វិជ្ជាប្រាំបីប្រការ

ឧកញ៉ា **បុណ្ណចន្ទ្រ-មង្គល**

ប្រែនិងរៀបរៀង

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញាធំ

សម្រាប់ចែកជាធម្មទាន

ព.ស. ២៥៦០ គ.ស. ២០១៦

វិជ្ជាប្រាំបីប្រការ ViJJāprambeyprakā

វិជ្ជាឆ្នាំបីប្រការ

ឧកញ៉ា **បុណ្ណចន្ទ្រ-មង្គល**

ប្រែនិងរៀបរៀង

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញាធំ

ព.ស. ២៥៦០ **គ.ស. ២០១៦**

បញ្ជីរឿង

ទំព័រ

អារម្ភកថា .... ក.ខ.គ.ឃ

សេចក្តីផ្តើមរបស់អ្នករៀបរៀង .... ង.ច.ឆ.ជ

សេចក្តីផ្តើមអំពីវិជ្ជា ៨ ប្រការ ១

សាខារបស់វិជ្ជា ៨ ប្រការ ១០

គោលចារិករបស់យោគី ១៤

គោលចារិកកសិណនិងឈាន ២១

វិធីចម្រើនកសិណ ២៥

ឈាន ៣៤

អធិប្បាយពីរូបជ្ឈាន ៤០

វិជ្ជាប្រការទី ១ វិបស្សនាញាណ ៩ .... ៤២

វិជ្ជាប្រការទី ២ មនោមយិទ្ធិ ៤៣

វិជ្ជាប្រការទី ៣ ឥទ្ធិវិធិ ៧៦

វិជ្ជាប្រការទី ៤ ទិព្វសោត ៩២

វិជ្ជាប្រការទី ៥ ចេតោបរិយញ្ញាណ ១០៣

វិជ្ជាប្រការទី ៦ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ១១១

វិជ្ជាប្រការទី ៧ ទិព្វចក្ខុ ១៣១

វិជ្ជាប្រការទី ៨ អាសវក្ខយញ្ញាណ ១៥៩

អារម្ភកថា

សៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ ដែលនឹងកើតឡើង ដោយមានមួយថ្ងៃខ្ញុំបានទៅសិក្សាសួរធម៌លោកគ្រូព្រះឧត្តមមុនី **អុម-ស៊ូរ** អធិបតីរងក្រុមជំនុំប្រែព្រះត្រៃបិដក អំពីរឿងវិបស្សនាធុរៈ លោកក៏បានពន្យល់ខ្ញុំរួចហើយលោកមានពុទ្ធដីកាថា សៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការ ដែលហួងវិចិត្រវាទការជាតិសៀមបានតែងនោះ ជាសៀវភៅមានប្រយោជន៍ច្រើនក្នុងពួកវិបស្សនាធុរៈ បើបានប្រែមកជាខ្មែរ ក៏ជាការល្អ នឹងបានជាសៀវភៅជួយគាំទ្រវិជ្ជាសមាធិក្នុងផ្លូវវិបស្សនា ។ លុះខ្ញុំត្រឡប់មកផ្ទះវិញ បានពិនិត្យមើលសៀវភៅនោះទៅ ឃើញមានសេចក្ដីអធិប្បាយពន្យល់ពីវិធីធ្វើវិជ្ជា ៨ ប្រការឲ្យកើតមានឡើង ក្នុងសៀវភៅនោះមាននាំរឿងហេតុដែលកើតមានឡើងក្នុងប្រទេសឯទៀតៗ ហើយត្រូវគ្នានឹងវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ មកបំភ្លឺឲ្យឃើញពិតប្រាកដថែមទៀត ។ វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះជាសេចក្ដីប្រដៅដល់អ្នករៀនកម្មដ្ឋាន កុំឲ្យប្រព្រឹត្តអាក្រក់ដោយចិត្តទុច្ចរិត គឺកុំឲ្យអួតថាខ្លួនមានបុណ្យមានឫទ្ធិ ធ្វើឲ្យមនុស្សជឿទាំងនាំបំបះបំបោរឲ្យកើតចលាចល ដូចដែលធ្លាប់មានក្នុងប្រទេសយើងរឿយៗ មកហើយនោះបានឡើយ ព្រោះវិជ្ជានេះសម្រាប់តែមនុស្សសុចរិតប្រព្រឹត្ត

រកតែផ្លូវស្ងប់ ផ្លូវព្រះនិព្វាននោះទើបសម ។ តាមដោយពិនិត្យឃើញរបៀបដែលតែងសៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ លុះតែមនុស្សអ្នកមានព្យាយាមណាស់ ហើយចេះបាលីនិងភាសាឯទៀតច្រើន ឧស្សាហ៍មើលសៀវភៅនិងដំណឹងតាមកាសែតដែលមានក្នុងភាសានោះៗ ទើបតែងបាន ។ ម្យ៉ាងទៀត ឯការប្រែភាសាក្នុងផ្ទៃសៀវភៅនេះ ខ្ញុំបានប្រែរៀបរៀងតាមច្បាប់ដើម តែបើត្រង់កន្លែងណាដែលមានសេចក្ដីសាជដែលៗ នោះខ្ញុំមានកាត់ចេញខ្លះហើយសម្រួលសេចក្ដីឲ្យស្រួលស្ដាប់ទៅវិញ ។

លុះខ្ញុំបានពិនិត្យរួចហើយ ក៏ទៅពិតលោកគ្រូព្រះឧត្តមមុនី ថានឹងទទួលប្រែល្បងមើល ព្រោះក្នុងសៀវភៅនោះនឹងមានសេចក្ដីហាមឃាត់ថាមិនឲ្យប្រែជាភាសាអ្វីៗ ក៏ទេដែរ ។ ខ្ញុំបានសូមឲ្យលោកជួយផ្ទៀងផ្ទាត់តម្រែតម្រង់សេចក្ដីប្រែព្រមទាំងបាឡី លោកក៏ទទួលជួយហើយលោកបានឲ្យភិក្ខុសង្ឃជួយសរសេរជាថ្មី ថែមទាំងដាក់ឲ្យព្រះមហា**ថែម** និងអ្នកអាចារ្យ**សេន**ជាក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដកជួយផ្ទៀងផ្ទាត់ម្ដងទៀត រួចហើយខ្ញុំក៏បានជូនសៀវភៅនេះ ឲ្យដាច់ទៅជាសម្បត្តិរបស់ព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជា សម្រាប់បោះពុម្ពផ្សាយ ។

សូមផ្សាយកុសលដែលកើតមកអំពីការប្រែសៀវភៅនេះ ជូនដល់

លោកអ្នកតែង និងលោកដែលផ្ដើមឲ្យខ្ញុំប្រែ ព្រមទាំងលោកសង្ឃដែលជួយក្នុងការនេះ សូមឲ្យបានសម្រេចដល់ព្រះនិព្វាន ។ ម៉្យាងទៀតកាលបើខ្ញុំមិនទាន់ដល់ព្រះនិព្វាន នៅអន្ទោលជាតិទៅមកក្នុងវដ្តសង្សារនៅឡើយ ហើយទៅកើតក្នុងជាតិណាៗ នោះ សូមឲ្យខ្ញុំបានជួបតែនឹងលោកសប្បុរស ហើយឲ្យបានចេះគ្រប់ភាសាក្នុងលោក កុំបីឃ្លាតឡើយ ។

ឧកញ៉ាបុណ្ណចន្ទ្រមង្គល

ឧត្ដមមន្ត្រីរត្រៃត

សេចក្ដីផ្ដើមរបស់អ្នករៀបរៀង

អំពីហេតុដែលជឿក្នុងការហោះហើរដើរឯអាកាសបាននោះ មកពីសេចក្ដីខ្នះខ្នែងឧស្សាហ៍ព្យាយាមរបស់មនុស្សជាមូល ។ កាលមុនមួយរយឆ្នាំមកនេះ អ្នកណាមួយជឿថា មនុស្សអាចធ្វើយន្ដហោះបាន? ដែលធ្វើបាននោះមកពីមនុស្សព្រមយកជីវិតប្ដូរក្នុងវិធីធ្វើ ទាល់តែសម្រេចបានឲ្យឃើញប្រាកដនឹងភ្នែកយើងឥឡូវនេះ ក្នុងសម័យនេះមនុស្សព្យាយាមពិនិត្យពិគ្រោះស្វែងរកវិជ្ជាធ្វើគ្រឿងចក្របុម៉ាស៊ីនអម្បាលម៉ាណ ក្នុងសម័យបុរាណគេក៏ព្យាយាមរកវិជ្ជាបង្ហាត់ដួងចិត្តដូច្នេះដែរ ដួងចិត្តមនុស្សមានឫទ្ធិអំណាចយ៉ាងណា ក្នុងសម័យនេះយើងមើលមិនឃើញ តែក្នុងសម័យពុទ្ធកាល គេចេះដឹងថាចិត្តដែលបានបង្ហាត់ទម្លាប់ហ្វឹកហ្វឺនយ៉ាងល្អជាបំផុតទៅហើយ ក៏អាចនឹងប្រើធ្វើអ្វីៗ បានតាមប្រាថ្នា ដូចមានប្រាកដក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ដែលពោលអាងពុទ្ធវាចាថា "ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយតថាគតមិនយល់ឃើញធម៌ណាមួយ ដែលបុគ្គលប្រដៅទូន្មានបានដោយល្អដូចជាចិត្តនោះទេ" ។

អំពីរឿងព្រេងផ្សេងៗ ដែលមានទាក់ទងនឹងព្រះពុទ្ធសាសនានោះ រឿងទាំងនេះមិនត្រូវសង្ស័យឡើយ គ្រាន់តែជារឿងប្រៀបប្រដូច គង់មានពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ព្រោះអ្នកតែងរឿងតម្រាទាំងនោះ គង់មានអ្នកតែងខ្លះលុះដោយអំណាចអគតិធម៌ ជាជន្លួវក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ព្យាយាម

រៀបរៀងរឿងដែលមិនពិតមកដាក់ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ធ្វើឲ្យទម្ងន់ឬតម្លៃរបស់ពុទ្ធសាសនាថោកថយជាងសាសនាឯទៀត ហេតុដូច្នេះគួរយើងយកធម្មាធិដ្ឋានមកពិនិត្យមើល ដើម្បីឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីពិតដែលជាខ្លឹមរបស់តម្រានោះៗ ព្រោះតម្រាទាំងនោះមានរឿងខ្លះ តោងយកសេចក្តីបុគ្គលាធិដ្ឋានខ្លះមកប្រៀបធៀបមើលផង បើយកធម្មាធិដ្ឋានតែមួយមកពិនិត្យកាត់តម្រាទាំងនោះអស់ មុខជាគម្ពីររបស់ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនទ្រាំនៅយូរប៉ុន្មាន ព្រះត្រៃបិដក ៨៤.០០០ ព្រះធម្មក្ខន្ធ ដែលយើងមានចិត្តជឿចាំទុកមកនឹងសល់នៅត្រឹមតែធម្មក្ខន្ធមួយ បើនឹងនិយាយដល់ប្រស្នាដែលជាសំខាន់ដូចជារឿងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍នេះ គួរជឿថាជារបស់មានពិតប្រាកដមែន ព្រោះសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ព្រះគន្ថរចនាចារ្យទាំងប៉ុន្មានត្រូវគ្នាជាច្រើន ហើយពួកពុទ្ធសាសនិកជនក៏មានសេចក្តីជឿជាក់មកជាងពីរពាន់ឆ្នាំហើយ ។

(១) ត្រង់មនោមយិទ្ធិនោះបានពណ៌នាសេចក្តីសំខាន់ផ្សេងៗ ទុកជាច្រើន ហើយបាននាំយកសេចក្តីរបស់អ្នកប្រាជ្ញឥណ្ឌៀពីរនាក់ ម្នាក់ឈ្មោះយោគីរាមចរកៈ ម្នាក់ទៀតឈ្មោះស្វាមិកក្រូវិសិតៈ ដែលបានសរសេររៀបរៀងទុកក្នុងតម្រាវិជ្ជាវេទមន្តនិងរឿងរក្សារោគដោយអំណាចដួងចិត្តមកប្រែដាក់ជ្រកជ្រៀតទុកត្រង់ដែលពោលអំពីមនោមយិទ្ធិផង ដើម្បីប្រ-

ដាប់សតិប្បញ្ញារបស់អ្នកមើលសៀវភៅនេះ ឲ្យដឹងថាមានសេចក្ដីពិតឬមិនពិតត្រឹមណា ហើយនឹងបានដឹងថាអ្នកដែលគេជឿក្នុងលទ្ធិទាំងនេះ មានបុទ្ធិធ្វើបែបយ៉ាងណាៗ យើងគួរជឿឬមិនគួរជឿត្រឹមណា ។

(២) គោលក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានទាក់ទងនឹងវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះក៏បាននាំយកមកពណ៌នាដោយល្អិតដែរ គោលទាំងនេះបានស្រង់យកមកពីគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ តែការនឹងនាំយកគោលក្នុងគម្ពីរនេះមកបរិយាយនោះមិនបានយកពាក្យខ្ពស់ៗ មកពោលទេ បានព្យាយាមរើសតែពាក្យដែលងាយៗ មកពោល ទុកជាអ្នកមិនចេះភាសាបាលីឬអ្នកមិនដែលរៀនធម៌វិន័យមកក្ដី ក៏អាចមើលចូលចិត្តបាន ។

ឯគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គនេះ ជាគម្ពីរយ៉ាងឯករបស់ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យតែងដោយខ្លួនលោក មិនបានប្រែពីច្បាប់លង្កាដូចគម្ពីរផ្សេងៗទេ គម្ពីរវិសុទ្ធិ-មគ្គនេះ អ្នកប្រាជ្ញរាប់អានប្រើទាំងអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនានិងអ្នកក្រៅព្រះ-ពុទ្ធសាសនា ហើយជាគម្ពីរសម្រាប់ទុកជាគោលរបស់អ្នកសិក្សាដល់ប្រ-យោគទី ៨ ទី ៩ នៃស្យាមប្រទេស ហេតុដូច្នេះបានជាហ៊ាននាំយកមកបរិយាយក្នុងសៀវភៅនេះ ។ សេចក្ដីអធិប្បាយទាំងប៉ុន្មានដែលមានបំពេញលើសពីគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គនោះ ច្រើនយកតាមសេចក្ដីរបស់អ្នកប្រាជ្ញដែលមានមកពីជាន់មុន ហើយនិងសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់អ្នកតែងសៀវ-

ភៅនេះខ្វះ ហេតុដូច្នេះបើអ្នកមើលទៅបានប្រទះសេចក្ដីណាប្លែកពីអធិប្បាយរបស់អដ្ឋកថាចារ្យ ដីកាចារ្យ ឬអ្នកប្រាជ្ញណាក្ដី ក៏ចូរជ្រាបថាសេចក្ដីនោះជាសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់អ្នកតែង ឯសេចក្ដីចេះដឹងនិងការយល់ឃើញខុសពីគ្នាជាពីរផ្នែក មនុស្សយើងទុកជាចេះដឹងតិច ហើយនឹងទុកដាក់ថាជាមនុស្សនោះគ្មានយល់ឃើញអ្វីសោះក៏ថាពុំបាន ការដែលបុគ្គលសម្ដែងសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដោយសុចរិតនោះ ទុកជាយល់ឃើញខុសពីសេចក្ដីរបស់អ្នកចេះដឹងក្ដី មិនត្រូវតិះដៀលថាគេខ្វះសេចក្ដីគោរពដល់អ្នកនោះឡើយ ។

(៣) ហេតុដែលនាំយកគោលលទ្ធិរបស់យោគីជាច្រើនមកពោលទុកក្នុងសៀវភៅនេះ បានជ្រើសរើសតែសេចក្ដីសំខាន់ៗ មកអធិប្បាយទុកជាដើម ដើម្បីឲ្យអ្នកមើលចាប់នូវគោលដ៏សំខាន់ជាដើមបានសិន រួចតទៅសាខារបស់គោលនោះនឹងបានធ្វើឲ្យចូលចិត្តសេចក្ដីមាំមួនឡើង ឯសេចក្ដីបរិយាយទាំងប៉ុន្មានបានយកពីតម្រារបស់យោគីរាមចរកៈ ដែលជាច្បាប់ល្អបំផុតជាងសៀវភៅលទ្ធិយោគីឯទៀត ។

សេចក្ដីបំផុតនេះ អ្នកតែងសៀវភៅសូមអរគុណដល់អ្នកដែលយកចិត្តទុកដាក់នឹងសៀវភៅនេះ ឯការតិះដៀលឬសរសើរនោះគ្មានផលប្រយោជន៍អ្វីប្លែកពីគ្នាទេ ។

សេចក្តីផ្តើម អំពីវិជ្ជា ៨ ប្រការ

បើនឹងពិចារណាប្រៀបធៀបប្រវត្តិរបស់លោកអ្នកបង្កើតសាសនាធំៗ គួរជឿថាវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ អគ្គមហាបុរសដែលតាំងសាសនាទាំងប៉ុន្មានៗ សុទ្ធតែបានលុះហើយទាំងអស់ឬក៏បានលុះដោយប្រការខ្វះមិនដែលខាន មានសេចក្តីចម្លែកណាស់ថា វិជ្ជា ៨ យ៉ាងនេះមានអ្នកយកចិត្តទុកដាក់រៀនសូត្រ ចេះដឹងស្គាល់ប្រាកដតែក្នុងទ្វីបអាស៊ីចំណែកខាងលិច គឺពីប្រទេសឥណ្ឌៀទៅទល់ឱរុបនិងអាហ្វ្រិក ចំណែកឯស្រុកចិននិងអេស៊ីប្ដិ៍ ដែលចម្រើនបន្ទាប់ៗ គ្នានោះ ឬមុនឥណ្ឌៀទៅទៀត ក៏មិនឃើញប្រាកដថា រុងរឿងដោយវិជ្ជាទាំងនេះ តាមសេចក្តីពិនិត្យដែលមិនបាច់ជជែកប្រកែកគ្នាបាននោះ គឺអ្នកតាំងបង្កើតសាសនាធំៗ ដូចជាសម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់យើង ១ ព្រះយេស៊ូគ្រិស្ត ១ ព្រះមហា-ម៉ាត់ ១ ទាំង ៣ នេះបានមកចាប់កំណើតនឹងសម្រេចបានជាសាស្តាចារ្យខ្ពង់ខ្ពស់ សុទ្ធតែនៅក្នុងទ្វីបអាស៊ីទាំងអស់ ។

វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់បានលុះគ្រប់ប្រការ ក្នុងវេលារាត្រីក្រោមម្លប់មហាពោធិព្រឹក្សលើរតនបល្ល័ង្កជាពិតប្រាកដ ទើបមានប្រស្នាចោទសួរថា "វិជ្ជាទាំង ៨ នេះសំដៅសេចក្តីត្រឹមណា? អភិនី-ហាររបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់នោះមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ "? ប្រស្នា

ទាំងពីរនេះ អ្នកប្រាជ្ញដែលកាន់សាសនាព្រះពុទ្ធ និងអ្នកដែលមិនកាន់ យល់ឃើញជា ២ ផ្លូវគឺៈ

១- សេចក្តីយល់ឃើញរបស់អ្នកដែលជឿឥទ្ធានុភាពថា មនុស្ស អាចមានអំណាចបណ្តាលឲ្យរបស់ផ្សេងៗ ដែលមនុស្សធម្មតាមិនអាច ធ្វើបាននោះ ឲ្យប្រែប្រួលឬកើតបានតាមចិត្ត បានជាអ្នកដែលជឿ ឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ទាំងនោះក៏ជឿថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់អាចធ្វើបានជា ប្រាកដ ។

២- សេចក្តីយល់ឃើញរបស់អ្នកដែលជឿចំពោះរបស់ដែលបាន ឃើញដឹងសម្គាល់ដោយអាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៥ គឺ ភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ មិនព្រមជឿហួសពីនេះ ក៏ប្រកាន់ថាឥទ្ធិបា- ដិហារិយ៍ផ្សេងៗ ជារបស់មិនពិតទេ គ្រាន់តែជាសេចក្តីប្រៀបប្រដូច ប៉ុណ្ណោះ ។

ឯប្រស្នានេះជាសំខាន់ណាស់ នឹងឲ្យត្រូវទាំងសងខាងមិនបានទេ ព្រោះម្ខាងស ម្ខាងខ្មៅ គង់ខុសម្ខាងៗ បើបែរជាក្រហមវិញគង់ខុស ទាំងសងខាង ប៉ុន្តែនឹងឲ្យត្រូវទាំងពីរមិនបានទេ បើនឹងឲ្យឃើញពិត ជាខាងណាត្រូវខាងណាខុសសឹងមានចំណែកដោយខ្លួន គឺថាបើវិនិច្ឆ័យ តាមសេចក្តីយល់ឃើញទី ១ ជាពិតប្រាកដថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់

យើងទុកជាព្រះម្ចាស់សួគ៌ (Dieu) មានឋានៈខ្ពស់ជាងទេព្តា ឥន្ទ្រ ព្រហ្មទាំងឡាយ ដូចយ៉ាងអ្នកកាន់សាសនាផ្សេងៗ ទុកដាក់ឲ្យអ្នកតាំងបង្កើតសាសនាគេនោះជា (Dieu) ព្រះម្ចាស់សួគ៌ដូច្នោះ ។ បើប្រសិនជាវិនិច្ឆ័យថាសេចក្តីយល់ឃើញទី ២ ជាត្រឹមត្រូវវិញ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ក៏គ្រាន់តែជាអ្នកចេះដឹងសីលធម៌ (Philosophe) ដូចខុងជឺដែលជាសាស្តារបស់ចិន ឬអរិស្តូត៍និងសូក្រាតដែលជាសាស្តារបស់ក្រិកប៉ុណ្ណោះ មិនខ្ពង់ខ្ពស់ប្រសើរអ្វីជាងអ្នកទាំងនេះឡើយ ។

មុននឹងវិនិច្ឆ័យរកហេតុឲ្យឃើញ គួរយើងតាំងប្រស្នាសួរខ្លួនឯងបាន ២ ឬ ៣ ខសិនគឺៈ

ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់បានសិក្សាក្នុងសំណាក់លទ្ធិផ្សេងៗ ដែលមនុស្សរាប់អានមុនព្រះអង្គត្រាស់ដឹង ហើយព្រះអង្គបានធ្វើទុក្ករកិរិយាដល់ ៦ ឆ្នាំទើបបានសម្រេច សេចក្តីសម្រេចដែលបានមកដោយព្យាយាមយ៉ាងធំក្រៃលែងដូច្នេះ មិនមានអ្វីជាទីធ្វើឲ្យព្រះអង្គមានគុណសម្បត្តិដ៏វិសេសយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់លើសមនុស្សធម្មតាទេឬអ្វី? ។

បើព្រះអង្គមានថ្នាក់ត្រឹមអ្នកចេះសីលធម៌តែប៉ុណ្ណោះទេ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គអាចផ្សាយសាសនារបស់ព្រះអង្គបានឆាប់រហ័សច្រើនជាងសាសនាឯទៀតៗ ហើយស្ថិតស្ថេរអង្វែងមកជាងសាសនាឯទៀតៗ ប្រស្នានេះ

មានពាក្យដោះស្រាយជា ២ ប្រការគឺ ១) ថាធម៌របស់ព្រះអង្គទៀងត្រង់ជាសុខុមនាំទៅកាន់សេចក្តីចម្រើន ច្រើនជាងធម៌វិន័យក្នុងសាសនាផ្សេងៗ ២) ថាកាលព្រះអង្គត្រាស់ដឹងហើយៗ បានទេសនាប្រោសព្រះបាទពិម្ពិសារ ដែលមានអំណាចដ៏ធំក្រៃលែងក្នុងស្រុកឥណ្ឌៀក្នុងគ្រានោះ បានជាមនុស្សទាំងឡាយជឿកាន់តាមដោយបានអំណាចរបស់ព្រះបាទ-ពិម្ពិសារជាអ្នកទំនុកបម្រុង ។

ខដោះស្រាយទាំង ២ ប្រការនេះ នឹងទុកថាជាត្រូវប្រាកដក៏ពុំបាន ព្រោះមនុស្សតែងតែយល់ឃើញថា "សាសនារបស់ខ្លួនល្អ" ការជជែកពីរឿងសាសនានេះមានជាដរាបមកជាងពាន់ឆ្នាំហើយ ក៏គ្មានអ្នកណាវិនិច្ឆ័យឲ្យដាច់ខាត ថាសាសនាណាល្អជាបំផុតជាងគេទេ ដែលជាប្រាកដនោះលោកដែលតាំងបង្កើតសាសនាគ្រប់រូប បានដាក់គោលចារិកបែបផែនជាសំខាន់ទុកសឹងប្រហែលៗ គ្នា ផ្សេងគ្នាតែសេចក្តី ឯរឿងសាសនានេះមិនគួរនឹងអួតអាងថា "សាសនារបស់ខ្លួនវិសេសជាងសាសនាឯទៀតៗ ហើយបន្តុះបង្អាប់សាសនាឯទៀតៗ ថាសោ ឬថោកទាបជាងរបស់ខ្លួន" ឯការដែលប្រកាន់ដូច្នេះ មិនមែនចរិយារបស់អ្នកចេះឡើយ បារាំងដែលជាមនុស្សល្អមែនៗ ជាអ្នកប្រដៅសាសនាគ្រិស្ត មិនដែលឮគេតិះដៀលសាសនាព្រះពុទ្ធយើងទេ ។

ត្រង់ខទី ២ ដែលថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់បានអំណាចពីព្រះបាទពិម្ពិសារ ជាគ្រឿងជ្រោមជ្រែងធ្វើឲ្យព្រះអង្គផ្សាយសាសនាបានឆាប់រហ័សនោះជាការខុសហើយ ព្រោះថាអារិស្តូត៏ជាអាចារ្យរបស់ព្រះបាទអាលេកសង់ដ្រ៍មហារាជដែលមានឈ្មោះក្នុងពង្សាវតារឱរុបទុកជាស្តេចចក្រពត្តិ មានអំណាចក្នុងទ្វីបឱរុបរហូតដល់មកឥណ្ឌៀ សម្បើមជាងអំណាចព្រះបាទពិម្ពិសារទៅទៀត ក៏មិនប្រាកដថាអរិស្តូត៏យកអំណាចព្រះបាទអាលេក-សង់ដ្រ៍ជាគ្រឿងផ្សាយលទ្ធិរបស់ខ្លួនបានឡើយ ។

ប្រស្នាមួយខទៀត គឺរឿងអង្គុលិមាលត្ថេរ មានសេចក្តីតំណាលមកថាជាចោរសម្លាប់មនុស្សមកហើយ ៩៩៩ នាក់ កាត់យកម្រាមដៃដោតជាចង្កោម នៅខ្វះតែម្នាក់ទៀតនឹងបានគ្រប់ជា ១.០០០ នាក់តាមបង្គាប់របស់អាចារ្យ តមកបានជួបប្រទះនឹងព្រះពុទ្ធ បានដេញចាប់ព្រះអង្គមិនទាន់ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលតែមួយព្រះឱស្ឋ អង្គុលិមាលចោរក៏ឈប់គិតមិនហ៊ានប្រទូស្តនឹងព្រះអង្គតទៅទៀត ត្រឡប់ជាស្តាប់ធម៌ទេសនារបស់ព្រះអង្គបានសម្រេចឧបសម្បទាជាឯហិភិក្ខុ ជាព្រះអរហន្តក្នុងព្រះពុទ្ធសា-សនាមួយព្រះអង្គ ។ រឿងនេះគួរគិតពិចារណាជា ២ ផ្នែកគឺ ១ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់សង្រួមព្រះឥរិយាបថជាទីបំផុត ព្រះអង្គគង់ជាមិនបានរត់ទេ

ចុះហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គុលិមាលដេញតាមមិនទាន់[1] ២ ប្រសិនបើព្រះអង្គមិនមានឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ទេ ពាក្យដែលព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលតែមួយព្រះឱស្ឋអាចធ្វើឲ្យចោរចិត្តទមិឡសម្លាប់មនុស្សជាង ៩០០ នាក់មកហើយ ឲ្យព្រមឈប់ស្តាប់ព្រះធម្មទេសនាបានឬ? ប្រសិនបើជាខ្លួនយើងវិញ ចូលទៅក្នុងព្រៃប្រទះនឹងចោរដែលវាបម្រុងមកសម្លាប់យើងៗ និយាយតាមព្រះពុទ្ធវចនៈនោះឲ្យចោរស្តាប់ មុខជាវាមិនព្រមឈប់ស្តាប់យើងទេសនាទេ វាសម្លាប់យើងមុនទេសនាមិនខាន ។

ប្រការមួយវិញទៀត បើសន្និដ្ឋានថា ឥទ្ធិបាដិហារិយ៍បែរជាផ្លូវបុគ្គលាធិដ្ឋានមិនបានហើយៗ ថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មិនមានឥទ្ធិបាដិហារិយ៍វិសេសជាងមនុស្សសាមញ្ញទេ ក៏គួរសង្ស័យណាស់ ហេតុដូចម្តេច ក៏អ្នកប្រាជ្ញដែលសរសេរតម្រាទុកមកជាច្រើន ពីរឿងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ តើអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះយកមកពីណា? មនុស្សយើងមានធម្មជាតិមួយជាប្រាកដដែលហៅថាមនោគតិ (imagination) មានចួនកាលធ្វើឲ្យមនុស្សគិតរកឃើញរបស់ ដែលហួសវិស័យមនុស្សទៅបាន

១- អ្នកតែងសៀវភៅនេះមិនចង់ឲ្យអ្នកណាសន្និដ្ឋានថា “ពីព្រោះព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ស្គាល់ស្ទាត់ផ្លូវណាស់ ទ្រង់យាងកាត់ព្រៃគេចចៀសបត់បែនទៅបានគ្រប់ប្រក មិនឲ្យអង្គុលិមាលដេញតាមទាន់” ដូច្នេះឡើយ ព្រោះថាបើយើងស្តាប់ពាក្យសន្និដ្ឋានដូច្នេះហើយ មុខគួរឲ្យអាណោចអាធ័មពន់ពេកហាក់ដូចជាព្រះពុទ្ធកំពុងទ្រង់ក្រសាលល្បែងបិទពួនជាមួយនឹងអង្គុលិមាល ។

តែជាមនោគតិមនុស្ស មានតែត្រឹមរកឃើញធ្វើរបស់ដែលបានឃើញពិតនៅក្នុងលោកខ្វះតែប៉ុណ្ណោះ នឹងមានមនោគតិក្នុងរឿងដ៏ប្រាសចាកសេចក្តីពិតប្រាកដនោះពុំបានឡើយ ដូចជាការធ្វើយន្តហោះឬកប៉ាល់មុជទឹកនិងរទេះដើរក្នុងដីទាំងនេះ សឹងមានមកពីមនោគតិនីមួយៗ ហើយឥឡូវនេះក៏ក្លាយទៅជារបស់ពិតទាំងអស់ ប្រការមួយទៀត បើឥទ្ធិបាដិ-ហារិយ៍របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មិនពិតទេ អ្នកប្រាជ្ញដែលតែងសាស្ត្រាតម្រាទុកមកជាច្រើនពីរឿងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍នោះ ដល់ជាប្រាសចាកហិរិឱត្តប្បៈយកសេចក្តីមិនពិត មកពោលកុហកបញ្ឆោតមហាជនបានដល់ម៉្លោះឬ? លោកអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះសុទ្ធតែជាអ្នកមានសីលធម៌ ចេះដឹងខ្ពង់ខ្ពស់, មើលទៅលោកមិនអាចយកសេចក្តីកុហកបញ្ឆោតមកតែងទុកទេ មានពុទ្ធ-ភាសិត ១ បទថា "**សច្ចំ វេ អមតា វាចា**" ពាក្យពិតជាវាចាមិនស្លាប់ បើប្រសិនជាតម្រាឥទ្ធិបាដិហារិយ៍របស់ព្រះពុទ្ធមិនពិតប្រាកដទេប្រហែលជាបាត់យូរណាស់ទៅហើយ មុខជាគ្មានអ្នកមានសទ្ធាចម្លងទុកតៗ មកដល់ពីរពាន់ប្លាយឆ្នាំនេះទេ សេចក្តីនេះគួរទុកជាវាចាមិនស្លាប់ គួរប្រកាន់ថាជាការពិតបានឬមិនបាន ។

បើប្រសិនជារិះគិតពិចារណា តាមសេចក្តីដែលពោលមកហើយនេះ គួរទទួលស្គាល់ជាក់ថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើង មានឥទ្ធិបាដិហារិយ៍

ដ៏សក្តិសិទ្ធិខ្ពង់ខ្ពស់ជាងមនុស្សធម្មតា តែឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ទាំងនេះ នឹងទុកដាក់ជាធម្មាធិដ្ឋានទាំងអស់ក៏ពិបាក ត្រូវទុកជាបុគ្គលាធិដ្ឋានខ្លះ ។ ដែលថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើងទ្រង់មានអភិនីហារខ្ពង់ខ្ពស់ជាងមនុស្សធម្មតានោះ តើយើងនឹងអធិប្បាយអភិនីហារនោះដោយផ្លូវណា? សេចក្តីនេះមនុស្សយល់ឃើញជា ២ ផ្លូវគឺ ១ ថាមានរបស់អ្វីមួយ មានអំណាចខ្ពស់លើសអំណាចធម្មជាតិ (Surnature) ។ ២ ថារបស់នោះនៅក្នុងវង្វង់ធម្មជាតិនោះឯង គឺអំណាចដួងចិត្តដែលបានបង្ហាត់ទម្លាប់យ៉ាងល្អហើយ ។ ពួកទី ១ ជាពួកដែលជឿថាមានអំណាចដ៏ខ្ពស់បំផុតនៅខាងលើដែលអាចធ្វើឲ្យអ្នកណាទៅជាអ្វីក៏បាន បើអ្នកណាប្រដៅដួងចិត្តបានហើយ ក៏អាចនឹងធ្វើការជាប់តនឹងអំណាចនៅខាងលើ គឺទេព្តាបាន អាចសុំឫទ្ធិតេជះពីទេព្តាបាន (ឥទ្ធិវិធិ) អាចនឹងចរចានិយាយសួររឿងផ្សេងៗ នឹងអ្នកសក្តិសិទ្ធិនៅខាងលើបាន (ទិព្វសោត) អធិប្បាយមកនេះទុកជាខុសទាំងស្រុងក៏ពុំបាន គួរជឿខ្លះដែរ ។ ប៉ុន្តែគួរជ្រះថ្លាក្នុងពួកទី ២ ដែលថាឫទ្ធិតេជះរបស់ព្រះពុទ្ធឬព្រះសាវ័ក និងអ្នកណាដែលអាចធ្វើបាន សឹងនៅក្នុងវង្វង់នៃធម្មជាតិទាំងអស់ពោលគឺដោយអំណាចដួងចិត្តដែលបានហាត់ហ្វឹកហ្វឺនទម្លាប់ហើយ មិនមែនជារបស់លើសធម្មជាតិ ឬហួសវិស័យមនុស្សទេ ព្រោះធម្មជាតិមានវង់ទូលាយ

ត្រឹមណា វិស័យមនុស្សមានលក្ខណៈកំណត់ត្រឹមណានោះ យើងចេះដឹងមិនទាន់ជួនល្មមដល់ទីនោះឡើយ ហេតុនេះមុនយើងនឹងវិនិច្ឆ័យ គួររិះគិតជាមុនសិនថា "របស់នេះរបស់នោះជារបស់លើសធម្មជាតិវិស័យ ឬហួសវិស័យមនុស្សនឹងធ្វើបាន" ដូច្នេះកុំអាលប្រញាប់វិនិច្ឆ័យរហ័សពេក បើវិនិច្ឆ័យឆាប់ណាស់ទៅ បីដូចជាមនុស្សខ្វាក់ស្ទាបដំរី បើស្ទាបពានទៅលើកន្ទុយនឹងថាដំរីនោះមានខ្លួនដូចសត្វពស់ ។

ប្រស្នាផ្សេងៗ ដែលបានពណ៌នាមកខាងដើមនេះ ជាមូលហេតុនៃការគិតសរសេរវិជ្ជា ៨ ប្រការតាមគំនិតគិតឃើញ អ្នកតែងរឿងនេះជឿថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើង មានឥទ្ធាភិនីហារលើសលុបមនុស្សធម្មតាមែន ហើយព្រះអង្គអាចធ្វើការអ្វីៗ ដែលមនុស្សធម្មតាមិនអាចធ្វើបានទាំងអស់ផង ។ ឯឥទ្ធិបាដិហារ្យដែលទ្រង់បានទាំងអម្បាលនេះក៏ជាផលនៃអំណាចដួងចិត្តរបស់ព្រះអង្គ ដូចមានសេចក្តីពិសោធក្នុងសៀវ-ភៅនេះស្រាប់ ដើម្បីឲ្យអ្នកមើលងាយចូលចិត្ត នោះបានញែកវិជ្ជាទាំង ៨ ចេញ ហើយនាំយកនូវកងធម៌ឯទៀតៗ ដែលមានទាក់ទងគ្នា មករួបរួមទុកជាមួយគ្នា ដើម្បីឲ្យអ្នកមើលបានដឹងថា វិជ្ជាទាំង ៨ ប្រការនេះជាធម៌ដ៏សំខាន់របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់គ្របដណ្តប់លើធម៌ឯទៀតជាច្រើនមួយវិញទៀត ការរៀនវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ នឹងជួយឲ្យបានចូលចិត្តក្តីដល់ធម៌ឯទៀតៗ ជាច្រើនផង ។

សាខារបស់វិជ្ជាទាំង ៨ នោះដូចមានខាងក្រោយនេះ

១- វិបស្សនាញាណ *ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងវិបស្សនា*

២- មនោមយិទ្ធិ *ឫទ្ធិតាមផ្លូវចិត្ត*

៣- ឥទ្ធិវិធិ *សម្តែងឫទ្ធិបាន*

៤- ទិព្វសោត *ត្រចៀកទិព្វ*

៥- ចេតោបរិយញ្ញាណ *ចេះកំណត់ចិត្តអ្នកដទៃ*

៦- បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ *រឭកជាតិបាន*

៧- ទិព្វចក្ខុ *ភ្នែកទិព្វ*

៨- អាសវក្ខយញ្ញាណ *ចេះធ្វើឲ្យអស់អាសវៈ ។*

វិជ្ជា ៨ នេះផ្ទុយនឹងអវិជ្ជា ៨ គឺៈ

១- មិនស្គាល់ទុក្ខ

២- មិនស្គាល់ហេតុដែលជាទីកើតទុក្ខ

៣- មិនស្គាល់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ

៤- មិនស្គាល់ផ្លូវដែលជាឧបាយរលត់ទុក្ខ

៥- មិនស្គាល់ហេតុក្នុងអតីត

៦- មិនស្គាល់ហេតុក្នុងអនាគត

៧- មិនស្គាល់ហេតុទាំងក្នុងអតីត ទាំងក្នុងអនាគត

៨- មិនស្គាល់បដិច្ចសមុប្បាទ គឺមិនចេះកំណត់សភាវៈនីមួយៗ ដែលជាហេតុនិងផលជាប់ទាក់ទងគ្នាទៅមក ដូចខ្សែច្រវាក់ដែលទាក់ជាប់គ្នានោះឯង ។

អវិជ្ជាត្រង់ខ ១, ២, ៣, ៤, និង ៨ ផ្ទុយនឹងអាសវក្ខយញ្ញាណ ត្រង់ខ ៥, ៦, និង ៧ ផ្ទុយនឹងទិព្វចក្ខុ ។

វិជ្ជាទាំង ៨ នេះគ្របដណ្តប់ធម៌ឯទៀតៗ ត្រង់ខណាខ្លះ?

បើពោលយ៉ាងទូលាយគឺគ្របទុកនូវធម៌ ៣ កងគឺ:

ក- គ្របវិជ្ជា ៣ គឺ

១- **បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ** ចេះដឹងរឭកជាតិបាន

២- **ចុតូបបាតញ្ញាណ** ចេះដឹងកំណត់ច្យុតិនិងបដិសន្ធិនៃសត្វ

៣- **អាសវក្ខយញ្ញាណ** ប្រាជ្ញាកំណត់ដឹងនូវធម៌ជាទីអស់ទៅនៃអាសវៈ ។

ខ- គ្របអភិញ្ញា ៦ គឺ:

១- **ឥទ្ធិវិធិ** សម្តែងឫទ្ធិបាន

២- **ទិព្វសោត** ត្រចៀកទិព្វ

៣- **ចេតោបរិយញ្ញាណ** ចេះស្គាល់កំណត់ចិត្តអ្នកដទៃ

៤- **បុព្វេនិវាសានុស្សតិ** រឭកជាតិបាន

៥- **ទិព្វចក្ខុ** *ភ្នែកទិព្វ*

៦- **អាសវក្ខយញ្ញាណ** *ប្រាជ្ញកំណត់ដឹងនូវធម៌ជាទីអស់ទៅនៃអាសវៈ ។*

គ- គ្របដណ្តប់ទសពលញ្ញាណ ៣ គឺៈ

១- **បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ** *ប្រាជ្ញកំណត់រឭកជាតិកន្លងមកហើយបាន*

២- **ចុតូបបាតញ្ញាណ** *ប្រាជ្ញកំណត់ដឹងច្យុតិនិងបដិសន្ធិ របស់សត្វទាំងឡាយ ដែលកើតមកផ្សេងៗ ពីគ្នាដោយផលកម្ម*

៣- **អាសវក្ខយញ្ញាណ** *ប្រាជ្ញកំណត់ដឹងនូវធម៌ជាទីអស់ទៅនៃអាសវៈ ។*

បើពោលឲ្យល្អិតញែកសាខារបស់វិជ្ជាទាំង ៨ ចេញហើយ ធម៌ពួកនេះនៅគ្របធម៌ពួកឯទៀតៗ ទុកជាច្រើនពួកគឺៈ

១-**វិបស្សនាញាណ** *ក្នុងពួកវិជ្ជា គ្របវិបស្សនាញាណ ៩*

២-**ឥទ្ធិវិធិ** *គ្របឥទ្ធិបាដិហារិយៈ*

៣-**ទិព្វចក្ខុ** *គ្របញាណ ៣ គឺ ១- អតីតង្សញ្ញាណ ញាណក្នុងចំណែកអតីត ២- អនាគតង្សញ្ញាណ ញាណក្នុងចំណែកអនាគត ៣- បច្ចុប្បន្នង្សញ្ញាណ ញាណក្នុងចំណែកបច្ចុប្បន្ន ។*

៤- **អាសវក្ខយញ្ញាណ** គ្របធម៌ ៤ ពួកគឺ:

ក- គ្របអាសវៈ ៣ គឺ:

១- **កាមាសវ** អាសវៈជាហេតុចង់បាន

២- **ភវាសវ** អាសវៈជាហេតុចង់ទៅកើតជានេះជានោះ

៣- **អវិជ្ជាសវ** អាសវៈគឺសេចក្ដីល្ងង់ខ្លៅ ។

ខ- គ្របអរិយសច្ច ៤

១- **ទុក្ខ** សេចក្ដីមិនសប្បាយ

២- **សមុទយ** ហេតុឲ្យកើតទុក្ខ

៣- **និរោធ** សេចក្ដីរលត់ទុក្ខ

៤- **មគ្គ** សេចក្ដីប្រតិបត្តិឲ្យដល់ទីរលត់ទុក្ខ ។

គ- គ្របកិច្ចក្នុងអរិយសច្ច ៤

១- **បរិញ្ញា** កំណត់ដឹងទុក្ខសច្ច

២- **បហាន** លះសមុទយសច្ច

៣- **សច្ឆិករណ** ធ្វើឲ្យភ្លឺច្បាស់នូវនិរោធសច្ច

៤- **ភាវនា** ធ្វើមគ្គសច្ចឲ្យកើត ។

ឃ- គ្របអវិជ្ជា ៤

១- មិនស្គាល់ក្នុងទុក្ខ

២- មិនស្គាល់ក្នុងទុក្ខសមុទយៈ

៣- មិនស្គាល់ក្នុងទុក្ខនិរោធ

៤- មិនស្គាល់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ។

ហេតុដែលអាងយកលទ្ធិយោគីមកពោលទុកច្រើនអន្លើក្នុងសៀវភៅនេះហើយបាននាំយកគោលចារិកព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងរឿងវិជ្ជា ៨ ប្រការមកបរិយាយទុកផង ដើម្បីឲ្យចេះដឹងស្គាល់ខសំខាន់ៗ របស់លទ្ធិយោគី ឯកសិណនិងឈាននឹងស្វះទុកសិន នឹងនាំគោលទាំង ៣ ប្រការនេះមកអធិប្បាយដោយខ្ទីៗ ដូចមានតទៅនេះ កាលណាបើអ្នកមើលខំសិក្សាដោយច្បាស់លាស់តាំងពីដើមរហូតដល់ចុងហើយ នឹងធ្វើឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីត្រង់ញែកសេចក្តីអធិប្បាយអំពីវិជ្ជា ៨ ប្រការដោយងាយគ្រប់ៗខឡើងបាន ។

ក- គោលចារិករបស់យោគី

លទ្ធិរបស់យោគីនោះ ប្រកាន់ថាមនុស្សយើងមានភាគធំដែលចែកចេញបានជា ៧ ភាគគឺៈ

៧- វិញ្ញាណ

៦- ដួងចិត្ត

៥- បញ្ញា

៤- សញ្ញា

៣- ប្រាណ

២- ចេតភូត (ព្រលឹង)

១- កាយ ។

បានជារៀបរៀងតាមលំដាប់ ពីលេខ ៧ ចុះទៅលេខ ១ នេះ ដើម្បីឲ្យឃើញថា វិញ្ញាណជាធម្មជាតិខ្ពស់បំផុត ឯកាយជាធម្មជាតិទាបបំផុត ។

១- កាយ

កាយជារបស់គ្រោតគ្រាតហើយមើលឃើញច្បាស់ជាងភាគសំខាន់ឯទៀតៗ របស់មនុស្ស ជាភាគរួមធាតុផ្សេងៗ ដែលផ្គុំឡើងជារូបរាង មានប្រាណជាគ្រឿងទំនុកបម្រុងឲ្យផ្គុំគ្នារស់នៅបាន បើប្រាណចេញចាកកាយកាលណា ធាតុទាំងឡាយក៏រលាយញែកពីគ្នាចេញអស់ កាយក៏ជារបស់គ្មានតម្លៃ កាលណោះហើយដែលយើងហៅថា "ស្លាប់" ដោយហតុនេះ ទើបកើតគំនិតគិតឃើញថាសេចក្ដីស្លាប់មានផលចំពោះកាយមួយយ៉ាង មិនបានប៉ះពាល់ទៅដល់ភាគសំខាន់ៗទាំង ៦ នោះឡើយ សេចក្ដីស្លាប់មិនមានផលអ្វីជាសំខាន់ ក្រៅពីផ្លាស់ប្ដូរលំនៅនៃសភាពទាំង ៦ ប្រការខាងដើមនោះទេ ប្រៀបដូចផ្ទះដែលយើងបាននៅមកជាយូរអង្វែងហើយ ផ្ទះនោះចាស់បាក់បែកយើងរុះចោលទៅសង់ឡើងជាថ្មីទៀតប៉ុណ្ណោះឯង ។

២- ខេតភូត

ខេតភូតគេក៏ប្រកាន់ថាជាកាយមួយដែរ សឹងមានលក្ខណៈល្អិតជាងកាយធម្មតា ព្រោះតាមប្រក្រតីយើងមើលឃើញនឹងភ្នែកពុំបាន ប៉ុន្តែនៅគ្រោតគ្រាតជាងធម្មជាតិទាំង ៥ ប្រការខាងលើនោះទៀត ព្រោះខេតភូតនេះអាចឃើញដោយភ្នែកបានដោយកាលម្តងៗ ក្នុងសម័យបុរាណគេស្គាល់ច្បាស់ណាស់ និងជាដើមកំណើតនៃការប្រកាន់និមិត្តឬប្រផ្នូល ឬកាន់ខ្មោចបិសាចឬហេតុស្វាត់កំបាំងផ្សេងៗ ។ តែបើពោលតាមលទ្ធិរបស់យោគីនោះ ខេតភូតជាភាគមួយរបស់កាយនេះឯង ហើយញែកចេញពីកាយបានដោយកាលម្តងៗ វេលាដេកលក់ ដែលញែកចេញទៅនោះ ក៏នៅមានទាក់ទងនឹងកាយ ដូចមានខ្សែចងជាប់នឹងកាយកាលណាទាញចេញទៅហើយ វេលាត្រូវការកន្ត្រាក់មកកាន់កាយវិញបាន ជួនកាលកន្ត្រាក់មករហ័សពេក ខេតភូតក៏មកប៉ះនឹងកាយជាខ្លាំងទាល់តែដឹងខ្លួនឆាប់ពេក ដូចយើងកំពុងដេកលក់យ៉ាងស្រួលសប្បាយ ខេតភូតចេញពីកាយទៅហើយ កំពុងដើរត្រាច់ជាសប្បាយ ទទួលមានរបស់អ្វីធ្លាក់ឬពួសន្ធឹកអ្វីជាខ្លាំងខាងខ្លួន ធ្វើឲ្យយើងភិតភ័យភ្ញាក់ឡើងដោយរហ័សរន្ធត់ញ័រក្នុងចិត្តជាខ្លាំង នេះមកពីខេតភូតរត់មកប៉ះកាយយើងយ៉ាងខ្លាំង ។

កាលណាកាយបែករលាយទៅ ដែលយើងហៅថាស្លាប់ ចេតភូត រកកាយនៅពុំទាន់បាន ក៏ត្រាច់ទៅ ជួនកាលទៅជួបមនុស្សក៏សម្តែង ឲ្យមនុស្សឃើញ ដែលយើងហៅថាខ្មោចលង (បិសាច) ។ កាយ និងចេតភូតនេះអាចប្រៀបធៀបនឹងខ្លួនយើង និងផ្ទះរបស់យើង បីដូច យើងមានផ្ទះមួយបាននៅយូរមកហើយ ឃើញថាផ្ទះនោះគ្រាំគ្រាណាស់ យើងនឹងនៅតទៅទៀតពុំបាន មុខជានឹងរលំពុំខាន យើងក៏រកសង់ផ្ទះ បម្រុងទុកឲ្យហើយ បើផ្ទះចាស់រលំកាលណាយើងក៏ទៅនៅផ្ទះដែលយើង សង់ថ្មីនោះ មិនបាច់ដើររកផ្ទះឬទៅអាស្រ័យនៅនឹងបងប្អូនញាតិសាលោ-ហិតនោះឡើយ បើប្រសិនជាផ្ទះយើងនៅមុនសុខៗ មិនទាន់ចាស់ទ្រុឌទ្រោមទេ ហើយមានទេសកាល ជាខ្យល់ព្យុះឬភ្លើងឆេះក្តីមករំលាយផ្ទះ របស់យើងដោយមិនដឹងខ្លួន រកផ្ទះនៅគ្មាន មានតែទៅជ្រកនៅនឹងញាតិ ឬក៏ទ្រាំជ្រកនៅទីកន្លែងចាស់ដែលវិនាសទៅនោះសិន ទម្រាំរកផ្ទះនៅបាន សេចក្តីនេះប្រៀបដូចចេតភូត បើរូបកាយដែលមានជំងឺឈឺជាយូរ ចេត-ភូតដឹងថាកាយនេះនឹងទ្រាំទ្រយូរទៅទៀតពុំបាន ក៏ស្វែងរកទីកន្លែងទុកជា មុន កាលណាកាយនេះរលាយទៅ ចេតភូតក៏ចេញពីកាយដោយស្រួល ទៅនៅនឹងកាយឯទៀត ដែលរកទុកបានជាមុននោះ ។ បើកាយនោះ នៅសុខៗ ហើយទទួលមានឧប្បត្តិហេតុដូចជាស្លាប់នឹងរទេះកិន ស្លាប់

ដោយគេសម្លាប់ឬស្លាប់ដោយអាការផ្សេងៗ ដែលធាប់រហ័សនោះ ចេត-កូតមិនទាន់ដឹងខ្លួនចេញទៅរកកាយជ្រកមិនទាន់ មិនដឹងជាទៅជ្រកឯណា ក៏ទ្រាំនៅៗទីនោះឬក៏ទៅរកញាតិដែលស្គាល់រាប់អានកាលនៅក្នុងកាយមិនទាន់ស្លាប់នោះ ជួនកាលក៏ធ្វើឲ្យឃើញនឹងភ្នែកជាក់ស្តែងចំពោះអ្នកណាមួយដែលយើងហៅថា "បិសាច" ព្រោះហេតុនោះមនុស្សដែលមានជំងឺឈឺយូរ ស្លាប់ទៅមិនសូវឃើញ (បិសាច) ឯមនុស្សស្លាប់ក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ហន់ដែលហៅថាស្លាប់តាយហោងនោះច្រើនឃើញ "បិសាច" មកយាយីរឿយៗ ដែលទុកដាក់ថាជាខ្មោចកាច ។ បើយើងជឿតាមលទ្ធិយោគីអធិប្បាយមកនេះ មិនគួរយើងខ្លាចខ្មោចសោះ ព្រោះជាភាគមួយរបស់កាយយើងនេះដែរ ។

តាមសេចក្តីពន្យល់ក្នុងសៀវភៅរបស់យោគីឈ្មោះ រាមចរក: មានសេចក្តីរ៉ាប់រងតទៅថា ក្នុងវេលាយើងមានជីវិតរស់នៅ ក៏អាចប្រើចេតកូតជាប្រយោជន៍បាន បើយើងចេះទម្លាប់បានល្អហើយអាចបង្គាប់ចេតកូតរបស់យើងឲ្យទៅប្រាកដឃើញនៅទីណា ក៏បាន តែនឹងឲ្យចេះនិយាយស្តីធ្វើការអ្វីបានឬមិនបាននោះ មិនឃើញមាននិយាយក្នុងសៀវភៅនោះទេ គ្រាន់តែថាអាចស៊ើបការឬឲ្យដឹងការអ្វីជាមុនបាននៅវេលាយើងដេកលក់ចេតកូតនឹងនាំព័ត៌មានមករាយការណ៍ដល់យើង ឲ្យដឹងឃើញក្នុងវេលា

យល់សប្តិ តែសេចក្តីយល់សប្តិរបស់មនុស្សនឹងជឿបានត្រឹមណា សំដៅសេចក្តីដូចម្តេចនោះជាបញ្ហាធំទូលាយគួរធ្វើជាសៀវភៅមួយផ្សេងទៀត ។

៣- ប្រាណ គឺខ្យល់ដង្ហើមចេញចូលនិងកម្លាំងរបស់សរសៃប្រសាទដែលជាគ្រឿងជួយឲ្យកាយផ្គុំគ្នានៅបាន

៤- សញ្ញា គឺសេចក្តីដឹងក្តៅរងាសប្បាយមិនសប្បាយ ។ ល ។

៥- បញ្ញា គឺសេចក្តីដឹងខុសត្រូវ សេចក្តីស្រឡាញ់ ខ្លាច មេត្តា សេចក្តីរាប់អាន ខឹង លោភ ឫស្យា ទាំងនេះរួមចូលក្នុងបញ្ញាទាំងអស់

៦-ដួងចិត្ត ជាអ្នកបង្គាប់ការទូទៅក្នុងខ្លួនមនុស្ស

៧- វិញ្ញាណ ជាម្ចាស់ធម្មជាតិទាំង ៦ បើធម្មជាតិទាំង ៦ ទៅធ្វើខុសឬត្រូវអ្វីៗ វិញ្ញាណជាអ្នកទទួលទាំងអស់ ។

តាមលទ្ធិយោគី ដែលពោលមកជាសេចក្តីសង្ខេបនេះ មនុស្សយើងប្រៀបដូចកប៉ាល់ធំមួយ វិញ្ញាណទុកដូចជាម្ចាស់កប៉ាល់ តាមធម្មតាម្ចាស់កប៉ាល់ មិនអាចទៅដើរកប៉ាល់ដោយខ្លួនឯងបានទេ តោងរកចិនដូន (កាពីតេន) គឺដួងចិត្ត ជាអ្នកបង្គាប់ការដាច់ខាតក្នុងកប៉ាល់ បើកាពីតេនប៉ិនប៉ៅប្រសប់ចេះបើកកប៉ាល់ដឹកទំនិញឬផ្ទុកមនុស្សដំណើរបានដោយស្រួលនោះទើបមានចំណេញ ឯម្ចាស់កប៉ាល់ដែលប្រៀបដូចវិញ្ញាណជាអ្នកបានទទួលផលទាំងអស់ បើកាពីតេន (ដួងចិត្ត) មិនប្រសប់

នាំកប៉ាល់ទៅដើរឲ្យលិចខូចខាត ម្ចាស់កប៉ាល់ (វិញ្ញាណ) ក៏ត្រូវទទួលគ្រោះថ្នាក់ទាំងអស់ ហេតុនេះបានជាថាដួងចិត្តជាសំខាន់បំផុត ព្រោះធ្វើល្អឬអាក្រក់ស្រេចនូវដួងចិត្ត ឯវិញ្ញាណគ្រាន់តែជាអ្នកទទួលផល បញ្ញានិងសញ្ញាប្រៀបដូចគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់កប៉ាល់ ដូចជាផែនទីនិងត្រីវិ-ស័យសម្រាប់ចង្អុលទិស ប្រាណប្រៀបដូចម៉ាស៊ីនដែលធ្វើឲ្យកប៉ាល់ដើរបាន ចេតភូតប្រៀបដូចជាកែវយឺតឬវិទ្យុទោរសព្ទសម្រាប់យឺតមើលនិងឲ្យដំណឹងជាមុនដែលនឹងមានហេតុមកដល់ ឯកាយគឺសំបកកប៉ាល់ឬរាងកប៉ាល់នោះឯង ។

ដោយហេតុនេះបានជាលទ្ធិយោគីប្រកាន់ថា ក្នុងខ្លួនមនុស្សយើងកាយជារបស់គ្រោតគ្រាតបំផុត ហើយមានសេចក្ដីសំខាន់និងមាំមួនយ៉ាងតិចបំផុតជាងធម្មជាតិឯទៀត អ្នកមិនដែលរិះគិតឲ្យជ្រាលជ្រៅក៏ឃើញត្រឹមតែថា មនុស្សមានតែរាងកាយជារបស់សំខាន់ទំនុកបម្រុងរកតែសេចក្ដីសុខឲ្យរាងកាយប៉ុណ្ណោះក៏ល្មមសមគួរហើយ បើប្រសិនជាគិតជញ្ជឹងឲ្យជ្រៅទៅ កាយគ្រាន់តែជាភាគ ១ ក្នុងភាគ ៧ របស់មនុស្សប៉ុណ្ណោះ នៅមាន ៦ ភាគទៀត ដែលយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទំនុកបម្រុងរក្សាធ្វើឲ្យល្អឡើងនឹងបានប្រើជាប្រយោជន៍បានបើចេះប្រើ ។

ឯសេចក្ដីទាំងប៉ុន្មានដែលពោលមកហើយក្នុងលទ្ធិយោគីនេះ អ្នក

តែងសៀវភៅថាពុំមែនជាគំនិតរបស់ខ្លួនទេ គ្រាន់តែជ្រើសរើសយកសេចក្ដីក្នុងសៀវភៅរបស់យោគីមកបរិយាយទុក ដើម្បីជាផ្លូវវិនិច្ឆ័យរបស់លោកអ្នកមើលតទៅ ។

១- គោលចារិកកសិណនិងឈាន

អ្នកមើលសៀវភៅនេះគង់ឆ្ងល់ថា ហេតុអ្វីបានជាអ្នកតែងសៀវភៅចាប់ផ្ដើមអធិប្បាយអំពីកសិណនិងឈានតែម្ដង មិនអធិប្បាយអំពីវិធីផ្សេងៗសិន ។ ព្រោះគោលវិជ្ជារបស់ព្រះពុទ្ធសាសនាដែលនាំមកជ្រៀតទុកតាំងពីឥទ្ធិវិធិជាដើម ដែលបានសម្ដែងវិធីផ្សេងៗ ពីគ្នាក្នុងការដែលនឹងធ្វើឥទ្ធិវិធិ ទិព្វសោត ចេតោបរិយញ្ញាណ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងទិព្វចក្ខុមុននឹងធ្វើវិធីផ្សេងៗ ដូចលោកញែកទុកជារឿងៗ នោះ តោងធ្វើកសិណនិងឈានជាមុនដរាបទៅ គឺត្រូវធ្វើកសិណដោយអនុលោម (តាមលំដាប់) និងបដិលោម (ច្រាសឡើង ជាមុនសិន បានចូលឈានដោយអនុលោមបដិលោមដូចគ្នាស្រេចហើយបានត្រឡប់ទៅរកវិធីដែលលោកពោលទុកជារឿងៗ នឹងធ្វើឥទ្ធិវិធិឬទិព្វសោតឬក៏ចេតោបរិ-យញ្ញាណ ។ ល ។ ក៏តាមចិត្ត ពោលយ៉ាងងាយគឺតាមគោលក្នុងផ្លូវសាសនារបស់យើងនេះ កសិណនិងឈានជាកាំជណ្ដើរដំបូងដូចជាវេយ្យាករណ៍ដែលត្រូវរៀនជាមុនប្រែគម្ពីរ បើយើងមិនទាន់ចូលចិត្តយល់

ផ្លូវកសិណនិងឈានជាមុន ទៅចាប់រៀនវិជ្ជា ៨ ប្រការតែម្ដងនោះប្រៀប ដូចយើងរៀនភាសាតាងប្រទេស មិនទាន់បានរៀនវេយ្យាករណ៍ជាមុន ស្រាប់តែយកសៀវភៅរឿងនីមួយៗ ទៅឲ្យគ្រូបង្ហាត់ប្រែតែម្ដងយើងក៏នឹង មានសេចក្ដីលំបាកជាដរាប ហេតុនេះឃើញថាត្រូវចាប់ផ្ដើមអធិប្បាយ គោលទាំងពីរប្រការនេះសិន មុននឹងចែកវិជ្ជា ៨ ប្រការជាខ្ទង់ៗ តទៅ បើ យើងចូលចិត្តក្នុងផ្លូវកសិណហើយ ក៏នឹងបានជួយឲ្យយើងអាចដោះស្រាយ ប្រស្នាផ្សេងៗ អំពីឥទ្ធិបាដិហារិយ៍របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដូចមានពោល ទុកក្នុងសៀវភៅពុទ្ធានុភាពនោះ(១) បានងាយស្រួលឡើងជាច្រើន ។

ឯសៀវភៅទាំងឡាយ ដែលអធិប្បាយអំពីកសិណនិងឈានដោយ អ្នកប្រាជ្ញលោកតែងទុកសម្រាប់ពួកអ្នកប្រាជ្ញគ្នាលោកមើលនោះ ប្រើសុទ្ធ តែពាក្យឬប្រយោគដែលសាមញ្ញជនមិនងាយចូលចិត្តបាន បានជាពួកយើង មិនសូវយកចិត្តទុកដាក់រៀនឲ្យចូលចិត្តមក តែការដែលពោលអំពីកសិណ និងឈានក្នុងសៀវភៅនេះ បានព្យាយាមរកពាក្យដែលងាយយល់មក ដាក់ សូមអ្នកមើលសៀវភៅនេះ កុំអាលបោះបង់ចោល ចូរមើលតរៀង ទៅ អាចនឹងនាំឲ្យអ្នកមើលចេះដឹងជាក់ច្បាស់ ។

១- នេះជាឈ្មោះសៀវភៅមួយរបស់អ្នកតែងវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះដែរ ឯសៀវភៅនោះពោល អំពីអានុភាពរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ដែលទ្រង់ប្រតិស្ឋានព្រះពុទ្ធសាសនាជាអស្ចារ្យប្លែកណាស់ ហើយមានសេចក្ដីចម្រើននិងស្ថិតស្ថេរជាងសាសនាឯទៀតៗ ។

១- កសិណ

ពាក្យដែលហៅថា កសិណ តាមសព្ទប្រែថាអ្វីក៏ពុំទាន់ប្រាកដនៅឡើយ តែតាមលក្ខណៈ គឺការធ្វើចិត្តឲ្យនឹងជាសមាធិ ដោយយករបស់អ្វីមួយមកសម្លឹងមើលជាអារម្មណ៍ជាកសុតាង កសិណនេះលោកចែកចេញជា ១០ យ៉ាង ស្រេចនូវចំណង់ចង់យកអ្វីមកជាអារម្មណ៍ក៏បានតាមចិត្ត ឯក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ លោកពោលដល់ផលដែលនឹងបានពីការចម្រើនកសិណទុកដូច្នេះ

១- **បឋវីកសិណ** យកដីជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេចអាចនិម្មិតខ្លួនមួយឲ្យឃើញជាច្រើនបាន និម្មិតឲ្យកើតជាផែនដីអណ្តែតនៅក្នុងអាកាសឬលើទឹក រួចទៅដើរ, ឈរ, អង្គុយ លើនោះបាន ។

២- **អាបោកសិណ** យកទឹកជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចធ្វើផែនដីឲ្យទៅជាទឹក រួចទៅមុជងើបបាន ធ្វើឲ្យភ្លៀង ធ្វើទីផ្សេងៗ ឲ្យទៅជាទឹកបាន ធ្វើឲ្យផែនដីនិងភ្នំរញ្ជួយកក្រើកបាន ។

៣- **តេជោកសិណ** យកភ្លើងជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេចអាចបណ្តាលឲ្យភ្លើងឆេះឬរលត់នៅទីណាក៏បាន ឬធ្វើឲ្យមានពន្លឺភ្លឺឃើញរូបដោយទិព្វចក្ខុក៏បាន ។

៤- **វាយោកសិណ** យកខ្យល់ជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចបណ្តាលឲ្យខ្យល់កើតបានតាមចិត្ត ។

៥- **នីលកសិណ** យកពណ៌ខៀវជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចនិម្មិតរូបឲ្យខៀវផងនឹតឈ្ងប់ក៏បាន ។

៦- **បីតកសិណ** យកពណ៌លឿងជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចនិម្មិតរូបឲ្យលឿង អធិដ្ឋានរបស់អ្វីៗឲ្យទៅជាមាសក៏បាន ។

៧- **លោហិតកសិណ** យកពណ៌ក្រហមជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចនិម្មិតឲ្យក្រហមឬចង់ធ្វើពណ៌ណាៗ ឲ្យទៅជាក្រហមក៏បាន ។

៨- **ឱទាតកសិណ** យកពណ៌សជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចធ្វើពណ៌ណាៗ ឲ្យទៅជាពណ៌សបាន ធ្វើខ្លួនឯងមិនឲ្យងងុយដេក ដាស់មនុស្សដទៃឲ្យក្រោកពីលក់ កម្ចាត់ងងឹតឲ្យភ្លឺ ឲ្យមានពន្លឺឃើញរូបបាន ។

៩- **អាលោកកសិណ** យកពន្លឺជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចធ្វើបានដូចគ្នានឹងឱទាតកសិណ ។

១០- **បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណ** យកចន្លោះប្រហោងជាអារម្មណ៍ បើចម្រើនបានសម្រេច អាចធ្វើផែនដីនិងភ្នំឬរបស់អ្វីដែលរឹងដូចជាជញ្ជាំងកំផែងឲ្យទៅជាអាកាសរួចដើរចេញចូលបាន ។

ផលនៃកសិណទាំង ១០ នេះ យើងនឹងជឿឬមិនជឿក៏បាន តែគួរ

យើងរឭកគិតមើល កាលព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យនិមន្តទៅស្រុកលង្កាប្រមាណជា ១៦០០ឆ្នាំប្លាយហើយ លោកនិមន្តទៅមានបំណងចង់ប្រែគម្ពីរព្រះបរិយត្តិធម៌ ពីភាសាលង្កាមកជាមគធៈ វេលាដែលនិមន្តទៅដល់ លោកបានចូលទៅសុំអនុញ្ញាតលោកព្រះសង្ឃបាល ជាកំពូលសង្ឃក្នុងលង្កាទ្វីប សម័យនោះព្រះសង្ឃបាលមុននឹងអនុញ្ញាតឲ្យប្រែគម្ពីរ លោកបាននិមន្តឲ្យព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ តែងគម្ពីរមួយដើម្បីនឹងបានមើលឲ្យដឹងថា ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យមានចំណេះចេះដឹងត្រឹមណា ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យក៏បានតែងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គនេះ ប្រគេនឲ្យព្រះសង្ឃបាលទតមើលៗ ចប់ហើយ ក៏មានចិត្តសទ្ធាជឿជាក់ជាប្រាកដថា ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យមានចំណេះចេះដឹងជ្រុះជ្លាយពិតមែន ក៏ព្រមអនុញ្ញាតឲ្យប្រែព្រះបរិយត្តិធម៌ ហើយបានទាំងជួយទំនុកបម្រុងទាល់តែប្រែចប់ជាស្រេច បើប្រសិនជាសេចក្តីដែលព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យតែងទុកក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ត្រង់ធ្វើកសិណនោះជាសេចក្តីមិនពិត ហេតុអ្វីបានជាព្រះសង្ឃបាល ដែលជាកំពូលសង្ឃនិយមយល់ព្រមជឿតាម សេចក្តីនេះគួរពិចារណាឲ្យដឹងឃើញមុនវិធីដែលនឹងចម្រើនកសិណតទៅ ។

វិធីចម្រើនកសិណ

វិធីចម្រើនកសិណនេះ ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យបានអធិប្បាយកសិណជាដំបូងគឺបឋវីកសិណដោយពិស្តារ រួចបានបរិយាយកសិណឯទៀតៗ

ជាសង្ខេប ព្រោះកសិណទាំង ១០ នេះ មានគោលដូចគ្នា ខុសពីគ្នាបន្តិចបន្តួច ។

១- បឋវីកសិណ

ការចម្រើនបឋវីកសិណ តាំងពីដើមដល់ចប់នោះមាន ៦ ប្រការ

១- រៀបចំរបៀបនិងវិធីសម្លឹងមើល

២- កើតឧគ្គហនិមិត្ត

៣- កើតបដិភាគនិមិត្ត

៤- កើតឧបចារសមាធិ

៥- កើតអប្បនាសមាធិ

៦- វិធីបម្រុងរក្សាអប្បនាសមាធិឲ្យមាំមួន ទាល់តែកើតឈាន ។

១- របៀបរៀបចំនិងវិធីសម្លឹង

របៀបចម្រើនបឋវីកសិណនោះ ហាមមិនឲ្យយកដីពណ៌ខៀវ, លឿង, ក្រហម, ស ឲ្យរើសរកយកតែដីពណ៌អរុណ (គង់ជាពណ៌ក្រហមលាយលឿង) ក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ឲ្យយកដីដូចដីក្នុងទន្លេគង្គា នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា យើងនឹងរកឲ្យបានដីយ៉ាងនោះដូចម្តេចបាន ព្រោះនៅឆ្ងាយផុតវិស័យទៅរកមកធ្វើជាគំរូបាន ដីដែលនឹងយកមកប្រើនោះ ត្រូវរើស

យកឫសស្មៅនិងគ្រាប់ខ្សាច់ចោលចេញឲ្យអស់ ប្របាច់ប្របល់ដីនោះឲ្យល្អរួចហើយត្រូវធ្វើជើងរង់ទំហំបួនជ្រុង បោះភ្ជាប់នៅទីកន្លែងក៏បាន ឬធ្វើសម្រាប់លើកបានក៏បាន រួចយកសំពត់ឬកំណាត់កន្ទេលក៏បាន ពាសពីលើឈើរង់ ស្រេចហើយយកដីនោះមកលាបឲ្យល្មមកម្រាស់ឃើញសាច់ដីនៅលើនោះ រួចយកឈើគ្មានជ័រមកកៀសឲ្យរាបស្មើ ទំហំរង្វង់មូល ១ ចំអាម ៤ ធ្នាប់ធ្វើជើងម៉ា សម្រាប់អង្គុយ កម្ពស់ ១ ចំអាម ៤ ធ្នាប់ដូចគ្នា ជើងម៉ានេះតាំងចម្ងាយពីរង្វង់កសិណ ២ ហត្ថ ១ ចំអាមល្មមតែអង្គុយសម្ងឹងមើលរង្វង់កសិណដោយងាយមិនឱនឬងើបឲ្យទាល់តែរួយ-ក ឯទីកន្លែងដែលនឹងរៀបចំចម្រើនកសិណនេះ ត្រូវរកទីស្ងាត់កុំឲ្យមានអ្វីមកធ្វើឲ្យកង្វល់ចិត្តបាន ក្នុងទីដែលសម្រាប់អង្គុយចម្រើនកសិណនោះ ត្រូវបោសសម្អាតឲ្យស្អាត រួចងូតទឹកសម្អាតខ្លួនឲ្យស្រេច សឹមទៅអង្គុយសម្ងឹងកសិណ មិនឲ្យនឹកដល់ពណ៌ឬលក្ខណៈរូបដីនោះ ឲ្យនឹកភាវនាថា "បឋវី" ដីៗ តែម៉្យាងបើកភ្នែកខ្លះបិទភ្នែកខ្លះ ទាល់តែឧគ្គហនិមិត្តកើតឡើង តាមក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិ-មគ្គថា ត្រូវធ្វើបានមួយរយឬមួយពាន់ដង ៗ ទីកន្លែងសម្រាប់អង្គុយចម្រើននោះ ត្រូវរៀបទុកមួយកន្លែងទៀតសម្រាប់ការ កាលណាបើបានឧគ្គហ-និមិត្តកើតហើយនឹងក្រោកទៅអង្គុយ ដូចមានពណ៌នាតទៅនេះ

២- កើតឧគ្គហនិមិត្ត

ឧគ្គហនិមិត្តនោះ គឺសម្គាល់ចាំមើលនិមិត្តឲ្យឃើញជាប់នឹងភ្នែក

ធ្មេចភ្នែកក៏នៅឃើញវង់ដីដូចបើកភ្នែក ដូចយើងសម្លឹងមើលព្រះអាទិត្យ រួចបិទភ្នែកទៅ នៅឃើញផ្សែងភ្លឺជាប់នឹងភ្នែកបានមួយស្របក់ តែឧគ្គ-ហនិមិត្តនោះ ត្រូវរក្សាឲ្យឃើញជាប់នៅភ្នែកឲ្យបានយូរតាមយើងត្រូវការ បើបាត់ទៅកាលណា យើងត្រូវការនឹងនឹកយកមកឲ្យឃើញនៅនឹងភ្នែកយើងវិញបាន កាលណាឧគ្គហនិមិត្តកើតឡើងហើយ លោកឲ្យក្រោកចេញពីទីនោះ ទៅអង្គុយនៅទីដែលរៀបចំបម្រុងទុកនោះ នាំយកឧគ្គហ-និមិត្តឲ្យជាប់នឹងភ្នែកទៅអង្គុយធ្មេចភ្នែកឲ្យឃើញដូចកាលអង្គុយនៅកន្លែងមុន កិច្ចនេះមិនមែនជារបស់ងាយទេ តាមគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គប្រដៅឲ្យរកស្បែកជើងទុក បើបានឧគ្គហនិមិត្តហើយក្រោកទៅពាក់ស្បែកជើង ដើរទៅអង្គុយនៅទីដែលខ្លួនបម្រុងទុក ១ កន្លែងទៀត បានជាឲ្យពាក់ស្បែកជើង ព្រោះកុំឲ្យរវល់លាងជើងនាំឲ្យខូចពេល ត្រូវចម្រើនឧគ្គហនិមិត្តដូច្នេះទាល់តែកើតបដិភាគនិមិត្ត ។

៣- កើតបដិភាគនិមិត្ត

បដិភាគនិមិត្តនោះ តាមគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គអធិប្បាយថា ឃើញរូបដីដែលជាប់នឹងភ្នែកអណ្តែតឡើង មូលដូចដួងព្រះចន្ទ្រដែលផុសចេញពីស្រទាប់មេឃ ឃើញច្បាស់ជាងឧគ្គហនិមិត្តទាំងមួយរយភាគ តាមសេចក្តីអធិប្បាយ របស់សម្តេចព្រះមហាសមណវជិរញ្ញាណវរោរសថា “កាល

ណាអ្នកចម្រើនកសិណ ឈោងដល់ឧគ្គហនិមិត្តដែលបានសម្រេចហើយនោះ យកមកពង្រីកឬបង្រួមបានតាមចិត្ត កាលនោះទើបទុកជាបដិភាគ-និមិត្តបាន" តាមសេចក្តីអធិប្បាយនេះឃើញត្រូវប្រាកដ ព្រោះបដិភាគ-និមិត្ត មានកម្លាំងជាងឧគ្គហនិមិត្តជាច្រើន ។

៤- កើតឧបចារសមាធិ

ឧបចារសមាធិ សំដៅយកសមាធិយ៉ាងជ្រលិះៗ គឺថាបើកើតបដិ-ភាគនិមិត្តហើយ ចិត្តតម្កល់នឹងបានមួយស្របក់ៗ តែអាចនឹងប្រែប្រួលវិញដោយងាយ ហេតុដូច្នេះត្រូវតែព្យាយាម រម្ងាប់ចិត្តឲ្យចុះនៅក្នុងវង់កសិណដែលជានិមិត្តជាប់ភ្នែកនោះឲ្យនៅជាប់ជាដរាប ទាល់តែកើតអប្បនាសមាធិ ។

៥- កើតអប្បនាសមាធិ

អប្បនាសមាធិ សំដៅយកសមាធិខ្ជាប់ខ្ជួនជាបំផុត ពោលគឺតាំងចិត្តឲ្យមាំនៅក្នុងអារម្មណ៍តែមួយបានទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ មិនឲ្យជួងចិត្តប្រែប្រួលទៅកាន់អារម្មណ៍ផ្សេងៗ ឡើយ ។

៦- វិធីបម្រុងរក្សាអប្បនាសមាធិ

បើអ្នកចម្រើនកសិណ បានលុះដល់អប្បនាសមាធិហើយ ក៏ទុកជាបានដល់ទីខ្ពស់បំផុតក្នុងការចម្រើនកសិណ (ត្រង់ដែលនឹងធ្វើឫទ្ធិតេជះ

យ៉ាងណានោះចូរមើលត្រង់និយាយអំពីវិជ្ជា ៨ ប្រការតទៅចុះ) ឯអប្បនា-សមាធិជាធម្មជាតិពិបាករក្សា អ្នកដែលចម្រើនបានហើយគោងព្យាយាមរក្សាឲ្យមាំមួន ដូចក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គប្រៀបទុកថា ឲ្យរក្សាដូចស្ត្រីកែវរក្សាគភ៌ដែលមានស្តេចចក្រពត្តិមកបដិសន្ធិ ពោលគឺត្រូវចម្រើនអប្បនា-សមាធិនេះជានិច្ច ក្នុងវេលាមិនបានចម្រើន ក៏ត្រូវរក្សាខ្លួនឲ្យល្អ ប្រយ័ត្នកុំឲ្យមានអ្វីខាងក្រៅមកធ្វើឲ្យចិត្តកន្វល់រួញរាពនាំឲ្យកើតសេចក្តីប្រមាទ ក្នុងការធ្វើសមាធិ ឲ្យសាយបាត់ទៅនោះ ការនឹករក្សាខ្លួន ក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គអធិប្បាយថា

១- ឲ្យរកទីកន្លែងនៅជាសប្បាយ

២- វាំងកុំឲ្យពន្លឺព្រះអាទិត្យបាំងភ្នែក

៣- ចៀសវាងពីពាក្យមិនពីរោះ

៤- បរិភោគអាហារដែលមិនឲ្យទោសដល់រូបកាយ

៥- ឲ្យចេះបន្ធូចិត្តតម្កល់ចិត្ត និងលួងលោមចិត្តឲ្យស្រស់នៅស្មើជាដរាប

៦- ចៀសវាងពីមនុស្សមានលក្ខណៈចិត្តទន់រវើរវាយ រើសគប់តែមនុស្សដែលមានលក្ខណៈចិត្តរឹងមាំមួន

៧- វាំងកុំឲ្យចិត្តរហ័សឬខ្ជិលច្រអូស ។

២- អាបោកសិណ

ការចម្រើនអាបោកសិណ គម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គពោលថា បើមនុស្សមានបុណ្យកុសលជាប់មកពីជាតិមុន នឹងយកទឹកអ្វីៗ មកធ្វើជាកសិណក៏បាន ឬគ្រាន់តែឃើញទឹកនៅក្នុងស្រះ ក្នុងអណ្តូងឬនៅក្នុងទន្លេ ក៏កើតនិមិត្តបានមួយរំពេច បើមនុស្សទើបហាត់ថ្មី មិនឲ្យយកទឹកដែលមានពណ៌ខៀវ, លឿង, ក្រហម, ស មកធ្វើជាកសិណឡើយ គួរយកទឹកភ្លៀង ដែលធ្លាក់មិនទាន់ដលដី ឬទឹកដែលថ្លាបរិសុទ្ធមិនល្អក់ដាក់ក្នុងបាត្រឬផើងឲ្យពេញល្មមស្មើមាត់ រួចអង្គុយសម្ងំភាវនាធ្វើតាមរបៀបដូចមានក្នុងបឋវីកសិណ ឧគ្គហនិមិត្តសម្រាប់អាបោកសិណនេះឲ្យឃើញទឹករញ្ជួយរលកញាប់ញ័រ ឯបដិភាគនិមិត្តត្រឡប់ឃើញជាទឹកនឹងថ្កល់មិនរញ្ជួយញាប់ញ័រឡើយ តពីនេះទៅត្រូវធ្វើឲ្យដូចពោលមកហើយក្នុងបឋវីកសិណ ។

៣- តេជោកសិណ

លោកអធិប្បាយថា អ្នកដែលមានបុណ្យកុសលហើយគ្រាន់តែឃើញអណ្តាតភ្លើងចង្កៀងចង្ក្រានឬភ្លើងឆេះព្រៃ ក៏អាចកើតនិមិត្តបាន អ្នកដែលទើបរៀនចម្រើន លោកឲ្យយកឈើមានខ្លឹមមកពុះ ជាចម្រៀកហាលឲ្យស្ងួតផ្តុំបង្កាត់ឲ្យឆេះឲ្យមានអណ្តាតភ្លើងរួចហើយ យកកំណាត់

កន្ទេលឬស្បែកឬក៏សំពត់មកចោះកណ្ដាលជាប្រហោងប្រមាណ ១ ចំអាម ៤ ធ្នាប់ ធ្វើរបៀបដូចបឋវីកសិណ ស្រេចហើយអង្គុយសម្លឹងការនោ ទាល់តែឧគ្គហនិមិត្តកើតឃើញអណ្ដាតភ្លើងកំពុងញាប់ញ័រ, ឯបដិភាគ-និមិត្តធ្មេចភ្នែកឃើញអណ្ដាតភ្លើងនៅនឹងថ្កល់មិនញាប់ញ័រ លោកប្រៀបប្រដូចឃើញកំណាត់សំពត់ក្រហមដាក់នៅកណ្ដាលអាកាស តពីនេះធ្វើឲ្យដូចបឋវីកសិណ ។

៤- វាយោកសិណ

ការចម្រើនយកខ្យល់ជាអារម្មណ៍ លោកបញ្ញត្តទុក ២ យ៉ាង ម្យ៉ាងយកខ្យល់ដែលបក់មកប៉ះកាយ, ម្យ៉ាងទៀតឃើញខ្យល់ដែលបក់ត្រូវស្លឹកឈើល្វិចៗ ឧគ្គហនិមិត្តកើតឡើងឃើញខ្យល់ញាប់ញ័រ ដូចចំហាយបាយពុះទើបដាក់ពីចង្ក្រាន ឯបដិភាគនិមិត្ត ឃើញនៅនឹងថ្កល់មិនញាប់ញ័រ ។

៥- នីលកសិណ

លោកអធិប្បាយថា នឹងយកផ្កាលំចង់ខៀវ ឬផ្កាអញ្ចាន ឬក៏សំពត់ពណ៌ខៀវមកពាសពីលើមាត់ប្រអប់ឬវត្ថុអ្វីមួយដូចជាស្គរក៏បាន ឧគ្គហ-និមិត្តកើតឡើងឃើញទងព្រមនឹងផ្កា ឬរបស់អ្វីៗ ដែលយកមកប្រើជាកសិណនោះផង ឯបដិភាគនិមិត្តមិនឃើញអ្វីក្រៅពីពណ៌ខៀវនោះឡើយ ឃើញច្បាស់តែពណ៌ខៀវម្យ៉ាង ។

៦- បីតកសិណ

៧- លោហិតកសិណ

៨- ឱទាតកសិណ

ទាំង ៣ នេះមានន័យដូចគ្នានឹងនីលកសិណ គ្រាន់តែផ្លាស់ពណ៌ ជាលឿង, ក្រហម, ស វិញប៉ុណ្ណោះ ។

៩- អាលោកកសិណ

លោកបញ្ញត្តថា យកពន្លឺតាមចន្លោះជញ្ជាំង បង្អួច ឬដុតភ្លើងរួចបោះប្រហោងយកពន្លឺភ្លើងដែលធ្លុះមកជាប់នៅទីណាៗ ជាអារម្មណ៍ក៏បាន ឧគ្គហនិមិត្តកើតឡើង ឃើញពន្លឺនិងរបស់ផ្សេងៗ ដែលជាប់នៅទីនោះ ឯបដិភាគនិមិត្ត ឃើញចំពោះតែពន្លឺប៉ុណ្ណោះ ។

១០- បរិច្ឆិន្នាកាសកសិណ

កសិណនេះ មើលទៅពិបាកជាងកសិណឯទៀត លោកបញ្ញត្តថា ឲ្យយកចន្លោះវាលណាមួយ ដូចជាចន្លោះបង្អួច, ទ្វារ, ជញ្ជាំង, ឲ្យនឹកតែត្រឹមចន្លោះប៉ុណ្ណោះ មិនឲ្យគិតនឹកដល់ពន្លឺឬខ្យល់ឲ្យសោះ ឧគ្គហ-និមិត្តកើតឡើងឃើញចន្លោះព្រមនឹងក្របបង្អួច, ទ្វារ, ឬជញ្ជាំង ឯបដិ-ភាគនិមិត្ត ឃើញតែចន្លោះវាលមួយមុខ មិនឃើញរបស់អ្វីជាប់ជាមួយផងឡើយ ។

កាលណាចិត្តលុះអប្បនាសមាធិហើយ សេចក្តីសម្រើបក្នុងកាមគុណ និងអកុសលចិត្តទាំងឡាយក៏អស់ទៅ ពោលគឺអស់សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយក្នុង កាមតណ្ហា ហើយមិនមានចិត្តប្រទូសរ៉ាយនឹងអ្នកណា ចិត្តស្ងប់ស្ងាត់បាន ទើបហៅថាបានឈាន ឈាននេះចែកជាពីរប្រភេទ គឺ

ក- រូបជ្ឈាន (ឈានមានរូប) ចែកជា ៤ គឺ

១- **បឋមជ្ឈាន** *ឈានទី ១*

២- **ទុតិយជ្ឈាន** *ឈានទី ២*

៣- **តតិយជ្ឈាន** *ឈានទី ៣*

៤- **ចតុត្ថជ្ឈាន** *ឈានទី ៤ ។*

ខ- អរូបជ្ឈាន (ឈានគ្មានរូប) ចែកជា ៤ ដូចគ្នាគឺ

១- **អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន** *ពិចារណាឃើញបដិភាគនិមិត្ត របស់កសិណទាំងនោះ ទាល់តែឃើញអាកាសទទេគ្មានអ្វីសោះ*

២-**វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន** *យកវិញ្ញាណជាអារម្មណ៍*

៣- **អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន** *គ្មានអ្វីជាអារម្មណ៍ឡើយ*

៤- **នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន** *គ្មានអារម្មណ៍អ្វីឡើយ បុគ្គលដែលលុះដល់ទីនេះ នឹងថាដឹងខ្លួន ឬថាមិនដឹងខ្លួនក៏ពុំបាន ។*

អ្នកដែលបានឃើញឈ្មោះឈានទាំង ៨ នេះហើយ គង់មានចិត្ត ធុញថប់មួយរំពេច ដោយឃើញថាជារបស់ពិបាកចូលចិត្ត ហេតុដូច្នេះ សូមអ្នកមើលកុំអាលលះបង់នូវសេចក្ដីឧស្សាហ៍ ចូរទុកចិត្តថាសៀវភៅ វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះនឹងចុះសុទ្ធតែសេចក្ដីធ្វើឲ្យអ្នកមើល បានយល់ចូលចិត្ត មិនយកសេចក្ដីដែលមិនយល់មកចុះទុកក្នុងទីនេះឡើយ ។

ក- អធិប្បាយពីរូបជ្ឈាន

មុនដែលយើងនឹងពិចារណាដល់រូបជ្ឈាន យើងត្រូវឲ្យយល់ចូល ចិត្តពីចិត្តរបស់មនុស្សសិន ព្រោះចិត្តមនុស្សតែងតែមានធម្មជាតិច្រើន យ៉ាង ទាំងល្អទាំងអាក្រក់ច្របល់គ្នា ដូចជាពាក្យបុរាណថា កិលេស មួយពាន់ប្រាំរយ តណ្ហាមួយរយប្រាំបី តែយើងមិនបាច់យកចំនួននោះ មកចែកអធិប្បាយឡើយ ទុកជូនលោកអ្នកប្រាជ្ញជាន់ខ្ពស់លោកពណ៌នាចុះ សម្រាប់ពួកយើងត្រូវការយកតែសេចក្ដី ដែលចូលចិត្តយល់ដ៏ល្មមសមគួរ យើងញែកតែត្រឹម ១០ ទាំងកិលេសនិងតណ្ហា រួមនឹងធម្មជាតិដែលល្អផង ក្នុង ១០ ប្រការនេះ យើងយកមករៀបជាជួរទុក ល្អ ១ ពួក អាក្រក់ ១ ពួក ដូច្នេះ

ពួកល្អ	ពួកអាក្រក់
១- សមាធិ	៦- កាមច្ឆន្ទ
២- បីតិ	៧- ព្យាបាទ
៣- វិតក្ក	៨- ថីនមិទ្ធ
៤- សុខ	៩- ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ច
៥- វិចារ	១០- វិចិកិច្ឆា ។

ធម៌ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ចិត្តមនុស្សធម្មតា ឯដួងចិត្តមនុស្សយើង មានសមាធិតាំងមាំមួនខ្លះ តែកាលណាបើចិត្តយើងកើតសេចក្តីស្រឡាញ់ ខ្វល់នូវរបស់អ្វីមួយ កាមច្ឆន្ទកើតឡើងវេលានោះសមាធិក៏ខូច ចិត្តក៏អណ្តែតអណ្តូងមួយរំពេច ។ តាមប្រក្រតី ចិត្តយើងមាន បីតិ រីករាយ តែកាលណាបើចិត្តនឹកដល់របស់ដែលគេធ្វើឲ្យទាស់ចិត្តយើង បីតិក៏រលាយក្លាយទៅជាព្យាបាទវិញ ។ យើងមានចិត្តសម្រាប់នឹកគិតដល់របស់អ្វីៗមួយ ហៅថា វិតក្ក តែមានកាលយើងចោលមិននឹកនា ព្រោះចិត្តយើងរួញដោយងងុយដេក ថីនមិទ្ធក៏កើតឡើង ។ ធម្មជាតិសាងយើងមកឲ្យមានសេចក្តីសុខ យើងត្រូវការសេចក្តីសុខគ្រប់គ្នា តែមានកាលចិត្តយើងរាយមាយជា ឧទ្ធច្ច រំខានចិត្តជាកុក្កុច្ច មកកាត់សេចក្តីសុខចេញ ។ យើងមានសតិបញ្ញាសម្រាប់ត្រិះរិះ (វិចារ) រកផ្លូវដែលជាប្រយោជន៍របស់

យើង តែកាលណាបើកើតសេចក្តីសង្ស័យ (វិចិកិច្ឆា) មិនដាច់ស្រេចទៅផ្លូវណា ត្រិះរិះគិតអ្វីក៏មិនសម្រេច ។

កាលណាយើងចូលចិត្តយល់សេចក្តីទាំងនេះល្អហើយ ការដែលនឹងចូលចិត្តយល់ខាងឈានក៏ងាយឡើងជាអនេកគឺ:

១- អ្នកដែលបានសម្រេចបឋមជ្ឈាន (ឈានទី ១) អាចកាត់បំបាត់សេចក្តីអាក្រក់ទាំង ៥ ប្រការនោះចេញបាន នៅសល់តែពួកល្អទាំង ៥ គឺ សមាធិ, បីតិ, វិតក្ក, សុខ, វិចារ ។

២- ក្នុងធម្មជាតិល្អទាំង ៥ ប្រការនេះ វិតក្កនិងវិចារ ក៏ជារបស់គ្រោតគ្រាតជាហេតុនាំធ្វើឲ្យចិត្តវិលវល់បាន ត្រូវព្យាយាមរំលត់វិតក្កនិងវិចារចេញ ឲ្យនៅសល់តែសមាធិ បីតិ និងសុខ ធ្វើបានសម្រេចដូច្នេះហៅថាបានលុះទុតិយជ្ឈាន (ឈានទី ២) ។

៣- យ៉ាងណាក៏ដោយ បីតិសេចក្តីពេញចិត្តនោះ ក៏នៅជាធម្មជាតិមិនទាន់ប្រាកដនៅឡើយ ខ្លាចក្រែងនាំយកធម្មជាតិអាក្រក់ចូលមកជាថ្មីទៀត ហេតុនេះត្រូវតែព្យាយាមលះបង់ចោលបីតិមួយនេះចេញទៀតឲ្យសល់នៅតែសមាធិនិងសុខ អ្នកដែលធ្វើបានសម្រេចក្នុងថ្នាក់នេះឈ្មោះថាបានលុះតតិយជ្ឈាន (ឈានទី ៣) ។

៤- ទុកជាដល់ថ្នាក់នេះហើយ សេចក្តីសុខក៏នៅជារបស់គ្រោត-

គ្រាតទៀត ព្រោះថាបើសុខនៅមាន ទុក្ខក៏គង់មានមកមួយថ្ងៃមិនខាន ព្រោះថាទុក្ខនិងសុខជាគូនឹងគ្នា បានជាត្រូវលះចោលសេចក្ដីសុខចេញទៀត ឲ្យនៅតែសមាធិនិងឧបេក្ខាគឺនៅព្រងើយមិនរវល់ដល់អ្វីទាំងអស់ នៅមានដួងចិត្តតែមួយតម្កល់នឹង ហៅថា "ឯកគ្គតា" នេះចាត់ថាបានលុះចតុត្ថជ្ឈាន (ឈានទី ៤) ។

តាមន័យនេះឃើញថា ពាក្យដែលហៅថា ឈាន នោះ ទុកជាធ្វើពិបាកយ៉ាងណាក្ដី ការដែលចូលចិត្តលក្ខណៈរបស់ឈានហើយ មិនពិបាកដូចយើងគិតខ្លាចមកនោះទេ ព្រោះសេចក្ដីអធិប្បាយទាំងប៉ុន្មាននឹងជួយឲ្យអ្នកមើលចូលចិត្តលក្ខណៈរបស់រូបជ្ឈាន ដោយមិនពិបាកឡើយ នឹងរៀបជារបៀបលក្ខណៈឈានទាំង ៤ នេះឲ្យច្បាស់ ដើម្បីឲ្យអ្នកមើលមានគតិរំឭកថា ឈាននោះ គឺដួងចិត្តជាថ្នាក់ៗ ទាល់តែសល់នៅបណ្ដូលដែលជារបស់ល្អបំផុតនោះឯង ។

បិត្តមនុស្សធម្មតា

១- សមាធិ	៦- កាមច្ឆន្ទ
២- បីតិ	៧- ព្យាបាទ
៣- វិតក្ក	៨- ថីនមិទ្ធ
៤- សុខ	៩- ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ច
៥- វិចារ	១០- វិចិកិច្ឆា ។

ចិត្តអ្នកលុះបឋមជ្ឈាន

១- សមាធិ
២- បីតិ
៣- វិតក្ក
៤- សុខ
៥- វិចារ
៦- ....
៧- ....
៨- ....
៩- ....
១០- ....។

ចិត្តអ្នកលុះទុតិយជ្ឈាន

១- សមាធិ
២- បីតិ
៣- ....
៤- សុខ
៥- ....
៦- ....
៧- ....
៨- ....
៩- ....
១០- ....

ចិត្តអ្នកលុះតតិយជ្ឈាន

១- សមាធិ
២- ....
៣- ....
៤- សុខ
៥- ....
៦- ....
៧- ....
៨- ....
៩- ....
១០- .... ។

បិត្តអ្នកលុះបតុត្ថជ្ឈាន

១- សមាធិ	៦- ....
២-	៧- ....
៣-	៨- ....
៤-	៩- ....
៥-	១០- ....

១- អធិប្បាយពីអរូបជ្ឈាន

ឈានទាំង ៤ ដែលពោលមកខាងដើមនោះ ហៅថារូបជ្ឈាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវត្ថុដែលមានរូប គឺកសិណជាគ្រឿងជួយ បើអ្នកធ្វើធ្លាប់ចម្រើនឈានទាំង ៤ ទាល់តែថ្នឹកវេលាណា បើត្រូវការធ្វើនឹងធ្វើបានសម្រេចមួយរំពេច ត្រូវហាត់ចម្រើនរបស់ដែលពិបាកនិងល្អិតតឡើងទៅទៀត គឺលើកកសិណចោលចេញ ចូលឈានមិនបាច់ប្រើកសិណតទៅបាន ហៅថា អរូបជ្ឈានៗ មាន ៤ ប្រការគឺ:

១- យកអាកាសជាអារម្មណ៍ គឺជញ្ជឹងនឹកថា អាកាសៗ ជាធម្មជាតមិនមានអ្វីជាទីបំផុត កុំឲ្យនឹកដល់បដិភាគនិមិត្ត និងរូបជាអារម្មណ៍ឡើយ ហៅថា **អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន** ។

២- ឈប់លើកការជញ្ជឹងដល់អាកាសចេញ ត្រូវជញ្ជឹងដល់

វិញ្ញាណតែមួយមុខថា វិញ្ញាណៗ ជាធម្មជាតគ្មានទីបំផុត ហៅថា **វិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន** ។

៣- ឈប់លើកការជញ្ជឹងដល់វិញ្ញាណចេញ កុំនឹកដល់អ្វីឲ្យសោះ ធ្វើដួងចិត្តតម្កល់ឲ្យនឹង កុំឲ្យមានអ្វីមកប៉ះពាល់ ហៅថា **អាកិញ្ចញ្ញាយតនជ្ឈាន** ។

៤- កាលណាដួងចិត្ត តម្កល់នឹងនៅក្នុងឈានយ៉ាងល្អិតបំផុតដូច្នេះហើយបុគ្គលដែលចម្រើនឈាននោះ ក៏បាននៅក្នុងភាវៈដែលរាប់ចូលជាវិសេសមួយ ពោលគឺមានសេចក្ដីដឹងខ្លួនយ៉ាងតិចបំផុត ហាក់ដូចជាមិនដឹងខ្លួនសោះឡើយ ។ អ្នកណាទៅវាយដំដូចម្ដេចក៏មិនដឹងខ្លួនដែរ តែជីវិតគង់មាននៅឡើយ ឈានក្នុងទីជាន់ខ្ពស់បំផុតនេះហៅថា **នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន** *គឺថានឹងមានសញ្ញា* (conscient) *ក៏ថាមិនបានឬនឹងថាគ្មានសញ្ញា* (inconscient) *ក៏មិនមែន សូមអ្នកដែលមើលសៀវភៅនេះគួរយល់ថា វិធីផ្សេងៗ តាំងពីកសិណទៅដល់ឈាននោះសុទ្ធតែជាវិធីហ្វឹកហ្វឺនដួងចិត្តជាថ្នាក់ៗតទៅ អ្នកដែលហ្វឹកហ្វឺនចិត្តដូច្នេះហើយ ដួងចិត្តតែងតែមានអំណាចជាទីបំផុត នឹងប្រើអធិដ្ឋានធ្វើអ្វីៗក៏បាន ដូចមានពណ៌នាតទៅ ក្នុងចំណែកវិជ្ជា ៨ ប្រការ វេលាណាមិនត្រូវការប្រើអំណាចដួងចិត្ត ក៏ជាមនុស្សធម្មតា តែបើត្រូវការប្រើក៏ចូលឈានមួយរំពេចបាន មិនថាថ្នាក់ណា ហេតុនេះបានជារាប់ថាមានគ្រឿង*

ប្រដាប់យ៉ាងប្រសើរ សម្រាប់ធ្វើការដែលមនុស្សធម្មតាធ្វើពុំបាន ព្រោះហេតុនេះបានជាថាកសិណនិងឈាន ជាកាំជណ្ដើរដំបូងរបស់វិជ្ជា ៨ ប្រការ ។

សេចក្ដីបរិយាយពីលទ្ធិយោគីនិងកសិណហើយនិងឈាន ដូចមានមកហើយនោះក៏ល្មមសមគួរហើយ តពីនេះនឹងបានបរិយាយចំណែកវិជ្ជា ៨ ប្រការជាខ្ញុំ សម្រាប់ប្រដាប់សតិបញ្ញាបារមីរបស់អ្នកមើលតទៅ ។

វិជ្ជាប្រការទី ១

វិបស្សនាញាណ

វិបស្សនាញាណ មានចំណែកចែកចេញជា ៩ យ៉ាងគឺ:

១- **ឧទយព្វយានុបស្សនាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងឃើញសេចក្ដីកើតនិងរលត់នៃសង្ខារ*

២- **ភង្គានុបស្សនាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងឃើញសេចក្ដីរលត់នៃសង្ខារ*

៣- **ភយតុបដ្ឋានញ្ញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងឃើញសង្ខារថាគួរឲ្យខ្លាច*

៤- **អាទីនវានុបស្សនាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងឃើញទោសនៃសង្ខារ*

៥- **និព្វិទានុបស្សនាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងឃើញនូវសង្ខារថាគួរនឿយណាយជិនឆ្អន់*

៦- **មុច្ចិតុកម្យតាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងដោយមានប្រាថ្នានឹងចង់ចេញឲ្យផុតទៅ*

៧- **បដិសង្ខានុបស្សនាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងគិតរកផ្លូវរកឧបាយ*

៨- **សង្ខារុបេក្ខាញាណ** *ប្រាជ្ញារំពឹងដោយសេចក្តីព្រងើយកន្តើយក្នុងសង្ខារ*

៩- **សច្ចានុលោមិកាញាណ** *ប្រាជ្ញាប្រព្រឹត្តទៅដោយសមគួរដល់ការកំណត់ដឹងនូវអរិយសច្ច ។*

តាមសេចក្តីអធិប្បាយ របស់សម្តេចព្រះមហាសមណវជិរញ្ញាណ-វរោរស ទ្រង់ធ្វើអត្ថាធិប្បាយទុកថា ញាណទី ១ រំពឹងឃើញសេចក្តីកើតនិងសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារ ។ ញាណទី ២ លើកលែងរំពឹងដល់សេចក្តីកើត រំពឹងយកជាអារម្មណ៍ចំពោះតែសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារនោះវិញ ។ ញាណទី ៣ រំពឹងឃើញសង្ខារនោះមានសេចក្តីរលត់ជាប្រាកដ គួរឲ្យខ្លាច ដូចខ្លាចសត្វសាហាវមានសីហៈជាដើម ។ ញាណទី ៤ រំពឹងឃើញទោសនៃសង្ខារនោះដូចជាផ្ទះដែលភ្លើងឆេះហើយ ។ ញាណទី ៥ រំពឹងដល់សង្ខារដែលនាំឲ្យមានទោសក៏នឿយណាយជិនឆ្អន់ ។ ញាណ

ទី ៦ រំពឹងចង់ចេញចាកពីសង្សារ ដែលបាននឿយណាយហើយនោះ ដូចជាសត្វត្រូវអន្ទាក់ចង់តែឲ្យរួចចេញពីអន្ទាក់ ។ ញាណទី ៧ រំពឹងដោយពិចារណាត្រិះរិះរកផ្លូវចេញឲ្យផុតពីសង្សារ ដូចជាសត្វដែលហៅថាសមុទ្រ-សកុណពីចុះលេងក្នុងសមុទ្រ ។ ញាណទី ៨ រំពឹងដោយសេចក្ដីព្រងើយកន្តើយក្នុងសង្សារ ដូចជាបុរសដែលមិនអើពើនឹងករិយាដែលបានលែងគ្នាហើយនោះ ។ ញាណទី ៩ រំពឹងទៅដោយខណៈនៃចិត្តដែលឈ្មោះថាអនុលោមកើតឡើង ក្នុងលំដាប់មនោទ្វារាវជ្ជនៈ កាត់នូវកវគ្គដែលកើតឡើងក្នុងខណៈដែលអរិយមគ្គនឹងកើតជាទីបំផុតនៃសង្សារុបេក្ខាញាណ ។

សេចក្ដីអធិប្បាយរបស់សម្ដេចព្រះមហាសមណៈអស់តែប៉ុណ្ណោះ ។

បើយើងពិចារណាមើលឲ្យល្អ នឹងឃើញថាធម៌ទាំងឡាយរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់គ្រប់ៗ ក្រៅពីធម៌ឯទៀតដែលគួរសរសើរមកហើយនោះ នៅមានធម៌ដែលគួរសរសើរជាទីបំផុត គឺវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ គួរសរសើរណាស់ ព្រោះរៀបរៀងជាលំដាប់ទុកល្អណាស់ គឺមានវិបស្សនាញាណជាខាងដើម ហើយមានអាសវក្ខយញ្ញាណជាទីបំផុត ញាណទាំង ២ នេះ បើត្រិះរិះគិតឲ្យល្អិតទៅឃើញថាញាណទាំង ២ ប្រការនេះ ជាគោលសំខាន់បំផុតក្នុងវិជ្ជា ៨ ប្រការ បើខ្វះញាណទាំង ២ នេះហើយ វិជ្ជាទាំង ៦ ប្រការនោះ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមធម៌បានឡើយ ត្រឡប់ជាគ្រឿងប្រដាប់ សម្រាប់ធ្វើការទុច្ចរិតទៅវិញ ។

អ្នកមើលគង់យល់ថា ការតែងសៀវភៅនេះ រៀបរៀងក្នុងពួកផ្លូវបុគ្គលាធិដ្ឋាន ពោលគឺនឹងពិសោធឲ្យឃើញថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មានឫទ្ធិពិតមែន សម្តែងបាដិហារិយ៍បានក្រៃលែងជាងមនុស្សធម្មតា ទ្រង់មានទិព្វសោត ទ្រង់រឭកជាតិបានហើយ ទ្រង់មានទិព្វចក្ខុឃើញផ្ទុះផែនដី និងទីកំបាំងពិតមែន សាវ័ករបស់ព្រះអង្គដែលលុះវិជ្ជាទាំង ៨ នេះ ក៏អាចធ្វើបានដូចគ្នាជាពិត រួមសេចក្តីថាមនុស្សយើងបើបានហ្វឹកហ្វឺនប្រដៅចិត្ត (developer) តាមគោលវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះហើយបើមានឫទ្ធិតេជះយ៉ាងតិច ក៏អាចមើលផ្ទុះកំផែងបានឬក៏ឮសំឡេងពីឆ្ងាយលើសវិស័យត្រចៀកមនុស្សធម្មតាដែលនឹងឮបាននោះ (មិនបាច់ប្រើទូរសព្ទ) ។

គ្រានេះនឹងកើតមានពាក្យស៊ិកសៀតមកថា បើមនុស្សយើងអាចធ្វើបានដល់ទីនេះហើយ ហេតុអ្វីមនុស្សក្នុងលោកក៏ទៅយកចិត្តទុកដាក់រៀនវិជ្ជាផ្សេងៗទៅវិញ មិនរៀនវិជ្ជាទាំង ៨ ប្រការនេះឲ្យសម្រេចទៅនឹងបានទិព្វចក្ខុមើលល្បែងលេងស៊ីសងជាប្រាក់ យកឈ្នះឲ្យបានប្រាក់មកធ្វើជាសេដ្ឋី បើមានប៉ូលិសឬសង់ដាមមកចាប់ ក៏សម្តែងឫទ្ធិហោះឬមុជជ្រែកដីទៅ ឬទៅស្រុកមូណាកូរ លេងល្បែងនៅទីមង់តេកាឡូរឲ្យឈ្នះ កើបយកប្រាក់ទាំងលានទាំងកោដិមកធ្វើជាមហាសេដ្ឋី ពួកបារាំងដែលមិនជឿក្នុងវិជ្ជានេះ ក៏សួរថាដូចជាប្រទេសឥណ្ឌៀ មានយោគី

ពាសពេញនៅតាមភ្នំហិមាល័យ សុទ្ធតែអួតខ្លួនថាធ្វើយ៉ាងនោះយ៉ាងនេះបាន ហេតុអ្វីក៏មិនធ្វើឲ្យស្រុកឥណ្ឌៀរួចពីអំណាចអង់គ្លេសទៅជាឯករាជ្យជាមហាប្រទេសជាធំក្នុងលោកទៅ? ពាក្យសិកសៀតឯទៀតៗ ក្រៅពីនេះនៅមានជាច្រើន តែយើងអាចតបដោះស្រាយដោយងាយ គឺថា មនោមយិទ្ធិ ឬឥទ្ធិវិធិ ឬទិព្វសោត និងធម៌ប្រការឯទៀតដែលមានក្នុងវិជ្ជាទាំង ៨ នោះ បើមិនទាន់សម្រេចវិជ្ជាដំបូងគឺវិបស្សនាញាណទេ ក៏ពុំអាចចម្រើនឲ្យវិជ្ជាទាំងនេះកើតបានឡើយ ។

យើងចូរសង្កេតម្យ៉ាងទៀត ថាធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់គ្រប់ខប្រៀបដូចដាវដែលមុត អាចយកទៅប្រើការក្នុងផ្លូវល្អឬផ្លូវខូចកាចក៏បាន តែថាធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ មិនបានសម្រាប់ទុកឲ្យប្រើក្នុងផ្លូវខុសទេ បានជាមានល័ក្ខខ័ណ្ឌបង្ការទុក ដូចជាវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ មនុស្សដែលនឹងចម្រើនបាន ចំពោះតែមនុស្សដែលមានប្រាជ្ញា រំពឹងឃើញសេចក្ដីកើតសេចក្ដីរលត់ ឃើញសង្ខារគួរឲ្យខ្លាច ឃើញទោសជិនឆ្អន់ចង់តែចៀសចេញឲ្យផុតពីសង្ខារ ពិចារណារកផ្លូវនឹងធ្វើព្រងើយកន្តើយ ក្នុងទីបំផុតមានប្រាជ្ញាកំណត់ដឹងអរិយសច្ច អ្នកដែលមានប្រាជ្ញាដូចពោលមកនេះជាអ្នកមានចិត្តប្រាថ្នាតិចឆ្ងាយពីកាមតណ្ហា ប្រាកដជាមិនប្រើឥទ្ធិវិធិឬទិព្វ-សោត ទិព្វចក្ខុ ក្នុងផ្លូវស្វែងរកប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ហើយធ្វើឲ្យខូចខាត

អន្តរាយរបស់អ្នកដទៃនោះឡើយ ហេតុដូច្នេះមនុស្សយើងនឹងរៀនឥទ្ធិវិធិ, ទិព្វសោត ទិព្វចក្ខុ ឲ្យសម្រេចបាន ដើម្បីយកទៅប្រើក្នុងការរកលាភដូចមានពោលមកនេះ ពុំអាចចម្រើនបានឡើយ ព្រោះមនុស្សដែលមានសេចក្តីគិតដូច្នោះ ហៅថាប្រាសចាកវិបស្សនាញាណដែលជាគ្រឿងឧបករណ៍របស់វិជ្ជាឯទៀត ។

ដូចជារាជការក្នុងស្រុក មិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកណាមានកាំភ្លើងឥតច្បាប់ លុះតែឈ្មោះនោះមានលក្ខណ៍ ជាមនុស្សមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អពិតមិនបានយកទៅប្រើខុសច្បាប់ ទើបរាជការអនុញ្ញាតឲ្យច្បាប់កាន់កាំភ្លើងបាន យ៉ាងដូចម្តេចមិញ ខាងធម៌ក៏ដូចគ្នា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់មិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកណាមានឥទ្ធិវិធិ ទិព្វសោតឬទិព្វចក្ខុបាន ព្រោះក្រែងយកវិជ្ជាដ៏ប្រសើរនេះ ទៅប្រើក្នុងផ្លូវដែលធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍ លុះតែមនុស្សនោះមានវិបស្សនាញាណជាមុន បានចម្រើនវិជ្ជាទាំងនេះបាន ព្រោះវិបស្សនាញាណប្រដូចនឹងកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលល្អពិតជាមិនយកទៅប្រើក្នុងការដែលធ្វើឲ្យអន្តរាយដល់អ្នកទាំងពួង ។

រួមសេចក្តី ការរៀនវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ នឹងសម្រេចបាន

១- លុះតែជឿជាក់ថា មិននាំយកទៅប្រើក្នុងផ្លូវខុស មុននឹងឲ្យជឿនេះត្រូវធ្វើឲ្យបានសម្រេចវិបស្សនាញាណសិន,

២- ត្រូវមានចិត្តប្រាថ្នាឲ្យបានលុះអាសវក្ខយញ្ញាណជាទីបំផុត ពោលគឺត្រូវធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យផុតចាកគ្រឿងសៅហ្មងទាំងឡាយ ហេតុនេះហើយបានជាថាធម៌ពួកនេះ ត្រូវឲ្យមានវិបស្សនាញាណជាដំបូង និងអាសវក្ខយញ្ញាណជាបរិយោសាននោះទុកជាត្រូវណាស់ ។

គ្រានេះមានបញ្ហា ២ ប្រការគឺ

១- ពួកអសុរ ដែលមានចិត្តបាបអាក្រក់ ហេតុអ្វីក៏ហោះបាន?

២- បើចាំឲ្យសម្រេចវិបស្សនាញាណជាមុន បានធ្វើវិជ្ជាឯទៀតបាននោះ ធម៌ពួកនេះនឹងមិនជាប្រយោជន៍អ្វី ដល់មនុស្សសម័យនេះឡើយ ព្រោះក្នុងសម័យនេះ រកអ្នកដែលបានសម្រេចវិបស្សនាញាណនោះពិបាកណាស់ ។

សូមតបបញ្ហា ២ ខនេះដូច្នេះ

ខ១- ពីរឿងអសុរហោះបាននោះមិនខុសពីសត្វស្វាបហើរទេ ក្នុងរឿងនេះព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ ដែលជាអ្នករចនាគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ កាលលោកតែងគម្ពីរក៏បានរឭកដល់បញ្ហានេះដែរ បានជាលោកចារឹកទុកថាការហោះនោះមិនមែនតែបានឥទ្ធិវិធិក្នុងវិជ្ជា ៨ ប្រការបានហោះបាននោះទេ នៅមានផ្លូវឲ្យហោះបានទៀត ពោលគឺឫទ្ធិដែលកើតដោយផលកម្ម ដូចជាសត្វស្វាបឬយក្សដែលជាពួកអសុរ ឬឫទ្ធិដែលកើតដោយ

វិជ្ជាការ ដូចជាក្នុងសម័យនេះប្រៀបនឹងយន្តហោះ ឯអសុរហោះបាន នោះព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ ពោលថាជាអំណាចនៃកម្ម ។

១២- នោះយើងត្រូវយកវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ ប្រដូចនូវគ្រឿងយន្ត ដែលប្រើប្រេងអេស្សង់ អ្នកដែលមានគ្រឿងបែបនេះបើគ្មានប្រេងអេស្សង់ នឹងយកប្រេងកាតប្រើក៏បាន តែម៉ាស៊ីនដើរមិនរហ័សឆាប់ដូចប្រេងអេស្សង់ បើប្រសិនជាយកទឹកទៅប្រើវិញម៉ាស៊ីននោះក៏ដើរពុំបានឡើយ ឬបើមានខ្សាច់លាយជាច្រើនផង ក៏រឹតតែនាំឲ្យខូចម៉ាស៊ីនថែមទៀត វិបស្សនា-ញាណប្រៀបដូចអេស្សង់ សម្រាប់ប្រើចំពោះតែគ្រឿងយន្តគឺវិជ្ជា ៨ ប្រ-ការនេះ អ្នកដែលមានវិបស្សនាញាណប្រាកដនោះ ដូចមានប្រេងអេស្សង់ ទើបអាចធ្វើវិជ្ជា ៨ ប្រការ ដែលប្រៀបដូចគ្រឿងយន្តឲ្យដើរបានយ៉ាងស្រួលជាទីបំផុត បើប្រសិនជារកប្រេងអេស្សង់មិនបាន ឬមិនចេះប្រើយកប្រេងកាតមកប្រើជំនួសគ្រឿងយន្តក៏គង់ដើរបានខ្លះ ដូចជាអ្នកដែលមិនចេះស្គាល់វិបស្សនាញាណ ឬមិនអាចប្រើវិបស្សនាញាណបាន នឹងយកធម៌ឯទៀតដែលមានកម្លាំងតិចជាង ដូចជាមេត្តា ករុណា ឬធម៌ណាដែលជាកុសល ក៏អាចនឹងធ្វើវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះឲ្យសម្រេចបានខ្លះដែរ តែមិនអាចធ្វើឲ្យបានដូចវិបស្សនាញាណទេ ។

វិជ្ជា ៨ ប្រការជាធម៌ដែលបែកជាមែកជាធាង ចេញមកពីអភិញ្ញា

អភិញ្ញានោះ តាមគម្ពីររបស់ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យថាមាន ៥ គឺ **ឥទ្ធិវិធិ** សម្ដែងឫទ្ធិបាន **ទិព្វសោត** ត្រចៀកទិព្វ **ចេតោបរិយញ្ញាណ** ដឹងចិត្តអ្នកដទៃ **បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ** រឭកជាតិបាន **ទិព្វចក្ខុ** ភ្នែកទិព្វ បើតាមព្រះនិពន្ធរបស់សម្ដេចមហាសមណៈ ថាមាន ៦ គឺបញ្ចូល **អាសវក្ខយញ្ញាណ** ចេះធ្វើអាសវៈឲ្យអស់ទៅ តាមសេចក្ដីក្នុងព្រះនិពន្ធព្រះបឋមសម្ពោធិកថារបស់សម្ដេចព្រះបរមានុជិតជិនោរស មានសេចក្ដីធ្វើឲ្យចូលចិត្តថា អភិញ្ញាទាំងនេះ កាលក្នុងសម័យមុនព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ក៏មានអ្នកបានសម្រេចខ្លះហើយ ដូចជាតាបសទាំងឡាយក្នុងគ្រានោះក៏អាចហោះហើរដើរលើអាកាសបាន តែនឹងធ្វើឲ្យបានល្អស្មើនឹងព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នោះគ្មាន ទុកជាធ្វើប្រការឯទៀតបាន ក៏គង់នៅជាប់ត្រឹមប្រ-ការ ៦ គឺ **អាសវក្ខយញ្ញាណ** គិតធ្វើទៅពុំរួច បានជាគិតថាការដែលនឹងធ្វើអាសវៈឲ្យអស់ទៅជាប្រាកដនោះ ត្រូវធ្វើរាងកាយឲ្យលំបាក គឺយកភ្លើងមកឆ្អើរកាយ អត់អាហារទាល់តែស្លាប់ លទ្ធិអត្តកិលមថានុយោគ ក៏កើតមានឡើងដោយប្រការដូច្នេះ ដល់មកសម័យព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់បានរកឃើញវិបស្សនាញាណ ដែលជាកូនសោដ៏សំខាន់ ហើយបានទាំងមនោមយិទ្ធិមកមួយទៀត ទើបបង្កើតជាវិជ្ជា ៨ ប្រការឡើង ធ្វើឲ្យអភិញ្ញាផ្សេងៗ មានទម្ងន់ជាច្រើនថែមទៀត ពួកតាបសដែលចម្រើន

អភិញ្ញា ក្នុងសម័យមុនព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ក៏មានតាំងចិត្តបដិបត្តិតាមគោលវិបស្សនាញាណមកហើយដែរ តែរកឲ្យឃើញជាប្រាកដនោះពុំបាន ក៏ដូចជាគ្រឿងម៉ាស៊ីនប្រើនឹងប្រេងកាត តែងតែមានសេចក្តីពិបាក ឬក៏សម្រេចបានយ៉ាងជ្រលិះៗ ។

តាមលទ្ធិរបស់យោគី គេគ្មានគោលជាប្រាកដ ដូចវិបស្សនាញាណរបស់យើងទេ តែគេក៏មានរបៀបច្បាប់ដ៏សំខាន់ជាដើមថា ការរៀនវិជ្ជារកអំណាចសម្រាប់ខ្លួនដូច្នេះ តោងមានសេចក្តីចំណង់ដោយស្មោះត្រង់ (honnètetédans les intentions) ហើយត្រូវទុកចិត្តឲ្យប្រាកដ ថាមិនយកវិជ្ជាទាំងនេះទៅប្រើក្នុងផ្លូវខុស ក្នុងសៀវភៅរបស់យោគីរាមចរកៈពោលថា ទុកជាមនុស្សធម្មតា ក៏អាចលុះវិជ្ជាផ្សេងៗ ទាំងនេះបាន តែថានឹងលុះបាននោះ ទាល់តែចិត្តរបស់មនុស្សនោះខ្ពស់ហួសធម្មជាតិទាបទៅហើយ ហើយមានច្បាប់របស់ធម្មជាតិ១មួយថា "បើយើងមិនត្រូវការប្រើអំណាច ជាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់យើងទេ ទើបអំណាចនោះនឹងកើតឡើងដល់យើង ហេតុនេះបានជាគេប្រដៅថា ការរៀនវិជ្ជាទាំងនេះ ក្នុងថ្នាក់ដំបូងឲ្យមានសេចក្តីទុកចិត្តថា បើយើងបានរៀនសម្រេចហើយ នឹងប្រើវិជ្ជាទាំងនេះជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សដូចគ្នា ប្រយោជន៍ដែលយើងនឹងធ្វើឲ្យមនុស្សម្នាក់នោះ ក៏ត្រូវគិតមើលថាប្រយោជន៍នោះនឹងធ្វើឲ្យក្តៅក្រហាយដល់មនុស្សឯទៀតដែរឬទេ ។

ឯវិបស្សនាញាណនេះ បើអ្នកណាមិនសិក្សាដោយចិត្តជាកុសលធម៌ទេ ពិតជាពុំអាចធ្វើវិជ្ជាផ្សេងៗ ឲ្យសម្រេចបានឡើយ បើរៀនដោយចិត្តមិនបរិសុទ្ធគិតយកទៅប្រើការជាប្រយោជន៍របស់ខ្លួនតែមួយហើយនឹងធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍របស់ទ្រព្យអ្នកដទៃ ដូចជាប្រើសម្រាប់បំបាត់ប្រវ័ញ្ចលួចទ្រព្យឬធ្វើទុក្ខគេដោយប្រការផ្សេង ដូចមានពោលមកនេះ ក៏នឹងបានតែផល ២ ប្រការគឺ ១- រៀនវិជ្ជានេះមិនសម្រេច ។ ២- នឹងមានទោសដល់ខ្លួនផង ដូចជាមនុស្សដែលរៀនធ្វើស្នេហ៍ អំពើនិងគុណសៃផ្សេងៗនោះ ពុំឃើញប្រាកដថាធ្វើអ្វីឲ្យបានសម្រេចជាពិតនោះឡើយ ឬក៏នឹងបានទទួលនូវសេចក្តីចម្រើន សេចក្តីសុខអ្វីក៏ទេ អំពីការធ្វើស្នេហ៍ធ្វើមេមត់ ធ្វើគុណសៃផ្សេងៗ នេះបារាំងក៏មានចេះដឹងជាច្រើន អ្នកដែលរកស៊ីតាមផ្លូវនេះក៏មាន តែមនុស្សអស់នេះបើមិនត្រូវគេសម្លាប់ក៏ទៅជាឆ្កួតលេលាទៅឯងៗ ព្រោះធម្មជាតិក៏តែងតែមានច្បាប់ដូចរាជការក្នុងស្រុកដែរ (Loi de la nature) ហើយមានច្បាប់របស់ធម្មជាតិធ្វើទោសធ្ងន់ជាងច្បាប់សម្រាប់ស្រុកទៀត ។

សេចក្តីបរិយាយមកទាំងនេះ នឹងសម្តែងឲ្យលោកអ្នកមើលស្គាល់យល់ច្បាស់លាស់ថា វិបស្សនាញាណ កាលដើមលោកគិតថា មិនបាច់មានក៏បានដែរនោះពុំត្រូវទេ ធម៌នេះពិតជាត្រូវការប្រើក្នុងពួកវិជ្ជា ៨

ប្រការជាប្រាកដណាស់ ព្រោះវិបស្សនាញាណ ជាកូនសោដ៏សំខាន់ ដែលនឹងធ្វើឲ្យយើងចូលចិត្តលក្ខណៈរបស់វិជ្ជា ៨ ហើយជាឧបករណ៍ជួយឲ្យសម្រេចវិជ្ជាផ្សេងៗ ទាំងអស់នោះផង ។

វិជ្ជាប្រការទី ២

យើងបានដឹងសេចក្តីអធិប្បាយមកច្រើនហើយថា ចិត្តមនុស្សមានអំណាចលើកាយទាំងមូល ពោលគឺរូបកាយនឹងកម្រើកបាន ដោយប្រការដូចម្តេច ឬមនុស្សយើងនឹងប្រព្រឹត្តល្អ ឬអាក្រក់យ៉ាងណា ក៏សម្រេចនូវដួងចិត្តទាំងអស់ ព្រោះចិត្តមានអំណាចបង្គាប់អាយតនៈខាងក្នុងគ្រប់យ៉ាង ពាក្យនេះជាពាក្យប្រដៅ ដែលយើងបានទទួលរៀនធម៌ពីថ្នាក់ដំបូង តែគ្រានេះយើងល្បងពិចារណាថា ក្រៅពីការកម្រើកតាមប្រក្រតីហើយ តើចិត្តយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះ តាមពុទ្ធភាសិតដែលថា "មនោសេដ្ឋា មនោមយា" នោះតើសំដៅសេចក្តីត្រឹមណា?

តាមវិធីអធ្យាត្មវិទ្យារបស់បារាំង គេថាមានធម្មជាតិម្យ៉ាង ហៅថាស៊ុបកុងស៊ីយ៉ង់ស៍ (subconscience) នឹងមិនឃើញថា ត្រូវនឹងពាក្យអ្វីក្នុងសាសនាយើង ទើបសូមប្រែជាបណ្តោះអាសន្ន ទុកសិនថា "អាយតនៈខាងក្រោម" ដែលបារាំងអធិប្បាយថា មនុស្សយើងប្រៀបដូចដុំទឹកកកអណ្តែតក្នុងទឹកសមុទ្រ យើងមើលឃើញតែត្រឹមភាគខាងលើទឹក ឯភាគ

នៅខាងក្រោមទឹកដែលយើងមើលពុំឃើញនោះ នៅមានទៀតជាច្រើន ភាគជាងភាគដែលនៅលើទឹក មនុស្សក៏ដូចគ្នា យើងឃើញមនុស្សថា ធ្វើការអ្វីៗអាចធ្វើបានតែត្រឹមណោះ ដែលជាប្រាកដនោះ នៅធ្វើបានច្រើនជាអនេកទៀត ឧទាហរណ៍ដែលនឹងនាំមកពិសោធក្នុងខនេះនៅមានច្រើន ដូចដែលបានឮនិយាយតៗ មកថា វេលាដែលមានភ្លើងឆេះផ្ទះនោះ មនុស្សម្នាក់លើកទូដែកដាក់ប្រាក់ដែលធ្ងន់ណាស់រួច ដល់ភ្លើងរលត់វិញនឹងលើកតែម្នាក់ឯងពុំរួច តោងតែហៅគេឯងឲ្យជួយទើបបានរួច កិច្ចការខ្លះយើងគិតថាហួសវិស័យនឹងធ្វើបាន តែបើមានអំណាចអ្វីមកបង្គាប់ឲ្យយើងធ្វើ យើងក៏ធ្វើបានសម្រេច មនុស្សដែលដើរក្នុងព្រៃអស់កម្លាំងណាស់ពុំអាចនឹងដើរតទៅទៀតបាន តែបើឃើញខ្លាឬសត្វសាហាវវាដើរមកចំមុខ ក៏អាចរត់បានឆ្ងាយតទៅទៀត ។ មានរឿងក្នុងសៀវភៅអ្នកប្រាជ្ញបារាំង គួរជឿថាគេជាអ្នកប្រាជ្ញ គេមិនកុហកទេ ពោលថាមានរោងល្ខោនសត្វមួយកន្លែង ទ្រុងដែលដាក់សិង្ហធ្លាយ សិង្ហក៏វារត់ចេញទៅ ដើរប៉េលប៉ាលទៅតាមថ្នល់ រួចវាក៏ចូលទៅក្នុងផ្ទះផ្សេងៗ ហើយបានចូលទៅក្នុងផ្ទះមួយមានមនុស្សខ្វិនពីកំណើតម្នាក់ដើរពុំរួច លុះឃើញសិង្ហមក ក៏ក្រោករត់បានដូចមនុស្សជា ដល់សិង្ហចេញទៅវិញក៏ត្រឡប់ខ្វិនដូចដែល រឿងនេះបារាំងអធិប្បាយថា ព្រោះអាយតនៈខាង

ក្រោម "ស៊ុបកុងស៊ីយ៉ង់" ដែលជ្រកពួននៅក្នុងខ្លួនមនុស្សនោះ ឡើងមកធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យក្នុងវេលាកំពុងត្រូវការជាប្រាកដ តែសេចក្ដីត្រូវការនេះ លុះតែខ្លាំងលើសលុបជាងការទាំងពួង លើសពីមនុស្សដែលត្រូវការជាធម្មតា បានជាបារាំងយកហេតុនេះទុកជាគោលប្រដៅថា បើចង់ធ្វើឲ្យសម្រេចការអ្វីមួយៗ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការដែលត្រូវការនោះឲ្យខ្លាំងជាបំផុត ពួកជាតិអង់គ្លេសតាំងជាសុភាសិតថា "បើមានសេចក្ដីត្រូវការត្រង់ណា គង់មានផ្លូវចន្លោះត្រង់នោះ" (avec de la volontéon attaint le but)

យើងគង់តែប្រទះឃើញ អ្នកដែលបានរៀនសិក្សាដូចយើង ប្រលងក៏បានដូចយើង ចំណេះចេះដឹងក៏ស្មើនឹងយើង តែគេធ្វើការបានល្អជាងយើង របស់អ្វីដែលយើងធ្វើសម្រេចក្នុង ៣ ម៉ោង គេធ្វើតែ ១ ម៉ោងសម្រេច ជួនកាលសម្រេចបានល្អជាងយើងដែលធ្វើទាំង ៣ ម៉ោងនោះផង ហើយរបស់អ្វីដែលយើងធ្វើមិនកើតសោះ តែគេធ្វើសម្រេចបានយ៉ាងអស្ចារ្យ មនុស្សបែបនេះហើយដែលគេចេះនាំយកអាយតនៈខាងក្រោមឡើងមកជួយបាន បារាំងយកចិត្តទុកដាក់ជាបំផុតក្នុងការប្រដៅវិជ្ជាបណ្ដុះគំនិតរបស់មនុស្ស (education mentale)

ឧទាហរណ៍ផ្សេងៗ ដែលបានបរិយាយមកខាងដើមនេះ ក៏គឺមនោ-

មយិទ្ធិរបស់យើងនេះឯង មិនមែនយ៉ាងឯទៀតឡើយ ពាក្យថាមនោមយិទ្ធិនោះ ឃើញថាត្រង់នឹងភាសាដែលបារាំងហៅថា (volonté) តាមវិធីអធ្យាត្មវិទ្យាឃើញថា វូឡុងតែ ជាសំខាន់បំផុត ដែលនឹងបណ្ដុះចិត្តឲ្យមានអំណាច គឺហាត់ឲ្យបេះយកអាយតនៈខាងក្រោមឡើងមកប្រើបានខ្លះ វិធីបណ្ដុះចិត្តបែបយ៉ាងនោះ បារាំងគេបានជ្រើសរើសទុកយ៉ាងពិស្ដារលើសពីសេចក្ដីដែលពោលមកក្នុងសៀវភៅនេះ ។

បើយើងនឹងសិក្សា ប្រវត្តិរបស់មនុស្ស ដែលលុះដល់ឋានៈដ៏ខ្ពស់ ឬមនុស្សដែលបានលុះដល់ផលគ្រប់ៗ យ៉ាង ដែលត្រូវការហើយនោះ នឹងឃើញថាមនុស្សទាំងនោះ មានចំណង់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះផលនោះ ហើយខំធ្វើការគ្រប់ៗ យ៉ាង ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវផលនោះជាប្រាកដ ឯមនុស្សដែលត្រូវធ្វើការឲ្យអស់តែកម្លាំង មិនបានផលសោះឡើយក្នុងមួយជីវិតរកសេចក្ដីចម្រើនមិនបាន មកពីធ្វើការរាយមាយខ្លួនរបស់ខ្លួនក៏មិនដឹងជាចាប់ធ្វើការអ្វីឲ្យប្រាកដ ដូច្នេះតើមនោមយិទ្ធិនឹងកើតឡើងដូចម្ដេចបាន យ៉ាងដូចជាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់មានលក្ខណៈ តាមហោរទាយទុកថា នឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ឬនឹងបានជាស្ដេចចក្រពត្តិ ដែលព្រះអង្គបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះព្រះអង្គមានព្រះទ័យបំណងចង់បានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធពិតប្រាកដណាស់ ព្រះអង្គមិនបោះបង់ចោល

នូវព្យាយាមសោះ បានជាបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ បើប្រសិនជាព្រះអង្គរួញរា ឬព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យចង់បានសម្រេចទាំងសងខាងនោះ ប្រហែលជាមិនបានសម្រេចជាអ្វីសោះឡើយ ។

បើយើងសង្កេតមើលឲ្យល្អ នឹងឃើញមានមនុស្សខ្លះដែលយកចិត្តព្យាយាមក្នុងការដែលមានប្រាថ្នាជាពិតប្រាកដនោះ ឃើញថាបានសម្រេចដូចប្រាថ្នាមែន របស់ដែលគិតថាមិនបាន ត្រឡប់ជាបានវិញនេះហើយឲ្យឃើញថាជាគោលរបស់មនោមយិទ្ធិយ៉ាងជាន់ទាប ។

គ្រានេះលល្បងពិបារណាឲ្យខ្ពស់ឡើងបន្តិចទៅទៀត

អ្នកប្រាជ្ញអធ្យាត្មវិទ្យារបស់បារាំង និងពួកយោគីក្នុងឥណ្ឌាយល់ឃើញដូចគ្នាថា គំនិតរបស់មនុស្សយើង បែកខ្ចាយចេញមកពីក្នុងខ្លួនដូចក្រសែភ្លើងអគ្គិសនី មនុស្សដែលមានសេចក្តីគិតយ៉ាងខ្លាំង ដែលបារាំងហៅថា (homme-énergique) មនុស្សមាំមួនមានស្មារតីរឹងនោះ ក្រសែនោះឯងមានកម្លាំងខ្លាំងចេញទៅប៉ះប្រទះរបស់អ្វីៗ ក៏ជាប់នៅដែលអណ្តែតនៅក្នុងអាកាសក៏មាន បើប្រសិនជាមនុស្សច្រើនគ្នានៅក្នុងហងជាមួយគ្នា មានគំនិតដូចគ្នា ក្រសែនោះក៏កាន់តែខ្លាំងឡើងទៅទៀត តួយ៉ាងរឿងនេះមានច្រើន ដូចយើងទៅនៅជាមួយនឹងមនុស្សដែលមានសេចក្តីសោកជាអចិន្ត្រៃយ៍ ក៏នឹងធ្វើឲ្យយើងសោកក្រៀមក្រំទៅ

ជាមួយផង បើនៅជាមួយនឹងមនុស្សដែលមានសេចក្តីព្យាយាម យើងក៏ដឹងថាខ្លួនយើងមានសេចក្តីប្រឹងប្រែងចង់ធ្វើការអ្វីម្យ៉ាងៗ ឡើង យើងចូលទៅរកអ្នកមានបណ្តាស័ក្តិធំ យើងច្រើនតែមានសេចក្តីរន្ធត់ ទុកជាដឹងថាលោកមិនបានធ្វើអ្វីខ្លួនទេ លោកនឹងទទួលយើងដោយស្រួលមានមេត្តាករុណាក្តី ក៏មិនបាត់នូវសេចក្តីរន្ធត់នោះ ក្នុងផ្ទះឬបន្ទប់ដែលមានមនុស្សធ្លាប់នៅមកមុន ហើយលះបង់ចោលចេញទៅជាយូរ គង់ចោលក្រសែគំនិតទុក កាលណាយើងចូលទៅក្នុងផ្ទះឬបន្ទប់នោះ យើងនឹងដឹងខ្លួនថាមានចិត្តសោកឬក៏សប្បាយរីករាយ ស្រេចនៅផ្ទះឬបន្ទប់ដែលអ្នកនៅមុននោះ មានសេចក្តីសោកឬសប្បាយយ៉ាងណា គេប្រៀបសេចក្តីនេះប្រ-ដូចយើងបង្កាត់ភ្លើងទុកចោលក្នុងបន្ទប់មួយ ទុកជាភ្លើងរលត់យូរហើយបន្ទប់នោះក៏គង់ចោលចំហាយទុកដែរ អ្នកប្រាជ្ញតារាសាស្ត្រអធិប្បាយតទៅថា ដួងផ្កាយដែលយើងមើលឃើញនៅលើមេឃនោះ មានផ្កាយខ្លះបានធ្លាក់បាត់ទៅយូរៗហើយ តែពន្លឺគង់មាននៅជាប់ទីកន្លែងផ្កាយនោះជាច្រើនឆ្នាំ យើងចូលទៅក្នុងផ្ទះដែលមានមនុស្សស្លាប់ថ្មីៗ ទុកជាយើងមិនដឹងជាមុនសោះ យើងគង់ដឹងថាក្នុងចិត្តយើង មានចិត្តស្លុតស្ញប់ខុសពីប្រក្រតី រឿងទាំងនេះសម្តែងឲ្យឃើញថា ក្រសែដួងចិត្តមនុស្សខ្ចាយទៅគ្រប់អន្លើ បើយើងទៅប៉ះក្រសែណា យើងក៏គង់ដឹងខ្លួនតាមដំណើរនោះជាដរាប ក្រែងតែយើងមិនបានសង្កេតឲ្យល្អ ។

មានរឿងរបស់បារាំងមួយរឿងគួរឲ្យស្តាប់ ជាគ្រឿងសម្តែងឲ្យឃើញថា ក្រសែដួងចិត្តរបស់មនុស្សមានអំណាចត្រឹមណា រឿងនេះកើតក្នុងប្រទេសអាល្លឺម៉ាញ ជាយូរឆ្នាំមកហើយ ថាមានអ្នកមានម្នាក់បានជួលជាងដែកមកធ្វើការក្នុងផ្ទះខ្លួន តែដោយសេចក្តីកំណាញ់និងចិត្តទុច្ចរិត មិនព្រមឲ្យឈ្នួលដែលនៅសល់ជំពាក់ ជាងដែកបានទារជាច្រើនដងមិនបាន ដល់ក្រោយបំផុតបដិសេធថាពុំបានជំពាក់អ្វីសោះ ។ ជាងដែកក៏អស់ផ្លូវនឹងទៅប្តឹងក៏ពុំកើត ព្រោះគ្មានអ្វីជាសម្គាល់តាមច្បាប់ ដល់យូរបន្តិច អ្នកមាននោះកើតរោគដេកមិនលក់ រាល់តែយប់ វេលាយាម ២ ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្របានឮតែសូរដំដែកធឹងធាំងកងរំពង ផ្ទះជាងដែកនិងផ្ទះអ្នកមាននោះ នៅឆ្ងាយពីគ្នាស្មានជា ៣ គីឡូម៉ែត្រ អ្នកមាននោះកាលពីដើមមកក៏ពុំដែលឮដូច្នេះទេ នឹងថាត្រចៀកខ្លួនពិការក៏ទេ ហេតុអ្វីពេលមុនពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រក៏មិនឮសូរ ទើបអញ្ជើញពេទ្យមកត្រួតរោគនោះ ជួបជួនជាប្រទះទៅលើពេទ្យចេះដឹងរឿងក្រសែដួងចិត្ត ពេទ្យនោះក៏សួរថា ដែលមានហេតុទាស់ទែងអ្វីនឹងអ្នកណាដែរឬទេ? អ្នកមាននោះក៏រឭកឃើញ ប្រាប់ពេទ្យថា មានទាស់នឹងជាងដែកម្នាក់នៅចម្ងាយពីផ្ទះខ្លួនទៅស្មាន ៣ គីឡូម៉ែត្រ ពេទ្យបានដឹងហើយ ដល់យប់ពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ ក៏ទៅផ្ទះជាងដែកនោះ ប្រទះឃើញជាងដែកកំពុង

ដំដែករងនឹងញញួរ ជាចង្វាក់ៗ នឹងបានដំដែកធ្វើការអ្វីក៏ទេ ពេទ្យក៏ចូលទៅសួរថាហេតុអ្វី ក៏បានជាធ្វើដូច្នេះ ជាងដែកក៏តបថា មានមនុស្សម្នាក់កោងប្រាក់ឈ្នួលរបស់ខ្ញុំ រាល់យប់វេលាម៉ោង ១ កណ្ដាលអធ្រាត្រខ្ញុំដំដែករងនេះ តាំងចិត្តឲ្យឮដល់ទៅអ្នកនោះ ដើម្បីកុំឲ្យដេកបាន ទាល់តែអ្នកនោះសងឈ្នួលដែលជំពាក់ខ្ញុំនោះរួចទើបខ្ញុំឈប់ ។ ពេទ្យបានដឹងការច្បាស់ ក៏ត្រឡប់មកណែនាំឲ្យអ្នកជំងឺនោះសងឈ្នួលឲ្យគ្រប់ឲ្យជាងដែកតាំងពីបានសងរួចហើយមក ក៏ដេកលក់ដរាប មិនឮសូរដំដែកទៀត ។

រឿងនេះជាតួយ៉ាងមួយទៀតក្នុងក្រសែដួងចិត្ត ជាគោលប្រើសម្រាប់អធិប្បាយលក្ខណៈរបស់មនោមយិទ្ធិ ។

ក្នុងក្រសែដួងចិត្តនេះ គេអធិប្បាយថា អាចមានជា ២ ថ្នាក់ ថ្នាក់ដំបូងមនុស្សយើងបញ្ជូនក្រសែដួងចិត្ត ដូចរឿងដែលនិយាយមកនេះ ថ្នាក់ទី ២ បើដួងចិត្តមានកម្លាំងខ្លាំង ដោយការហ្វឹកហ្វឺនឬដោយមានពីកំណើតមកក្រសែនោះក៏នឹងផ្សាយចេញទៅឯង មិនបាច់តាំងចិត្តបញ្ជូនទៅទេ ។

តួយ៉ាងដូចជាមនុស្សដែលមានលក្ខណៈមាំមួន ទុកជាមិនតាំងចិត្តឲ្យមនុស្សខ្លាច ក៏គង់តែមនុស្សខ្លាចដែរ ឬមនុស្សដែលមានលក្ខណៈសម្ដីផ្អែមដោយធម្មជាតិមកនោះ តែងតែមានក្រសែដួងចិត្ត ស្រូបយកដួងចិត្តមនុស្សដទៃមករកខ្លួន បើអ្នកណាបានប្រទះច្រើនមានចិត្តស្រឡាញ់

ទុកជាមនុស្សនោះមិនបានតាំងចិត្តឲ្យគេស្រឡាញ់ក៏ដោយ បើមនុស្សទាំងពីរនាក់នោះមកជិតគ្នា ក្រសែនិងក្រសែក៏ទល់គ្នា ក្រសែរបស់អ្នកណាខ្លាំងជាង ក៏សង្កត់ទៅលើអ្នកដែលមានក្រសែតិច ប្រៀបដូចយើងយកគោមពណ៌ខៀវនិងពណ៌ក្រហម ទៅដាក់នៅក្នុងទីងងឹតជាមួយគ្នា នៅទីនោះនឹងមានពន្លឺជាពណ៌ខៀវឬពណ៌ក្រហម ស្រេចនៅគោមពណ៌ណាមានពន្លឺភ្លឺខ្លាំងជាង ហេតុដូច្នេះបានជាថា បើយើងយកក្មេងដែលឧស្សាហ៍និងក្មេងខ្ជិលទៅឲ្យនៅជាមួយគ្នា ក៏នឹងធ្វើឲ្យក្មេងខ្ជិលនោះទៅជាឧស្សាហ៍ទាំង ២ នាក់ ឬធ្វើឲ្យខ្ជិលទាំង ២ នាក់ ស្រេចនូវក្រសែគំនិតរបស់ក្មេងខាងណាខ្លាំងជាង ក៏ធ្វើឲ្យក្រសែខាងម្ខាងដែលតិច មកតាមក្រសែគំនិតរបស់ខ្លួន ។

សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់មានមនោមយិទ្ធិខ្លាំងណាស់ ក្រសែគំនិតរបស់ព្រះអង្គពេញទៅដោយធម៌ព្រហ្មវិហារ ហើយមានព្រះហឫទ័យស្រឡាញ់ប្រព្រឹត្តតែក្នុងសេចក្តីល្អ ព្រោះហេតុនេះឯង បើមនុស្សណាដែលបានចូលមកជិតព្រះអង្គហើយ ទុកជាមានចិត្តកាចយ៉ាងណាណាស់ក៏អាចត្រូវក្រសែដ៏ល្អរបស់ព្រះអង្គ សង្កត់ឲ្យត្រឡប់ទៅជាល្អវិញបានដោយមនោមយិទ្ធិនេះ ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ទូន្មានមនុស្សដែលទាបថោកបំផុតឲ្យត្រឡប់ជាមនុស្សល្អបំផុតបានយ៉ាងអស្ចារ្យ បានជាទ្រង់

ព្រះនាមថា "អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ" ខនេះហើយដែលយើងដោះស្រាយប្រស្នាក្នុងព្រះអង្គុលិមាល៍បានសម្រេច ។

សេចក្តីដែលពោលមកនេះ ជាគោលនៃមនោមយិទ្ធិយ៉ាងខ្ពស់បន្តិចគ្រានេះ យើងល្បងពិចារណាឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅទៀត ពោលគឺក្នុងធម្មវិភាគបរិច្ឆេទទី ២ ថា មនោមយិទ្ធិនោះមាននិទ្ទេសថា និម្មិតកាយក្រៅពីកាយនេះបានប្រដូចហូតដាវចេញពីស្រោម សម្តេចព្រះមហាសមណៈក្រុមវជិរញ្ញាណវរោរស ទ្រង់ប្រៀបប្រដូចនឹងមនុស្សដែលគិតធ្វើរបស់ផ្សេងៗ បានសម្រេច យើងល្បងមកស្រាវជ្រាវរកមើល បើមិនគិតប្រៀបដូច្នេះ តើមនុស្សយើងនឹងអាចនិម្មិតកាយក្រៅពីកាយនេះប្រដូចហូតដាវចេញពីស្រោម បានពិតឬទេ សេចក្តីនេះព្រះគន្ថរចនាចារ្យរបស់យើងបានបរិយាយរឿងនេះទុកប្រការដូចម្តេចខ្វះនោះពុំដឹង ហេតុនេះបានជាសាទៅរកពាក្យរបស់អ្នកប្រាជ្ញខាងផ្លូវអធ្យាត្មវិទ្យារបស់បារាំង និងលទ្ធិរបស់យោគីក្នុងឥណ្ឌៀវិញ ។

អ្នកប្រាជ្ញនិងយោគីទាំងនោះ ប្រកាន់ថាកាយរបស់មនុស្សយើង មានកាយ ២ គឺ Corps physique ១ និង Corps astral ១ ឯ corps physique បាននឹងរាងកាយ ដែលប្រកបឡើងដោយធាតុទាំង ៤ ដែលយើងឃើញនេះ ត្រង់ corps astral នេះ គេអធិប្បាយទុកប្រហែលនឹងចេតភូតរបស់

យើង ហេតុដូច្នេះសូមប្រែពាក្យនេះថា បេតភូត ដូចបានពោលមកក្នុងសេចក្ដីដើម ត្រង់អធិប្បាយគោលចារិកលទ្ធិយោគីនោះហើយ ។

តាមធម្មតា បេតភូតចេញពីខ្លួនមនុស្សវេលាកំពុងដេកលក់ ឬក្នុងវេលាដែលចិត្តមនុស្សកំពុងតាំងសមាធិយ៉ាងមាំមួន ដែលថាបេតភូតចេញពីខ្លួនកំពុងដេកលក់នោះចូលចិត្តងាយ គឺគេអធិប្បាយថា របស់អ្វីផ្សេងៗ ដែលខ្លួនឃើញក្នុងយល់សប្ដិនោះ សុទ្ធតែបេតភូតបានប្រទះឃើញទាំងអស់ ។ បារាំងដែលយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងវិជ្ជានេះ ហើយនិងពួកយោគីទាំងឡាយ បានព្យាយាមស្រាវជ្រាវរកផ្លូវដែលនឹងបង្គាប់បេតភូតឲ្យទៅក្នុងទីឯទៀតៗ បានតាមចិត្តបំណង វិធីបង្គាប់និងធ្វើយ៉ាងណានោះ គេធ្វើគោលចារិកសឹងឃើញបានជាក់ច្បាស់ថា គេនាំយកទៅពីព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏ប្រាកដ គោលចារិកដែលគេធ្វើទុកនោះមាន ៣ ប្រការគឺ

១- Volonté ដែលត្រូវគ្នានឹងមនោមយិទ្ធិរបស់យើង

២- Vision ដែលត្រូវគ្នានឹងឧគ្គហនិមិត្តរបស់យើង

៣- Concentration ដែលត្រូវនឹងសមាធិ ។

ក្នុងសៀវភៅរបស់នាយ អែនដ្រីវឡែង ជាតិអង់គ្លេស ដែលជាអ្នកស្រាវជ្រាវរកសេចក្ដីពិតក្នុងវិជ្ជានេះ ពោលទុកមួយខជាឧទាហរណ៍យ៉ាងល្អពីការដេកកាយ ដូចមានសេចក្ដីប្រែទុកតទៅនេះ ។

នាងម៉ារីជាកវិយាសង់កូហ្វ មានជំងឺឈឺរោគរបេងរីងរៃជាខ្លាំង ទៅនៅរក្សាខ្លួនឯផ្ទះរក្សាជំងឺ ចម្ងាយពីផ្ទះប្រហែលជាង ១៤ គីឡូម៉ែត្រ មុននឹងអនិច្ចកម្ម មានមួយថ្ងៃស្ត្រីនោះមានចិត្តប្រាថ្នាយ៉ាងខ្លាំង ចង់ឃើញកូនរបស់ខ្លួនពីរនាក់ដែលនៅផ្ទះ តែពេទ្យមិនព្រមឲ្យជួប ព្រោះជំងឺស្ត្រីនោះអាចឆ្លងទៅកូនបាន ដល់វេលាម៉ោង ២ ជាងពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រក្នុងយប់នោះ ស្ត្រីនោះមានអាការដូចមនុស្សស្លាប់ មាត់ហា ភ្នែកបើកបាត់ដង្ហើមចេញចូល ។ ពេទ្យដែលនៅប្រចាំការ ក៏ពុំអាចដឹងច្បាស់ថាជាស្រីនោះស្លាប់ហើយឬនៅឡើយ ។ លុះព្រឹកឡើងស្ត្រីនោះដឹងខ្លួនដូចជាមនុស្សទើបភ្ញាក់ពីដេក ក៏ប្រាប់ម្ដាយខ្លួនថា "យប់មិញទៅនៅនឹងកូនទើបមក" ស្ត្រីនោះក៏ស្លាប់ក្នុងវេលាព្រឹកនោះទៅ ។

ចំណែកខាងផ្ទះស្ត្រីដែលកូននៅនោះ វេលាម៉ោង ២ ជាងពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រក្នុងយប់ដែលស្ត្រីនោះភ្ញឹក ស្ត្រីដែលជាអ្នករក្សាថែទាំកូននៅផ្ទះនោះភ្ញាក់ឡើង ក្រឡេកទៅឯគ្រែកូនក្មេងដេកនោះ ឃើញម្ដាយក្មេងនោះឈរនៅជិតគ្រែក្មេងដេក ភ្នែកវិលវល់ មាត់គិតចង់និយាយតែមិននិយាយថាអ្វី ខ្លួនក៏ស្រែកសួរថា អ្នកណាមកឈរនៅនោះ ក៏ពុំឆ្លើយតបមកវិញ ក៏ក្រោកចុះពីគ្រែដើរទៅជិតឃើញម្ដាយក្មេងនោះដើរចេញពីគ្រែទៅតាមទ្វារ ស្ត្រីដែលរក្សាក្មេងនោះក៏ស្រែកឆោឡោឡើង

អ្នកផ្ទះជិតខាងក៏ផ្អើលមកសួរ ស្ត្រីនោះនិយាយប្រាប់តាមដំណើរ អ្នកផ្ទះជិតខាងថាស្ត្រីនោះយល់សប្តិមមើរមើរវាយទេ តែស្ត្រីចិញ្ចឹមក្មេងនោះប្រកាន់ម៉ឺងម៉ាត់ថា មិនមែនយល់សប្តិទេ គឺឃើញនឹងភ្នែកប្រាកដ ។

អ្នកប្រាជ្ញដែលពោលរឿងនេះ សន្និដ្ឋានថាប្រាកដជាចេតកូតរបស់ស្ត្រីនោះ ដែលជិតនឹងស្លាប់នោះគឺ ១ មានប្រាថ្នាចង់ឃើញកូនខ្លាំងពេក ជាហេតុឲ្យកើតមនោមយិទ្ធិ ២ ឃើញរូបកូនជាប់នៅនឹងភ្នែកដែលជាឧគ្គហនិមិត្ត ៣ មានសមាធិជាខ្លាំងបំផុតទាល់តែប្រាកដដូចមនុស្សស្លាប់ សេចក្តីទាំងនេះចូលក្នុងគោល ៣ ប្រការ ដែលបានពោលមកខាងដើម ។

ចំណែកខាងផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនារបស់យើង ដែលពោលអំពីការដកកាយនេះ បានអធិប្បាយតាមគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ទុកនៅក្នុងជំពូកឥទ្ធិវិធិ ព្រោះជាពួកឫទ្ធិដូចគ្នា បានជាពោលទុកក្នុងជំពូកនោះឃើញថានឹងចូលចិត្តងាយជាង ។

មានបញ្ហាសល់មួយខទៀតថា ការដែលនឹងធ្វើឲ្យក្រសែដួងចិត្តរបស់យើងមានកម្លាំងខ្លាំងឡើងនោះ តើយើងនឹងគិតធ្វើដោយវិធីណា ។

អ្នកតែងសៀវភៅនេះ ថាខ្លួនពុំបានហាត់ឲ្យបានចេះដឹងអ្វីក្នុងផ្លូវក្រសែដួងចិត្តនោះឡើយ ដែលតែងជារឿងទុកនេះ ក៏ដោយសារបានឃើញ

ក្នុងសៀវភៅឯទៀតៗ ហើយនឹងបានរៀនធ្វើល្បងឲ្យឃើញផលមកនោះក៏ទេ ។

ឯក្រសែដួងចិត្ត ដែលនឹងធ្វើឲ្យមានកម្លាំងនោះ ក្នុងថ្នាក់ដំបូងតោងសម្គាល់ទុកថា មនុស្សគ្រប់រូបតែងតែមានក្រសែដួងចិត្តមានកម្លាំងម៉្យាងៗ តែកម្លាំងក្រសែដួងចិត្តនោះ ខ្លះក៏គួរប្រាថ្នាយកទុក ខ្លះក៏មិនគួរយកទុក បើយើងចែកយ៉ាងសង្ខេប ក្រសែចិត្តមានពីរជំពូកគឺ ជំពូក ១ ដែលស្រូបចូលមក ជំពូក ២ ដែលច្រានចេញទៅ ទាំងពីរជំពូកនេះមានទាំងល្អមានទាំងអាក្រក់ ប្របល់គ្នា បើយើងចែកឲ្យល្អិតចេញទៅទៀតដូច្នេះ

ក- ជំពូកស្រូបយកមកយ៉ាងល្អ គឺក្រសែដែលទាញយកដួងចិត្តរបស់មនុស្សមកឲ្យស្រឡាញ់ខ្លួន មនុស្សដែលមានក្រសែចិត្តបែបនេះអ្នកណាឃើញក៏នឹងទប់ទល់ចិត្ត កុំឲ្យស្រឡាញ់នោះពុំបានឡើយ ទុកជាមនុស្សនោះ រូបឆោមមិនល្អស្អាតក្តី ឬមិនបានសម្តែងគុណអ្វីដ៏ល្អ ឲ្យឃើញប្រាកដក្តី ក៏នៅតែមានចិត្តស្រឡាញ់ ។

ខ- ជំពូក ស្រូបយកមកដែលមិនគួរគប្បីប្រាថ្នាទុក គឺក្រសែចិត្តដែលទាញយកចិត្តរបស់មនុស្សដូចគ្នា តនឹងបានយកមកឲ្យស្រឡាញ់ ឬក៏មកឲ្យស្អប់ក៏ទេ ទាញយកមកធ្វើឲ្យតែរំខានខ្លួនឯង មនុស្សដែល

មានក្រសែចិត្តបែបនេះ ច្រើនមានមនុស្សចូលចិត្តជួបនិយាយជាមួយ តែនឹងនិយាយដោយពាក្យល្អក៏ទេ ជួបចង់តែចំអកចំអន់ជន្ទជន្ទេញ ឲ្យតែរំខាន ជួនកាលកំហែងថែមទៀត ក្នុងសាលាបង្រៀនយើងគង់ដែលប្រទះឃើញរឿយៗ មានកូនសិស្សខ្លះ ប្រព្រឹត្តខ្លួនរមៀទមមិនទាស់ទែងនឹងអ្នកណា ជួនកាលមិនចូលចិត្តគប់សមាគមនឹងអ្នកណា គ្មានអ្នកណាស្អប់ គ្មានអ្នកណាស្រឡាញ់ តែមានមនុស្សចូលចិត្តជន្ទជន្ទេញលេងឲ្យតែរំខាន ខ្លួនយើងបើបានប្រទះមនុស្សបែបនេះក៏មានចិត្តចង់កំហែងធ្វើឲ្យឃំលេង អ្នកដែលជន្ទនឹងបានដឹងខ្លួនថាមកពីហេតុអ្វី បានជាចូលចិត្តជន្ទមនុស្សនោះ ឯមនុស្សដែលត្រូវគេជន្ទជន្ទេញទៀត ក៏មិនដឹងខ្លួនថាហេតុអ្វីក៏គេចូលចិត្តជន្ទខ្លួន បើយើងដឹងស្គាល់លក្ខណៈរបស់ក្រសែដួងចិត្តដូច្នេះហើយ យើងនឹងអស់សង្ស័យហើយនឹងចូលចិត្តថាមនុស្សបែបនេះមានក្រសែចិត្តដែលស្រូបទាញយកដួងចិត្តមនុស្សមក ដើម្បីធ្វើឲ្យរំខានតែខ្លួនឯង ក្រសែដួងចិត្តបែបនេះ មិនមានចំពោះតែក្មេងៗ ទេ សឹងមាននៅលើបុគ្គលដែលមានអាយុច្រើនៗផង ហេតុដូច្នេះបានជាមានមនុស្សខ្លះចាស់ជិតតែនឹងស្លាប់ហើយក៏នៅមានមនុស្សចូលចិត្តជន្ទលេងដែរ ។

គ- ជំពូកដែលប្រានក្រសែចិត្តចេញទៅយ៉ាងល្អនោះ គឺដួងចិត្តដែលមានអំណាចអ្នកណាចូលមកជិត តែងតែមានចិត្តកោតខ្លាច ជួន

កាលមិនសូវមានមនុស្សហ៊ានចូលជិតផង ព្រោះសេចក្ដីខ្លាចមិនមែនមក អំពីស្អប់ទេ អ្នកដែលមានអំណាចវាសនា តែងតែមានក្រសែចិត្តបែបនេះ ជាច្រើនក្នុងខ្លួន មនុស្សបែបនេះ ទុកជាយើងដឹងច្បាស់ថា គេមិនប្រើ អំណាចធ្វើឲ្យយើងខ្លាចទេ ក៏គង់នៅមានចិត្តកោតខ្លាច ទុកជាគេស្រ-ឡាញ់រាប់អានយើងយ៉ាងណាក្ដី ក៏នៅតែមិនហ៊ានចូលទៅជិតដែរ ។

ង- ជំពូកដែលប្រានក្រសែចិត្តចេញទៅ ដែលមិនគួរប្រាថ្នានោះ គឺក្រសែដួងចិត្តដែលមិនអាចចូលទៅវេញធុងជាមួយនឹងក្រសែចិត្តរបស់អ្នកដទៃ មនុស្សដែលមានក្រសែចិត្តបែបនេះទុកជាមិនបានធ្វើអ្វីឲ្យអ្នកណាស្អប់ ក៏គ្មានអ្នកណាចូលចិត្ត ក្រសែចិត្តយ៉ាងនេះច្រើនមានមនុស្សស្អប់ តាំងពីបានឃើញមុខជាដំបូង ។

ច- ក្រសែដួងចិត្តដែលរាប់ថាល្អជាទីបំផុត ហើយគួរប្រាថ្នាយ៉ាង បំផុតនោះ គឺក្រសែចិត្តបែបក. និង គ. ផ្សំចូលគ្នាជាក្រសែចិត្ត ធ្វើឲ្យមនុស្សស្រឡាញ់ហើយកោតខ្លាចផង បានហៅថាក្រសែចិត្តដ៏ល្អ ដួងចិត្តទាំងនេះ កើតមកពីហេតុអ្វីបានជាធ្វើឲ្យមនុស្សមានក្រសែចិត្តខុសពីគ្នាដូច្នេះ? ដំណើរដួងចិត្តនេះត្រូវយើងសម្គាល់ទុកថា ដួងចិត្តប្រៀបដូចជាដួងភ្លើង ពណ៌សបរិសុទ្ធក្រសែដួងចិត្ត ប្រៀបដូចពន្លឺភ្លើងដែលធ្លុះពន្លឺនោះជាពណ៌អ្វី មានពន្លឺខ្លាំងអម្បាលម៉ានស្រេចតែនឹងយើងយកកញ្ចក់ពណ៌ណាធ្លុះ

កញ្ចាក់ដែលសម្រាប់ចុះភ្ញើងនោះ គឺដួងចិត្តរបស់យើងមានដូច្នេះ ។ ដើមដំបូងយើងមានកញ្ចាក់ពីរផ្ទាំងសម្រាប់នឹងធ្វើឲ្យក្រសែចិត្តទន់ឬខ្លាំង តាមត្រូវការ កញ្ចាក់ទាំងពីរផ្ទាំងនេះគឺ ១ សេចក្តីព្យាយាម សម្រាប់ជួយឲ្យក្រសែចិត្តខ្លាំង ២ សេចក្តីរួញរាធ្វើឲ្យក្រសែចិត្តទន់ កញ្ចាក់ទាំងពីរនេះនឹងធ្វើឲ្យក្រសែចិត្តខ្លាំង ឬធ្វើឲ្យទន់ក៏បានទាំងពីរផ្លូវ គឺផ្លូវល្អនិងផ្លូវអាក្រក់ មនុស្សដែលមានព្យាយាម បើជាព្យាយាមខាងផ្លូវល្អក៏ល្អណាស់ បើព្យាយាមខាងផ្លូវអាក្រក់ក៏អាក្រក់ណាស់ មនុស្សដែលមានសេចក្តីរួញរា បើនឹងធ្វើល្អក៏មិនល្អណាស់ បើទុកជាធ្វើអាក្រក់ក៏មិនខ្លាំងលើសលុប ។

ទាំងពីរផ្ទាំងនេះជាកញ្ចាក់ជាន់ដើម ។

ឯកញ្ចាក់ដែលនឹងផ្លាស់ប្តូរពណ៌ ក្រសែរបស់ដួងចិត្តឲ្យទៅជា ៥ យ៉ាង តាំងពីក. ដល់ ច. ដូចបានពោលមកខាងដើមនោះ មាន ៦ ផ្ទាំងដែលរៀបទុកជាគូគ្នាដូចមានតទៅនេះ

គូទី ១- សេចក្តីមេត្តា -សេចក្តីឫស្យា

គូទី ២- សេចក្តីក្លាហាន -សេចក្តីខ្លាច

គូទី ៣- សេចក្តីរឹងប៉ឹង -សេចក្តីទន់ ។

សេចក្តីមេត្តា ជាកញ្ចាក់ចុះឲ្យកើតផលក្នុង ១ ក. ពោលគឺមនុស្សដែលមានសេចក្តីមេត្តា ជាប់ជាប្រក្រតី តែងតែមានមនុស្សទាំងឡាយ

ស្រឡាញ់មិនថាផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាឬអធ្យាត្មវិទ្យាឬលទ្ធិណាៗ កំមាន គោលសំខាន់ដូចគ្នាថា បើយើងចង់ឲ្យគេស្រឡាញ់យើងត្រូវយើងស្រ-ឡាញ់គេមុន អំពីផ្លូវ "មេត្តា" ដែលមនុស្សជាច្រើនចូលចិត្តប្រើគាថាក្រមួន, ប្រេងឬរបស់អ្វីផ្សេងៗ នោះសុទ្ធតែជារបស់បញ្ឆោតមនុស្សលោក គោលដែលជាប្រាកដនឹងធ្វើឲ្យសម្រេចផលបានពិតនោះគឺថា "យើងត្រូវតាំងចិត្តឲ្យមាំ ឲ្យមានមេត្តាដល់បុគ្គលដែលយើងត្រូវការឲ្យគេមេត្តាយើងនោះ" នេះជាគោលដ៏ពិតប្រាកដរបស់ "ផ្លូវមេត្តា" ក្នុងផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនារបស់យើង ប្រកាន់ថាធ្វើបុណ្យហើយត្រូវផ្សាយមេត្តាឲ្យទៅមនុស្សរាល់គ្នា ទុកជាមនុស្សដែលជាសត្រូវរបស់ខ្លួនក៏ដោយ តាមផ្លូវសាសនាគ្រិស្ត គេក៏មានគោលដូច្នេះដែរ គេមានពាក្យប្រដៅរបស់គេមួយខ គួរយើងស្តាប់សេចក្តីថា "ចូរអ្នកស្រឡាញ់មនុស្សដែលគេស្រឡាញ់អ្នក សេចក្តីពិតក៏មិនជាការប្លែកអ្វីទេ អ្នកណាៗ ក៏ធ្វើបាន តែមកចំឡែកនឹងពិបាកធ្វើឲ្យបានជាផលល្អបំផុតនោះ គឺត្រូវស្រឡាញ់រាប់អានមនុស្សដែលគេស្អប់អ្នកផង" សេចក្តីនេះជាផលរបស់មេត្តា ដែលយើងអាចរកបានក្នុងខ្លួនយើង មិនបាច់រត់រកអាចារ្យណាប្រដៅឡើយ ។

សេចក្តីខ្លាចនិងចិត្តទន់ ជាកញ្ចក់ឆ្លុះឲ្យកើតផលក្នុង ខ ខ. ដូចដែលយើងឃើញថាមនុស្សត្រូវជន្លជន្លេញជាប្រក្រតីនោះ ព្រោះមនុស្សនោះមានលក្ខណៈជាមនុស្សខ្លាចហើយចិត្តទន់ ។

សេចក្តីក្លាហានជាមនុស្សចិត្តរឹងប៉ឹងជាកញ្ចក់ចុះឲ្យកើតផលក្នុង២ គ.

សេចក្តីប្ញស្សា ជាកញ្ចក់ចុះឲ្យកើតផលក្នុង២ ង.

សូមលោកអ្នកមើលសៀវភៅនេះសង្កេតល្បងមើល មនុស្សដែលគ្មានអ្នកណាចូលចិត្តហើយត្រូវគេស្អប់ជាច្រើននោះ តើមកពីហេតុអ្វី គង់ឃើញថាមនុស្សបែបនេះក្នុងចិត្តច្រើនមានសេចក្តីប្ញស្សាជាប្រក្រតី ជាមនុស្សមិនចង់ឲ្យអ្នកណាបានថ្កុំថ្កើងជាងខ្លួន ទុកជាមនុស្សនោះលាក់បំបិទបំបាំងចិត្តរបស់ខ្លួនអម្បាលម៉ាណក៏មិនសម្រេច ព្រោះក្រសែដួងចិត្តប្ញស្សានោះខ្លាំងជាងក្រសែចិត្តឯទៀត អ្នកដែលមានក្រសែចិត្តយ៉ាងនេះ តែងតែត្រូវគេស្អប់តាំងពីបានឃើញមុខជាដំបូង កិរិយាវាចាផ្សេងៗ យើងអាចលាក់បាំងបានខ្លះ តែក្រសែដួងចិត្តនេះនឹងលាក់បាំងទុកពុំបានឡើយ ។

ក្នុងគុណសម្បត្តិទាំងមូលដែលជាទីបំផុតនោះ គឺសេចក្តីមេត្តា, ក្លាហាន, មាំមួន ទាំង ៣ ប្រការនេះផ្សំគ្នាឡើងកើតជាផលក្នុង២ ច. ដែលជាក្រសែយ៉ាងល្អគួរប្រាថ្នា បើយកសេចក្តីព្យាយាមបញ្ចូលថែមទៀតក៏នឹងជួយឲ្យក្រសែដួងចិត្តកាន់តែមានកម្លាំងខ្លាំងឡើង ជាការប្រសើរណាស់ ។

កាលណាយើងពិចារណាមកដល់ត្រឹមនេះហើយ ក៏នឹងពិចារណាតទៅដល់បញ្ហាដែលថាធ្វើដូចម្តេច នឹងបានក្រសែដួងចិត្តរបស់យើងមានកម្លាំងខ្លាំង ច្រើនឡើងដោយងាយតទៅទៀត រឿងនេះគេបានសរសេរជាគោលទុកដូច្នេះ ៖

១ ព្យាយាមលះបង់ចោលកញ្ចក់ដែលមិនល្អទាំង ៤ ផ្លាំងចេញ គឺ សេចក្ដីរួញរា សេចក្ដីឫស្យា សេចក្ដីខ្លាច និងចិត្តទន់ចេញឲ្យអស់ ទុកនៅតែ ៤ផ្លាំងគឺសេចក្ដីព្យាយាម សេចក្ដីមេត្តា សេចក្ដីក្លាហាននិងសេចក្ដីរឹងប៉ឹង ។

២ វេលានិយាយនឹងអ្នកណា ឲ្យសម្លឹងមើលភ្នែកអ្នកនោះ ឬអ្នកដែលស្ដាប់យើងនិយាយ ដរាបណាភ្នែកយើងមិនទាន់រឹងល្មមនឹងសម្លឹងភ្នែកគេត្រង់បានទេ នឹងធ្វើឲ្យក្រសែដួងចិត្តរបស់យើងឲ្យបានខ្លាំងមាំមួនពុំបានឡើយ ។

៣ ណែនាំខ្លួនឯង (Auto-suggestion) នោះរឿងនេះជាបញ្ហាធំបំផុតក្នុងផ្លូវអធ្យាត្មវិទ្យា ហើយជាវិធីដែលអ្នកប្រាជ្ញក្នុងសម័យនេះ យល់ឃើញព្រមគ្នាថា ជាកាំជណ្ដើរដ៏ពិតប្រាកដសម្រាប់នឹងឲ្យបុគ្គលឈានឡើងទៅកាន់សេចក្ដីសម្រេចបាន រឿងនេះអ្នកតែងសៀវភៅនេះ បានបរិយាយអំពីការហ្វឹកហ្វឺនខ្លួនឯង ទុកក្នុងសៀវភៅបង្ហាត់ម៉ុនស្នេហ៍(ខួរក្បាល) ដែលបានបោះពុម្ពលើកទី ២ នោះហើយ ក្នុងសៀវភៅនេះគ្រាន់តែពោលយ៉ាងខ្លីៗ ពីការហ្វឹកហ្វឺនខ្លួនឯង ដែលមានគោលទុកថា ឲ្យយើងនឹកឬនិយាយខ្លួនឯង ថាយើងជានេះជានោះតាមដែលយើងត្រូវការ ក្នុងការបណ្ដុះកម្លាំងដួងចិត្ត ក៏ត្រូវនឹកឬនិយាយ (ម្នាក់ឯង) ថាដួងចិត្តរបស់យើងមានកម្លាំង ការនឹកឬនិយាយដូច្នេះជាឧបករណ៍ដ៏សំខាន់ដែលនឹង

ធ្វើក្រសែដួងចិត្តឲ្យមានកម្លាំងឡើង នឹងនាំឲ្យបានសេចក្តីសម្រេចដល់ការទាំងពួងផង ។

សេចក្តីដែលពោលមកហើយនេះ នឹងជួយឲ្យលោកអ្នកមើលយល់និងជ្រាប វិធីបណ្តុះក្រសែដួងចិត្ត បើចូលចិត្តយល់ឃើញតាមវិធីទាំងនេះ នឹងធ្វើល្បងមើលខ្លះក៏គួរ ព្រោះមានតែផ្លូវល្អ គ្មានផ្លូវឲ្យអន្តរាយឡើយ ។

តអំពីនេះ នឹងនាំយកសេចក្តីអធិប្បាយរបស់យោគីពីការរក្សារោគដោយអំណាចដួងចិត្ត មកទុកក្នុងទីនេះ ដើម្បីឲ្យលោកអ្នកមើលប្រកបនឹងសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្លួនក៏នឹងឃើញថា ក្នុងសម័យណាៗ ប្រទេសណាក្តី តែងតែមានមនុស្សចេះដឹងប្រើវិធីរក្សារោគដោយអំណាចដួងចិត្តជាដរាប តែគេប្រកាន់ថាជាអំណាចស្ងាត់កំបាំង (Pouvoirocculte) សម្រាប់ខ្លួនមនុស្សដែលបានមកពីព្រះឬទេវតាអង្គណាក៏ដោយ ដែលជាប្រាកដនោះ ពួកដែលមានវិជ្ជាបែបនេះ គង់មានខ្លះដឹងថាមិនមែនមកពីណាទេ គឺអំណាចមកពីដួងចិត្ត (Pouvoir de l’esprit) របស់ខ្លួនដែលនិយាយថាបានអំណាចមកពីព្រះឬមកពីអ្វីៗនោះ ដើម្បីឲ្យមនុស្សជឿច្រើនឡើង ព្រោះសេចក្តីជឿជាឧបករណ៍ដ៏សំខាន់របស់វិជ្ជានេះ តែគោលដែលពិតប្រាកដនោះដូចមានពោលតទៅ ។

លោកអ្នកមើលសៀវភៅនេះ ក៏បានឃើញថា លទ្ធិរបស់យោគីដែលគេប្រកាន់ថា មនុស្សយើងមានចំណែកធំ បែងចេញជា ៧ ភាគ

ក្នុង ៧ ភាគនេះ ភាគដែលត្រូវការជាពិតប្រាកដ សម្រាប់នឹងធ្វើឲ្យមនុស្សទ្រទ្រង់កាយនៅបានក្នុងលោកគឺ "ប្រាណ" កាលណាប្រាណអស់ទៅហើយ កាយក៏បែកធ្លាយ ដែលយើងហៅថាស្លាប់ ហេតុនេះបានជាគេប្រកាន់ថាមនុស្សដែលឈឺ ព្រោះប្រាណរបស់មនុស្សនោះ ធ្វើការមិនគ្រប់គ្រាន់ដោយមានទាស់ឬមានកម្លាំងតិច ប្រាណជាធម្មជាតិមួយដែលនឹងផ្ទេរចេញពីគ្នាបាន ឬយកទៅជួយគ្នាបាន ដូចពេទ្យសម័យនេះស្រូបយកឈាមពីមនុស្សដែលមានកម្លាំងមាំមួន បញ្ចូលទៅខ្លួនមនុស្សជំងឺ ជួយឲ្យមានកម្លាំងច្រើនឡើង ត្រង់ការរក្សារោគដោយដួងចិត្តនោះគេយកប្រាណគឺកម្លាំងសរសៃប្រសាទ និងកម្លាំងខ្យល់ដង្ហើមចេញចូលទៅជួយ ជាជំនួសឈាមបញ្ចូលទៅជួយនោះវិញ វិធីបែបនេះមានច្រើនប្រការគឺ:

១- ផ្ទេរប្រាណចាកខ្លួនពេទ្យ ចូលត្រង់ទៅមនុស្សជំងឺតែម្តង វិធីនេះធ្វើបានពីរយ៉ាង ម៉្យាងប្រើ "ផ្លុំ" ដែលនឹងបញ្ចូលខ្យល់ដកដង្ហើមព្រមទាំងកម្លាំងប្រាណឲ្យផ្សាយចូលទៅ ជ្រួតជ្រាបត្រង់កន្លែងដែលឈឺនោះ ម៉្យាងទៀតប្រើម្រាមដៃស្ទាប ដោយប្រកាន់ថាប្រាណឬក្រសែដួងចិត្តនោះផ្សាយចេញតាមចុងម្រាមដៃរបស់មនុស្សជាច្រើន ហេតុនេះឯងបានជាធម្មជាតិធ្វើឲ្យមនុស្សគ្រប់ជាតិគ្រប់ភាសា ចេះដឹងប្រើម្រាមដៃ

ចង្អុលក្នុងវេលានិយាយការអ្វីៗ ឲ្យមនុស្សស្តាប់ បើជាការសំខាន់ ដែលនឹងបង្គាប់ឲ្យមនុស្សជឿ ដូចជាអ្នកមានអំណាចលើអ្នកដែលនៅក្រោមបង្គាប់នោះ កាលណាបង្គាប់ការជាមាំមួន ច្រើនប្រើម្រាមដៃចង្អុលទៅអ្នកទទួលបង្គាប់ជាដរាប ពោលគឺក្រៅពីបង្គាប់ដោយសម្តីហើយ ថែមបង្គាប់ដោយក្រសែដួងចិត្តទៀត មនុស្សដែលមិនស្គាល់ក្រសែដួងចិត្តសោះ ក៏អាចធ្វើបានដែរ ព្រោះជាកំណើតរបស់ធម្មជាតិ ។

២- មានវិធីម៉្យាងទៀត សម្រាប់មនុស្សរក្សាជំងឺ ដែលមិនអាចទៅដល់ខ្លួនមនុស្សជំងឺឬប៉ះពាល់ដល់ខ្លួនមនុស្សជំងឺនោះ គឺផ្ទេរប្រាណចូលទៅរបស់អ្វីមួយ រួចបានផ្ទេរពីរបស់នោះចូលទៅខ្លួនមនុស្សជំងឺ របស់ដែលនឹងទទួលប្រាណទុកនោះមានច្រើនយ៉ាង ដែលល្អបំផុតគឺទឹក ការផ្ទេរប្រាណឲ្យចូលទៅក្នុងទឹកនោះ នឹងប្រើដៃត្រាំទឹក ឬផ្លុំឲ្យខ្យល់ដកដង្ហើមចូលទៅក្នុងទឹកក៏បាន រួចយកទឹកនោះទៅស្រោចមនុស្សជំងឺ វិធីនេះគឺវិធីទឹកមន្តដែលយើងដឹងស្គាល់គ្រប់គ្នា ។

៣- សម្រាប់អ្នកដែលមានកម្លាំង ដួងចិត្តខ្លាំងណាស់នោះ មិនបាច់ផ្ទេរប្រាណដូច្នេះទេ គេអាចប្រើកម្លាំងដួងចិត្តបង្គាប់ប្រាណឲ្យចេញទៅទីឆ្ងាយៗ ចូលទៅក្នុងខ្លួនមនុស្សជំងឺបាន ។ ដែលនឹងធ្វើឲ្យសម្រេចតាមវិធីនេះ អ្នករក្សាជំងឺនិងមនុស្សជំងឺត្រូវប្រតិបត្តិតាមរបៀប គឺ

ប្រការ ១ អ្នករក្សាត្រូវតាំងចិត្តឲ្យមាំបង្គាប់ប្រាណរបស់ខ្លួន ឲ្យចេញពីខ្លួន ចូលទៅខ្លួនមនុស្សជំងឺ ។ ប្រការ ២ ត្រូវឲ្យមានមនោគតិ មើលឲ្យឃើញថា មនុស្សជំងឺនោះនឹងសះជាចាករោគ ដោយកម្លាំងដួងចិត្តរបស់ខ្លួនជាប្រាកដ ។ ខាងមនុស្សជំងឺវិញ ប្រការ ១ ត្រូវមានសេចក្ដីជឿជាប្រាកដថា ខ្លួននឹងជាដោយការរក្សាបែបនេះ ប្រការ ២ ត្រូវឲ្យនឹកថា ខ្លួនអញនឹងជារោគដោយគ្រូនេះជាប្រាកដ បែបនេះហើយដែលជាការរក្សារោគដោយអំណាចដួងចិត្ត ។

សេចក្ដីនេះគ្រាន់តែកាត់ស្រង់យកមកប្រែទុកជូនលោកអ្នកមើលសៀវ-ភៅនេះស្ដាប់អំពីការរក្សារោគបែបនេះល្អត្រឹមណានោះ ទុកជូនលោកអ្នកមើលវិនិច្ឆ័យចុះ ទុកជាដូចម្ដេចក្ដី បើយើងដឹងយល់គោលនេះប្រាកដហើយ យើងក៏មិនវង្វេងជឿមនុស្សដែលមានឧបាយកលនាំយកវិជ្ជាអំ-ណាចដួងចិត្តមកប្រើ ជាគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់បញ្ឆោតមនុស្សនោះទេ ។

វិជ្ជាប្រការទី ៣

ឥទ្ធិវិធិ

រឿងឥទ្ធិវិធិនេះ តាមក្នុងសៀវភៅធម្មវិភាគ បរិច្ឆេទទី ២ ពោលជានិទ្ទេសទុកថា "សម្ដែងឫទ្ធិបានផ្សេងៗគឺមនុស្សម្នាក់និម្មិតឲ្យឃើញមានជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ត្រឡប់ធ្វើឲ្យនៅតែម្នាក់វិញក៏បាន បំបាំងខ្លួនចេញចូលតាមវត្ថុអ្វីៗ ដែលខាំងរាំងរា ដូចជាជញ្ជាំងកំផែង

ឬភ្នំក៏បាន ជ្រែកដីទៅផុសក្នុងទីឯណាៗ ក៏បាន ដើរលើទឹកក៏បាន ហោះហើរដើរអន្ទ្រយលើអាកាសក៏បាន យកដៃទៅស្ទាបព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យក៏បាន ប្រើអំណាចកាយទៅដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

សម្តេចព្រះមហាសមណៈក្រុមវជិរញាណវរោរស បានប្រទានព្រះ-តម្រិះទុកថា "តាមនិទ្ទេសមើលទៅ ជារបស់ហួសធម្មតាមនុស្ស តែនៅមានកិច្ចការរបស់មនុស្សយកមកប្រៀបប្រដូចបានច្រើនយ៉ាង គឺមនុស្សម្នាក់ធ្វើឲ្យឃើញមានជាច្រើននាក់ ប្រដូចនឹងមនុស្សម្នាក់ធ្វើការបានច្រើនមុខប្រៀបដូចជាព្រះរាជាមួយព្រះអង្គគ្រងអាណាចក្រជាច្រើន មនុស្សច្រើនឲ្យឃើញតែម្នាក់នោះ ប្រៀបនឹងការរួមសាមគ្គីរបស់ឯកជនជាមួយគណៈដូចយ៉ាងព្រះសង្ឃ បំបាំងនិងជ្រែកដី ប្រៀបនឹងការជីកឧម្មង្គ ដើរលើទឹកប្រៀបនឹងមនុស្សនៅប្រទេសត្រជាក់ដើរលើទឹកកក ហោះ ប្រៀបនឹងអា-កាសយាន ស្ទាបព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទ្រដោយដៃបាន ប្រៀបដូចការស្គាល់ដំណើរព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យ រហូតដល់ចេះទំនាយទាយចន្ទ្រ-គ្រាសសូរ្យគ្រាសបាន ប្រើអំណាចដោយកាយទៅដល់ព្រហ្មលោកបាននោះ ប្រៀបដូចការចេះទំនាយទាយផ្កាយនពគ្រោះនិងស្ថានរបស់ផ្កាយឫក្សបាន" តាមសេចក្តីប្រៀបនេះ មើលទៅសម្តេចព្រះមហាសមណៈទ្រង់មិនជឿឥទ្ធិវិធិសោះក៏ទេ តាមដែលបរិយាយទុកក្នុងនិទ្ទេសនោះ

ឃើញទ្រង់គង់ជឿខ្លះឬក៏ជឿទាំងអស់ តែទ្រង់ជាប្រមុខពុទ្ធមាមកៈក្នុងប្រទេសស្យាម ក្នុងសម័យដែលទ្រង់គង់ព្រះជន្មនៅឡើយ បើនឹងមានព្រះបន្ទូលការអ្វីចេញទៅ ទ្រង់ប្រយ័ត្នមិនពោលពីរបស់អ្វីដែលពិ-បាកពិសោធបាននោះទេ ដើម្បីបង្ការមិនឲ្យមានសេចក្ដីចំអកពីមនុស្សទាំងឡាយនោះផង ប្រការមួយទៀត ទ្រង់ឃើញថាក្នុងសម័យនេះ ការសិក្សាធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់សំដៅទៅតែក្នុងផ្លូវគន្ថធុរៈជាច្រើន ត្រង់ផ្លូវវិបស្សនាធុរៈ មានអ្នកសិក្សាតិច បានជាទ្រង់រកពាក្យ អធិប្បាយឲ្យចូលចិត្តងាយ សៀវភៅដែលទ្រង់តែងទុក ក៏ជាបែបសម្រាប់រៀនថ្នាក់ដើមៗ បើប្រសិនជាទ្រង់មិនប្រៀបប្រដូចខ្លះ អ្នកដែលចាប់រៀនធម៌ដំបូងនឹងរួញរាឃើញថាការសិក្សា ផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាជារបស់ពិបាកលើសវិស័យមនុស្ស ហេតុនេះគួរឃើញគួរយល់ថាការប្រៀបប្រដូចនោះ ជាការបន្ធំ មិនមែនថាទ្រង់មិនជឿឥទ្ធិវិធិដូចជាអធិប្បាយរបស់ទ្រង់ ទុកក្នុងនិទ្ទេសនោះទេ ។

សៀវភៅនេះ មិនជាគោលសម្រាប់ឲ្យអ្នករៀនសូត្រគ្រប់គ្នាធ្វើតាមទេ គ្រាន់តែជាសេចក្ដីយល់ឃើញ របស់បុគ្គលពោលតាមគំនិតដែលគិតឃើញ ដោយមិនខ្លាចក្រែងសេចក្ដីចំអកចំអន់ បើលោកអ្នកឯណាយល់ឃើញថា នៅមានសេចក្ដីតក់ក្ដាត់ជាច្រើនឬខុសទាំងអស់ក្ដី ក៏ចូរតែង

សេចក្តីជាសៀវភៅមួយ ក្នុងរឿងដូចគ្នានេះ មកពិឃាតលុបលាងសេចក្តីយល់ឃើញរបស់សៀវភៅនេះឲ្យរលំរលាយទៅ ប្រៀបដូចគេកាប់ក្រ-បៃលដើមចេកដោយដាវមុតដូច្នោះចុះ ។

តាមសេចក្តីយល់ ឃើញថា ឥទ្ធិវិធិ មានសេចក្តីប៉ុនប៉ងត្រង់តាមនិទ្ទេសគ្រប់ប្រការមិនចាំបាច់គិតប្រៀបធៀបទេ ព្រោះឥទ្ធិវិធិជារបស់ខ្ពស់លើសវិស័យមនុស្សសាមញ្ញជាប្រាកដ បើប្រកាន់ថាចិនដែលដើរលើទឹកកកក្នុងរោងធ្វើទឹកកកបាន ឬជាតិសាសន៍អេស្គិមូ ដើរលើទឹកកករកចាប់ត្មាទឹក និងពួកលាវស៊ីឈ្នួលជីកឧមង្គ ធ្វើផ្លូវរទេះភ្លើងទាំងនោះ ទុកជាពួកអ្នកបានសម្រេចឥទ្ធិវិធិពិតមែនហើយ ក៏គួរអាណិតអាសូរវិជ្ជា ៨ ប្រការពេកណាស់ មកធ្លាក់ចុះដល់ថ្នាក់ទាបបំផុតហួសពេកនេះ មើលទៅសម្តេចព្រះមហាសមណៈប្រាកដជាទ្រង់មិនប្រកាន់ជឿដូច្នោះទេ ដែលទ្រង់ប្រៀបទុកដូចបានពោលមកហើយនោះ គ្រាន់តែជាសេចក្តីប្រដូចប៉ុណ្ណោះ ។

ឥទ្ធិវិធិនេះ មានលក្ខណៈជិតមនោមយិទ្ធិជាច្រើន បើនឹងហៅថាមនោ-មយិទ្ធិដ៏មានកម្លាំងក៏បាន ការនឹងអធិប្បាយវិជ្ជានេះ ត្រូវចែកអធិប្បាយជា ៣ ថ្នាក់ដូចបានអធិប្បាយមកហើយក្នុងមនោមយិទ្ធិ គឺថ្នាក់ទាប ថ្នាក់កណ្តាល និងថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត ។

ថ្នាក់ទាបយើងគង់ដែលបានឃើញជាច្រើន មនុស្សខ្លះធ្វើការបាន ប្លែកម៉្យាងៗ ឬដែលយើងហៅថាលេងកល លោកអ្នកមើលសៀវភៅនេះ គង់ញញឹមចំអកចំអន់ថា មិនគួរនាំយករឿងលេងកល ជារបស់លេង តាមផ្លូវមកចុះទុកក្នុងសៀវភៅដែលពោលពីធម៌ដ៏ប្រសើរ របស់ព្រះពុទ្ធ ជាម្ចាស់សោះ ហេតុដែលយកមកចុះទុកនេះគ្រាន់តែសម្គាល់ដល់កម្លាំង ដួងចិត្តរបស់បុគ្គល មិនបានសម្គាល់ដល់ការដែលលេងបញ្ឆោតភ្នែក មនុស្ស យ៉ាងដែលចាប់បានងាយៗនោះទេ ល្បែងលេងកលនេះបាន ឃើញមកជាច្រើន មានលេងម៉្យាងៗ ជាកិច្ចគួរឲ្យឆ្ងល់ណាស់ដែរតែមាន មនុស្សជាច្រើន ច្រើននិយាយគ្នាថា លេងត្រង់នេះជាការបញ្ឆោត ត្រង់ នោះជាការបំបាំងភ្នែក ហាក់ដូចជាថាខ្លួនដឹងត្រឹមនេះក៏ល្មមស្គាល់បាន ហើយដែលជាពិតប្រាកដនោះមិនទាន់ស្គាល់ល្មមគ្រប់គ្រាន់ទេ នៅមាន ខដែលគួរឲ្យដឹងស្គាល់តទៅទៀត គឺថាការដែលគេលេងបញ្ឆោតបំបាំង ភ្នែកនោះតើគេធ្វើដោយវិធីណា?

ការបំបាំងភ្នែកនេះ បានស្រាវជ្រាវរកសេចក្តីអធិប្បាយ ប្រទះ ឃើញក្នុងសៀវភៅរបស់ពួកឥណ្ឌៀ ឈ្មោះស្វាមីបន្ទជាសី តែងទុកជា គោលដ៏សំខាន់ថាគំនិតរបស់មនុស្សយើងនោះ អាចធ្វើឲ្យកើតជារូបរាង ឡើងបាន លុះតែកាលណាគំនិតនោះខ្លាំងណាស់ ហើយត្រូវបញ្ជូនគំនិត

នោះឲ្យក្លាយច្បាស់ជារូបមាននៅទីកន្លែងដែលនឹងធ្វើឲ្យគេឃើញនោះបាន គំនិតដែលធ្វើឲ្យមានជារូបរាងនេះ ភាសាបារាំងហៅថា (Forme de la pensée) មនុស្សដែលលេងកលដោយអំណាចដួងចិត្តរបស់ខ្លួនជាពិតប្រាកដនោះ គឺធ្វើគំនិតឲ្យមានជារូបរាងឡើង ដោយវិធីបែបជាមួយនឹងមនោមយិទ្ធិ ដែលបានអធិប្បាយមកហើយ, ពោលគឺ(១) ឧគ្គហនិមិត្ត (Vision) ព្យាយាមសម្គាល់ចាំរបស់ ដែលត្រូវការនឹងធ្វើឲ្យកើតមានឡើងនោះ ទាល់តែជាប់នៅនឹងភ្នែក, (២) មនោមយិទ្ធិ (Volonté) គឺឲ្យមានសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងខ្លាំង ចង់ឲ្យរបស់នោះកើតមានឡើង, (៣) ឲ្យមានសមាធិ (Concentration) បែបយ៉ាងដែលនឹងធ្វើនោះ គឺបើមានដបមួយទទេស្អាត ហើយនឹងធ្វើឲ្យមនុស្សឃើញមានជាផ្កាកុលាបនៅក្នុងដបនោះ (១) ត្រូវចាំរូបរាងលក្ខណៈផ្កាកុលាបឲ្យជាប់នៅនឹងភ្នែកដែលជាឧគ្គហនិមិត្ត របស់នេះមិនមែនធ្វើដោយងាយបាននោះទេ តោហាត់ធ្វើយូរឆ្នាំ ដូចជាអង្គុយសម្ញឹងកសិណ ដែលបានពោលមកហើយនោះ ការដែលពិបាកធ្វើនោះ គឺមកពីភ្នែកមនុស្សយើង តាមធម្មតាអាចថ្ពុះយករូបដែលបានឃើញមកជាប់នៅនឹងភ្នែកបានត្រឹមតែកន្ទះវិនាទី បានជាការរៀនឧគ្គហនិមិត្តហើយ ព្យាយាមធ្វើឲ្យរូបជាប់នៅនឹងភ្នែក ឲ្យបានយូរតាមត្រូវការនោះជារបស់ពិបាកធ្វើណាស់ (២) តោងមានសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងខ្លាំង ដែលនឹងថ្ពុះ

បញ្ជូនរូបផ្កាកុលាបឲ្យទៅមាននៅក្នុងដបនោះ (៣) តោងមានសមាធិតម្កល់ឲ្យនឹងនៅក្នុងផ្កាកុលាបនោះតែម្យ៉ាង ។

តាមគោលដែលមានមកនេះ បើលោកជឿឬមិនជឿក៏តាមចិត្តចុះ តែមនុស្សដែលគេជឿ គេនាំយកវិធីនោះមកប្រើ ក្នុងការធ្វើរបស់ផ្សេងៗបានសម្រេច ដូចជាគ្រឿងថតរូប ភាពយន្ត (កុនស្រមោល) និងគ្រឿងបញ្ជូនស្រមោលរូបតាមវិទ្យុ សុទ្ធតែយកតម្រាប់តាមវិធីនេះ គ្រាន់តែប្រើវត្ថុជំនួសមនុស្សប៉ុណ្ណោះ គ្រឿងថតរូបមានកញ្ចក់យ៉ាងក្រាស់ភ្ជាប់មុខបំពង់គ្រឿងថត ប្រៀបដូចភ្នែកមនុស្ស សម្រាប់ឆ្មុះយករូបនៅមុខគ្រឿងចូលទៅជាប់ហ្វីល្ម គឺវត្ថុដែលមានថ្នាំភ្ជាប់សម្រាប់ទទួលស្រមោលរូបទុកប្រៀបដូចដួងចិត្តរបស់មនុស្ស ដូចមានពោលមកហើយ ថាភ្នែកមនុស្សអាចឆ្មុះយករូបដែលឃើញមកភ្ជាប់ទុកនៅនឹងភ្នែកបានកន្ទះវិនាទី ព្រោះគេបានប្រទះវិធីមួយនេះហើយ បានជាគេគិតធ្វើភាពយន្តឲ្យសម្រេចបាន គឺផ្លាស់រូបរាល់កន្ទះវិនាទី ឲ្យមនុស្សមើលឃើញរូប កម្រើកដៃជើងដើរទៅមកបាន តែបើយើងទៅពិនិត្យ ពិចារណាមើលរូបក្នុងហ្វីល្មឲ្យច្បាស់ប្រាកដហើយ ក៏នឹងឃើញរូបទាំងនោះផ្សេងៗ ពីគ្នា ជារយៈៗ រាប់ពាន់ហ្មឺនរូប ។

ភាពយន្តក្តី ឬគ្រឿងឆ្មុះរូប (Appreilprojecteur) ក្តី សុទ្ធតែគិតបង្កើតតាមគោល ៣ ប្រការនេះជាពិត គឺឧគ្គហនិមិត្តបង្កើតឡើងដូចជា

រូបភ្ជាប់នៅហ៊្វីល្មឬកញ្ចក់ដែលមានរូបជាប់នៅនោះ មនោមយិទ្ធិ ដូចគ្រឿងធ្នុះរូបទៅឃើញនូវសំពត់រនាំង សមាធិដូចតាំងតម្កល់គ្រឿងធ្នុះឲ្យនឹងមិនឲ្យរង្គោករង្គោកបាន ដើម្បីឲ្យឃើញរូបច្បាស់ (Foyer) ឯគ្រឿងធ្នុះរូបតាមវិទ្យុនោះ ក៏យកតាមគោលនេះដូចគ្នា គ្រាន់តែធ្វើគ្រឿងទាំង ៣ នោះឲ្យខ្លាំងឡើង ។

គ្រានេះយើងនឹងស្គាល់ឫសគល់ថា ការលេងកលឧបាយផ្សេងៗដែលគួរឲ្យឆ្ងល់នោះបង្កើតពីភ្នែកនិងដួងចិត្តរបស់មនុស្សនោះឯង ពីព្រោះរូបទាំងនោះគ្រាន់តែជាស្រមោល មិនមែនខ្លួនប្រាកដនោះទេ បានជាឃើញតែក្នុងវេលាកំពុងដួងចិត្តមានអំណាចបង្គាប់ ឲ្យមានជារូបឡើងឲ្យមនុស្សឃើញបានមួយស្របក់ បានជាថតរូបមិនជាប់ បារាំងដែលបានឃើញពួកយោគី ធ្វើរបស់អ្វីៗ ឲ្យកើតបានក្នុងវេលាមួយរំពេចនោះគេបានព្យាយាមថតយករូបទុក តែដល់លាងហ្វ៊ីល្មទៅ មិនឃើញមានរូបជាប់នៅនឹងហ្វ៊ីល្មសោះ ។

សេចក្តីដែលពោលមកនេះ ជាឥទ្ធិវិធិយ៉ាងទាប តទៅនេះយើងនឹងល្បងពិចារណាដល់យ៉ាងកណ្តាល ។

មានពាក្យអធិប្បាយរបស់ព្រះយោគីប្រការមួយថា ដួងចិត្តរបស់យើងអាចសាងអវយវៈឲ្យយើងបានមួយបែបទៀត ដែលក្នុងភាសាបារាំង

ហៅថា ប្រាអាស្ត្រូស៍ (Bras astraux) បើប្រែតាមតួអក្សរថា "ដៃដែលជាប់តនឹងដួងផ្កាយ" គេអធិប្បាយថា យើងអាចប្រើដៃបែបនេះ ទៅធ្វើការយ៉ាងណាៗ បានតាមត្រូវការ ដោយខ្លួនយើងមិនបាច់កម្រើកពីទីកន្លែង ដៃបែបនេះនឹងចង់ឲ្យមានកម្លាំងប៉ុន្មានៗ ក៏សម្រេចបានតាមចិត្តអ្នកដែលមានអំណាចប្រើដៃបែបនេះ អាចធ្វើឲ្យកម្រើករបស់ដែលមានទម្ងន់ធ្ងន់លើសកម្លាំងមនុស្ស ឲ្យឃ្លាតចេញពីទីកន្លែង មិនបាច់ពាល់ដោយដៃក៏បាន ហើយនឹងធ្វើការផ្សេងៗ បានច្រើនជាអនេកតទៅទៀត សេចក្តីនេះត្រូវនឹងនិទ្ទេស ក្នុងឥទ្ធិវិធិរបស់យើងថា "ពាល់អង្អែលព្រះអាទិត្យនិងព្រះចន្ទ្រដោយដៃបាន ។

ប្រាអាស្ត្រូស៍ ឬដៃដែលជាប់តនឹងដួងផ្កាយនេះជាសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងខ្ពស់បំផុត របស់ពួកយោគីក្នុងឥណ្ឌា ចង់ធ្វើឲ្យកើតមានឡើង បានជានាំគ្នាទៅព្យាយាមធ្វើ អត់បាយក្រហាយទឹក នៅតាមភ្នំហិមាល័យរាប់ជាឆ្នាំៗ ខ្លះក៏រហូតអស់មួយជីវិតក៏មាន តាមដែលបានឃើញកាសែតអង់-គ្លេសនិយាយរៀបរាប់ ពីពួកយោគីដែលទៅប្រកាសព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងស្រុកបារាំងនោះ យោគីដែលជាមេគណៈ បានអធិប្បាយបំភ្លឺសេចក្តីឲ្យអ្នកតែងកាសែតថា ផលដែលពួកយោគីត្រូវការលុះនោះ គឺត្រូវការឲ្យមានឫទ្ធិរំកិលភ្នំ និងបង្គាប់ធាតុទាំង ៤ បាន (គឺសំដៅសេចក្តីថានឹងធ្វើឲ្យភ្លៀង

ធ្លាក់ចុះមកឬឲ្យថ្ងៃរះបានតាមសេចក្ដីត្រូវការ) តាំងពីនោះមកដល់ឥឡូវនេះ គ្មានយោគីណាធ្វើបាន ទុកជាដូចម្ដេច ក៏គង់នាំគ្នាព្យាយាមតរៀងមកដោយជឿជាក់ថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ព្រះអង្គធ្វើបានសម្រេចជាប្រាកដ ។

វិធីធ្វើឲ្យកើតដៃបែបនេះ តាមគំនិតរបស់ពួកយោគីនោះឃើញថាមិនហួសពីគោលទាំង ៣ ដែលពោលមកនោះទេ គ្រាន់តែថែមមនោគតិ (Imagination) ឡើងមួយទៀត ដើម្បីជួយឲ្យមនោមយិទ្ធិមានកម្លាំងខ្លាំងឡើង ឬក៏សម្រាប់ជួយឲ្យមានចិត្តជឿខ្ជាប់ខ្ជួនទូវការសម្រេចរបស់ខ្លួន ព្រោះមនុស្សយើងនឹងធ្វើការអ្វី បើមិនជឿថាការនោះនឹងសម្រេចបានទេ ក៏គ្មានផ្លូវសម្រេចបានឡើយ ដែលពោលមកនេះជាយ៉ាងកណ្ដាល គ្រា-នេះនឹងពិចារណាដល់ថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត ។

ឥទ្ធិវិធិយ៉ាងខ្ពស់បំផុតនោះ តាមសេចក្ដីអធិប្បាយដែលបានប្រទះមក គឺការប្រើ (១) បេតភូត (Corps astral) ដែលពោលមកហើយក្នុងមនោមយិទ្ធិ (២) សេចក្ដីគិតបង្កើតឲ្យជារូបរាង (Forme de la pensée) (៣) ដៃដែលជាប់តនឹងផ្កាយ (Bras astraux) ទាំង ៣ ប្រការនេះរួមគ្នាជាមួយ ពោលគឺប្រើខទី ១ ជាខ្លួនរបស់យើង, ប្រើខទី ២ ជាគ្រឿងបញ្ជូនខ្លួនយើងទៅប្រាកដឃើញនៅទីណាៗ បាន, ប្រើខទី ៣ ជាកម្លាំងធ្វើការគ្រប់យ៉ាងបានតាមចិត្ត តែរូបខ្លួនដែលជាអ្នកធ្វើនោះនៅ ៗ

ទឹកន្លេផងដែល មិនបានកម្រើកខ្លួនទៅណាឡើយ អ្នកដែលបំបាំង ជ្រែកដី ដើរលើទឹក ហោះហើរដើរលើអាកាសនោះ គឺចេតភូតទាំងអស់ ដែលមានបញ្ហាថា ហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គលិមាលរត់តាមព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មិនទាន់? យើងអាចដោះស្រាយបានដោយងាយ ថាបានជាព្រះអង្គុលិមាលរត់តាមមិនទាន់ ព្រោះមិនមែនរូបព្រះពុទ្ធដ៏ប្រាកដ គ្រាន់តែចេតភូតរបស់ព្រះអង្គ ដែលព្រះអង្គធ្វើឲ្យកើតឡើងដោយឥទ្ធិវិធិយ៉ាងខ្ពស់បំផុត ត្រង់ព្រះរូបព្រះអង្គដ៏ពិតមែននោះមិនចាំបាច់ស្តេចទៅក្នុងទឹកន្លេងនោះក៏បាន ។

កាលណារៀបរាប់ពណ៌នាមកដល់មនោមយិទ្ធិ និងឥទ្ធិវិធិទាំងនេះហើយ ច្រើនមានមនុស្សច្រូលចិត្តគិតថាបែបយ៉ាង ហិប៉ូទិស្មឹ (Hypnotisme) វិធីសណ្តំដួងចិត្ត តាមសេចក្តីពិតប្រាកដនោះខុសគ្នាច្រើន ពាក្យដែលហៅថា ហិប៉ូទិស្មឹ មកពីភាសាក្រិក (Hypnose) ប្រែថាលក់ វិជ្ជាបែបនេះ ជាវិជ្ជាធ្វើឲ្យមនុស្សដេកលក់ ឬសតិអណ្តែតដោយមិនធ្មេចភ្នែក បែបដែលហៅថា (Hypnotisme en état de veille) វិជ្ជានេះមនុស្សយើងរៀនមកអំពីសត្វតិរច្ឆាន ដូចជាសត្វពស់ដែលមានអំណាចសង្កត់សត្វផ្សេងៗ ឲ្យតក់ស្លុតជាអាហាររបស់វា បានជាមានពាក្យហៅម៉្យាងទៀតថា (Magnétisme animal) គ្រឿងស្រូបរបស់សត្វតិរច្ឆាន

បែបនេះយើងនឹងឃើញថា ខុសនឹងមនោមយិទ្ធិនិងឥទ្ធិវិធិជាច្រើន ព្រោះវិជ្ជា ២ ប្រការនេះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មិនបានរៀនមកពីសត្វតិរច្ឆានទេ ប្រការមួយទៀត ហិប្ន៉ូទិស្ម៍ ប្រើបានទាំងផ្លូវល្អនិងផ្លូវអាក្រក់ ព្រោះថាមានមនុស្សជាច្រើននាំយកទៅប្រើក្នុងផ្លូវដ៏លាមកអាក្រក់ ដូចជាប្រើជាគ្រឿងបង្គាប់ឲ្យស្ត្រីសុខចិត្តឲ្យព្រមរួមប្រវេណីជាដើម ឯមនោមយិទ្ធិនិងឥទ្ធិវិធិនោះ នឹងនាំយកទៅប្រើក្នុងផ្លូវលាមកអនាចារពុំបានឡើយ តែអ្នកណាមានសេចក្ដីប្រាថ្នាយកទៅប្រើដូចពោលមកនេះនឹងបណ្ដុះវិជ្ជា ២ ប្រការដោយគ្មានវិបស្សនាញាណពុំបានឡើយ ការដែលមានមនុស្សខ្លះពោលថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ប្រើហិប្ន៉ូទិស្ម៍នោះ ជាសេចក្ដីយល់ខុសខ្លាំងណាស់ ហើយជាការមើលងាយព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដោយមិនរិះគិត ។

គោលផ្សេងៗ ដែលបានបរិយាយមកនេះ ជាគំនិតរបស់បារាំងនិងយោគី ឯចំណែកគោលក្នុងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា តាមដែលព្រះពុទ្ធ-ឃោសាចារ្យ បរិយាយទុកនោះដូចមានសេចក្ដីតទៅនេះ

ក្នុងថ្នាក់ដំបូង តោងធ្វើកសិណ ៨ ពីបឋវីកសិណដល់ឱទាត-កសិណ មិនបាច់ប្រើអាលោកកសិណ និងបរិច្ឆិន្នាកាសកសិណនោះទេ ប្រើតែឈាន ៨ ដោយអនុលោម (តាមលំដាប់) និងបដិលោម (ច្រាសឡើង) ដោយអាការៈ ១៤ យ៉ាងដូចមានតទៅនេះ

១ ធ្វើរៀងតាមលំដាប់កសិណ គឺតាំងពីបឋវីកសិណ អាបោកសិណ រៀងរាបតទៅដល់ ឱទាតកសិណ បានមួយរយមួយពាន់ដង ។

២ ធ្វើកសិណប្រាសឡើង ពីឱទាតកសិណ, លោហិតកសិណ ទល់ដល់បឋវីកសិណ ធ្វើបែបនេះឲ្យបានច្រើនគ្រាដូចគ្នា ។

៣ ធ្វើតាមលំដាប់កសិណ រៀងទៅទាល់តែអស់ រួចធ្វើប្រាសឡើងវិញឲ្យទាល់តែដល់ដើមវិញ ។

៤ ចូលរូបជ្ឈាន ពីបឋមជ្ឈាន ដល់ចតុត្ថជ្ឈាន រួចចូលអរូបជ្ឈាន ពីវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន តាមលំដាប់ទាល់តែដល់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ឲ្យបានច្រើនគ្រា ។

៥ ចូលឈានប្រាសឡើង ពីនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ទៅដល់បឋមជ្ឈាន ។

៦ ចូលឈានតាមលំដាប់រួចហើយ ចូលប្រាសឡើងវិញ ផ្លាស់ប្តូរបែបនេះជាដរាបទៅ ។

៧ ធ្វើរៀងតាមលំដាប់កសិណ តែរំលងលំដាប់ឈាន គឺចូលបឋវីកសិណរួចហើយ ចូលបឋមជ្ឈានៗ រួចហើយ ត្រឡប់ចូលបឋវីកសិណវិញ រួចចូលតតិយជ្ឈាន (រំលងទុតិយជ្ឈាន) រួចហើយ ផ្លាស់ពីបឋវីកសិណទៅចូលអាបោកសិណរួចហើយ ចូលឈានរំលងតាមលំដាប់ថ្នាក់ឈាន និងផ្លាស់កសិណឲ្យរៀងគ្នាដរាបតទៅ ទាល់តែគ្រប់ ៨ ។

៨ ធ្វើរៀងតាមលំដាប់ឈាន តែរំលងលំដាប់កសិណ គឺចូលបឋ-មជ្ឈានហើយ ចូលបឋវីកសិណ រួចត្រឡប់ទៅចូលបឋមជ្ឈានវិញ រួចចូលតេជោកសិណ (រំលងអាបោកសិណ) ធ្វើតាមលំដាប់នេះរួចហើយ ផ្លាស់ពីបឋមជ្ឈាន ទៅចូលទុតិយជ្ឈាន រួចចូលកសិណរំលងតាមលំដាប់ ថ្នាក់កសិណ និងផ្លាស់ឈានឲ្យរៀងគ្នាទាល់តែគ្រប់ទាំង ៨ ។

៩ រំលងទាំងឈាននិងកសិណ ពោលគឺចូលបឋមជ្ឈាននិងបឋវី-កសិណហើយ ចូលតតិយជ្ឈាននិងតេជោកសិណ ធ្វើដូច្នេះជាដរាប តទៅ ។

១០ រួមអង្គ សំដៅសេចក្ដីថា ចូលបឋមជ្ឈាននិងបឋវីកសិណ ចូលទុតិយជ្ឈាននិងបឋវីកសិណ, ចូលតតិយជ្ឈាននិងបឋវីកសិណ ធ្វើ តាមលំដាប់នេះតទៅទាល់តែអស់ ។

១១ រួមអារម្មណ៍ សំដៅសេចក្ដីថា ចូលបឋមជ្ឈានហើយ ចូលប-ឋវីកសិណ រួចវិលទៅចូលបឋមជ្ឈានវិញ រួចចូលតេជោកសិណ ធ្វើ យ៉ាងនេះទាល់តែអស់កសិណ ហើយសឹមផ្លាស់ឈានថ្មី ។

១២ រួមអង្គនិងអារម្មណ៍ សំដៅសេចក្ដីថា ចូលឈាននិងជ្រែក កសិណជាលំដាប់ទៅ ពោលគឺបឋមជ្ឈាននិងបឋវីកសិណ រួចចូលទុតិ-យជ្ឈាននិងអាបោកសិណ រួចចូលតតិយជ្ឈាននិងតេជោកសិណ ។ ល ។

១៣ កំណត់អង្គ គឺមិនបានចូលឈាន គ្រាន់តែកំណត់ថាឈាន ណា មានអង្គប៉ុន្មាន ដូចជាបឋមជ្ឈាន មានអង្គ ៥ ទុតិយជ្ឈានមានអង្គ ៣ (ដូចមានរបៀបបញ្ជីទុកក្នុងទំព័រ ៣៨) ។

១៤ កំណត់អារម្មណ៍ គឺមិនបានចូលកសិណ គ្រាន់តែរំឭកដល់ កសិណថាមានរបស់នោះៗ ជាអារម្មណ៍ ដូចបឋវីកសិណ មានដីជាអា-រម្មណ៍ អាបោកសិណ មានទឹកជាអារម្មណ៍ ។ ល ។

តាមវិធីដែលពណ៌នាមកតាំងពីទី ១ ដល់ទី ១៤ នេះ គ្រាន់តែមើល ក៏ដឹងខ្លួនថានឿយហត់ទៅហើយ បើប្រសិនជាធ្វើពិតមែន នឹងលំបាក យ៉ាងណាក៏ពុំដឹង ប្រសិនជាឥទ្ធិវិធិជារបស់ធ្វើបានដោយងាយពិតមែន ហើយ តែពួកយើងគ្មានអ្នកឯណាដើរតាមផ្លូវថ្នល់ទេ មុខជានាំគ្នាហោះ អស់ហើយ ។ បើធ្វើបានសម្រេចតាមវិធីដូចបញ្ញត្តទុកទាំង ១៤ ប្រការ នេះហើយដួងចិត្តនឹងទន់ក្លន់គួរដល់ការងារ ជាដួងចិត្តបរិសុទ្ធផូរផង់ល្អមាំ មួនប្រាសចាកគ្រឿងសៅហ្មង ជាចិត្តគួរដល់អភិនីហារដែលអាចសម្តែង ឫទ្ធិបានតាមវិធីរបស់លោកដែលពន្យល់ទុកមក ដូចមានតទៅនេះ៖

១ បើត្រូវការបំបាំងខ្លួន ដើរចេញចូលទៅមកតាមជញ្ជាំង កំពែង ឬទីកន្លែងដែលមានអ្វីខាំខាំងរាំងរាផ្សេងៗ នោះ លោកឲ្យចូលអាកាសក-សិណាស្រេចហើយរំពឹងដល់ជញ្ជាំងឬកំពែងនោះ រួចអធិដ្ឋានថា របស់

ទាំងនោះចូរក្លាយទៅជាអាកាស ជញ្ជាំងឬកំពែងនោះក៏នឹងទៅជាចន្លោះមួយរំពេច បើប្រសិនជានៅទាស់ ត្រូវអធិដ្ឋានជាថ្មីឡើងវិញ ។

២ បើត្រូវការជ្រែកដី ឲ្យចូលអាបោកសិណ រួចអធិដ្ឋានឲ្យដីត្រឡប់ទៅជាទឹក ។

៣ បើនឹងដើរលើទឹក ឲ្យចូលបឋវីកសិណ អធិដ្ឋានឲ្យទឹកទៅជាដី ។

៤ បើនឹងហោះហើរដើរលើអាកាស ឲ្យចូលបឋវីកសិណ អធិដ្ឋានឲ្យអាកាសទៅជាដី ។

៥ អំពីការលូកស្ទាបព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទ្រនោះ តាមក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ក៏ឲ្យអធិដ្ឋានដូចគ្នា កាលណាអធិដ្ឋានហើយ ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យក៏នឹងធ្លាក់ចុះមកដូចជាផ្លែត្នោតជ្រុះពីធ្លាយមកនៅក្នុងដៃ តែដួងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យពិតនោះនៅទីកន្លែងដើមដដែល ឯដួងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យដែលមកឃើញនៅដៃនេះ គឺរូបនិម្មិត មិនមែនដួងព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យមែនៗ នោះទេ ។

តាមសេចក្តីនេះឃើញថា ឥទ្ធិវិធិគ្រប់យ៉ាង សម្រេចដោយការអធិដ្ឋាន ក្នុងការដែលនិម្មិតមនុស្សម្នាក់ឲ្យឃើញមានជាមនុស្សច្រើនឬនិម្មិតមនុស្សច្រើនឲ្យឃើញមានតែម្នាក់វិញឬក៏ការដកហូតកាយដូចជាដកដាវចេញពីស្រោម ដូចបានពោលមកហើយក្នុងមនោមយិទ្ធិនោះ ក៏សម្រេចដោយការអធិដ្ឋានទាំងអស់ ។

វិជ្ជាប្រការទី ៤

ទិព្វសោត

ក្នុងសៀវភៅធម្មវិភាគបរិច្ឆេទទី ២ ពោលជានិទ្ទេសពីទិព្វសោតទុកថាមានត្រចៀកទិព្វលើសមនុស្សសាមញ្ញ ស្តាប់សំឡេងបាន ២ យ៉ាង គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេងមនុស្ស នៅឆ្ងាយឬជិតបាន សម្តេចព្រះមហាសមណៈក្រុមវជីរញ្ញាណវរោរស ទ្រង់ប្រៀបទុកថា មានការប្រដូចនូវមនុស្សនិងវត្ថុ សន្និដ្ឋានយ៉ាងមនុស្សដែលបានទទួលពាក្យប្រាប់ ស្តាប់សំឡេងអំពីចម្ងាយបាន ធៀបដូចឮដំណឹងពីស្រុកឆ្ងាយដែលហៅថាត្រចៀកវែ ឥឡូវមានទូរស័ព្ទជាគ្រឿងធៀបផង ។

ឯទិព្វសោតនេះ គ្មានសេចក្តីអ្វីនឹងពោលឲ្យច្រើនណាស់ទេ ព្រោះមិនបានប្រទះពាក្យអធិប្បាយដ៏ពេញចិត្តពិតៗ នោះសោះ ដែលបានប្រទះខ្លះ ក៏ឃើញមានអធិប្បាយតែផ្លូវអំណាចខាងលើ គឺថាអ្នកដែលបានទិព្វសោតនោះ ដោយបានព្យាយាមបំពេញកិច្ច ទាល់តែអាចស្តាប់ព្រះឱង្ការនិងសន្ទនាជាមួយព្រះម្ចាស់សួគ៌បាន ពាក្យអធិប្បាយនេះខ្ញុំមិនស្រឡាញ់សោះ ប្រការមួយទៀត គោលរឿងនេះ ប្រហែលនឹងរឿងទិព្វចក្ខុដែលនឹងមានអធិប្បាយទុកដោយពិស្តារតទៅនេះ រឿងទិព្វសោតនេះ ដោយឃើញថាត្រចៀកជាភាគមួយ របស់អាយតនៈខាងក្នុង បានជាពោលអំពីអាយតនៈនោះផង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ២ ប្រការ គឺ:

១ នឹងនាំយកបញ្ហាដែលនឹងពោលតទៅនេះ ឡើងកាន់សេចក្ដីពិចារណារបស់លោកអ្នកធម៌ ។

២ នឹងដើម្បីជាពាក្យអធិប្បាយអំពីទិព្វសោតនេះផង ។

ឯទិព្វសោតនេះ មានមនុស្សជាច្រើនក្នុងលោកនេះ មិនអាចហ៊ានប្រើគំនិតគិតព្យាយាមស្រាវជ្រាវរក ឲ្យឃើញសេចក្ដីពិតដោយខ្លួនឯងសោះ ច្រើនតែចុះចិត្តជឿតាមលទ្ធិម៉្យាងៗ ដែលមានអ្នកប្រដៅលម្អៀងដោយអគតិ បានជាសេចក្ដីជឿតាមនោះក៏ច្រើនខុសប្រាសចាកពីផ្លូវល្អ បើមនុស្សដែលត្រិះរិះរកហេតុផលដោយខ្លួនឯង ឲ្យឃើញពិតប្រាកដរួចសឹមចុះចិត្តជឿ ប្រតិបត្តិតាមសមគួរដែលខ្លួនឃើញនោះ ទើបឈ្មោះថាមានដំណើរតាមផ្លូវត្រង់ ហើយជាប្រយោជន៍ដល់ជាតិមនុស្សផង យើងគង់ដែលបានដឹងឃើញក្នុងពង្សាវតារលោកថា ក្នុងស្រុកប្រទេសណាៗ ឬគណៈណា ដែលកាន់តែចម្រើនឡើងនោះ ក៏មកពីមានមនុស្សត្រិះរិះរកហេតុ មិនមែនដោយមានមនុស្សជឿរវើរវាយផ្ដេសផ្ដាសតាមលទ្ធិផ្សេងៗ ដោយប្រាសចាកសេចក្ដីពិនិត្យពិគ្រោះនោះទេ ។

អំពីសេចក្ដីសន្ដោស ជារបស់គួរមាន បើអ្នកណាមានហើយ ក៏ទុកដូចមានទ្រព្យដ៏ប្រសើរដូចពុទ្ធភាសិតថា "សន្តុដ្ឋី បរមំ ធនំ" មិនចាំបាច់កកេះកកាយដោយអំណាចតណ្ហា ដែលនឹងដឹកនាំឲ្យធ្វើការទុច្ចរិតបាននោះទេ

សេចក្ដីសន្ដោសនេះសំដៅតែត្រឹមទ្រព្យសម្បត្តិឬដោគលាភផ្សេងៗ មិនបានសំដៅដល់សេចក្ដីចេះដឹងទេ ព្រោះចំណេះចេះដឹងជារបស់ដែលយើងគួរស្វែងរកឲ្យខ្ពស់ៗ ឡើងតទៅ មិនគួរចូលចិត្តនៅត្រឹមចំណេះដែលចេះប៉ុណ្ណោះនោះទេ បើយើងមិនគិតស្រាវជ្រាវរកចំណេះតទៅទៀត រួចថែមទាំងមិនត្រិះរិះគិតរកហេតុផលរបស់ខ្លួនឯងខ្លះផងហើយ លោកក៏មិនបានផ្លាស់សភាព ពីព្រៃមកជារមណីយស្ថាន បែបយ៉ាងដែលយើងឃើញក្នុងឥឡូវនេះឡើយ ដូចមានពាក្យរបស់នាយគ្រេនវិលក្លេសែរ ជាតិអាមេរិកាំង ដែលជាអ្នកមានវោហារយ៉ាងឯក សរសេរទុកក្នុងសៀវភៅ "វិធីបណ្ដុះកម្លាំងដួងចិត្ត"[១] ថា ការដែលយើងសិក្សាវិជ្ជាដើម្បីជាផ្លូវអាចនាំឲ្យយើងប្រើគំនិតរបស់យើងឲ្យផុសមានឡើងតទៅទៀត មិនបានយកគំនិតរបស់អ្នកដទៃមកផ្ទុកនៅក្នុងខួរក្បាលយើងតែម្យ៉ាងនោះទេ ។

ការដែលប្រារព្ធមកដោយវែងនេះ ដើម្បីជាការដោះខ្លួនទុកជាមុន ក្រែងមានពាក្យនិន្ទាថា ជាមនុស្សឥតគ្រូដោយហេតុដែលនឹងពណ៌នាដល់រឿងអាយតនៈតទៅនោះ ។

យើងធ្លាប់ទទួលពាក្យប្រដៅមកថា អាយតនៈខាងក្នុងរបស់យើងមាន ៦ យ៉ាងគឺភ្នែក, ត្រចៀក, ច្រមុះ, អណ្ដាត, កាយនិងចិត្ត ហើយយើងធ្លាប់ទទួលពាក្យអធិប្បាយតទៅថា ចិត្តនឹងដឹងអ្វីមុនក្រៅពីភ្នែក, ត្រចៀក,

---

១- សៀវភៅ How to build Mental Power របស់ GrenvillKlesiser ។

ប្រមុះ អណ្ដាតនិងកាយរាយការណ៍ឲ្យជ្រាបនោះពុំបានឡើយ តែយើងចេះដឹងត្រឹមនេះយើងគួរល្មមពេញចិត្តហើយឬនៅ?

គួរយើងល្បងស្រាវជ្រាវរក ក្រៅអំពីអាយតនៈទាំង ៦ ដែលចេញឈ្មោះមកហើយនោះ តើនៅមានអាយតនៈអ្វីតទៅទៀតខ្លះ ដែលនឹងអាចនាំចិត្តឲ្យជ្រាបបាននោះ?

អំពីការដែលនឹងពិចារណាដល់ខទាំងនេះ យើងល្បងគិតកកាយរកហេតុតាំងពីដើមឈើ, សត្វតិរច្ឆាន ដល់មនុស្ស អ្នកដែលធ្លាប់សង្កេតគង់ដែលឃើញដើមឈើតូចៗ ដែលដុះជិតដើមឈើធំ ឬជិតវត្ថុអ្វីមួយច្រើនងាកចេញពីដើមឈើធំៗ ឬវត្ថុទាំងនោះ មិនលូតលាស់ទល់នឹងដើមឈើធំៗឬវត្ថុដែលដុះនៅក្រោមនោះឡើយ ជាតិលតាវល្លិផ្សេងៗ ដែលដុះវារឡើងតាមកំពែង ត្រួយវាច្រើនបោះពួយតម្រង់ទៅទីណាដែលមានកន្លែងតោង រួចកាន់តែលូតតទៅទាល់តែតោងបាន ដើមឈើនិងលតាវល្លិទាំងនោះគ្មានភ្នែកទេ ហេតុអ្វីក៏បានជាអាចងាកចៀសវាងពីដើមឈើធំ ហើយត្រួយវាបោះពួយតម្រង់ទៅរកទីសម្រាប់តោងនោះបាន?

សត្វតិរច្ឆានខ្លះ ដូចជាឆ្កែឬសេះ យើងរាប់អានថាជាសត្វមានប្រមុះត្រចៀកភ្នែកវៃ អាចឮសំឡេងនិងស្រង់ក្លិនបានពីចម្ងាយ ឬមើលឃើញពីចម្ងាយបាន ឆ្កែដែលព្រាត់វង្វេងម្ចាស់វានៅតាមផ្លូវ ក្នុងចំណោមមនុស្ស

ដើរទៅមកជាច្រើន វាអាចតាមរកម្ចាស់វាដែលនៅឆ្ងាយឃើញ មកពីហេតុស្គាល់ក្លិន មុនដែលនឹងជឿសម្ដីនេះ យើងគួរតាំងបញ្ហាក្នុងចិត្ត បានមួយៗ ថាក្លិននេះជារបស់ផុំប្រាសខ្យល់ពុំបាន ហេតុអ្វីឆ្កែតាមរកម្ចាស់វាដែលនៅលើខ្យល់ឃើញ?

រឿងដែលសត្វដឹងនេះ មានក្នុងពង្សាវតារក្រុងរោម ថាកាលក្នុងសម័យបុរាណរាប់អានពពៃថាជាសត្វប្រសើរ ព្រោះមានសម័យមួយក្នុងវេលាយប់សត្រូវរបស់ពួករោម៉ង់ លើកទ័ពជិតមកក្រុងរោម ដោយអ្នកស្រុកក្នុងក្រុងរោមមិនបានដឹង អ្នកចាំយាមនៅលើប៉មបន្ទាយក៏មើលមិនឃើញ តែក្នុងវេលានោះមានពពៃមួយហ្វូង វាស្រែកកញ្ជ្រោលឡើងខុសពីប្រក្រតីមនុស្សនៅក្នុងបន្ទាយទាំងប៉ុន្មាន ក៏បានដឹងផ្អើលភ្ញាក់ឡើង រៀបខ្លួនចាំតទល់រក្សាក្រុងរោមឲ្យរួចពីសត្រូវបាន បានជាពួករោម៉ង់ឆ្ងល់ណាស់ថា ក្នុងវេលាដែលពពៃស្រែកឡើងនោះ សត្រូវនៅឆ្ងាយណាស់ តែសន្ធឹកជើងដើរក៏មិនឮផង ហើយនៅក្រោមខ្យល់មិនអាចនឹងស្រង់ក្លិនបានទេ ហេតុអ្វីបានជាពពៃមានអាការដឹងខុសពីប្រក្រតីយ៉ាងនេះ បានជាពួករោម៉ង់នាំគ្នាជឿថា សត្វពពៃជាសត្វដែលព្រះម្ចាស់សួគ៌ឲ្យមកកើត សម្រាប់ជួយការពារក្រុងរោម សេចក្ដីនេះតើយើងគួរវិនិច្ឆ័យយ៉ាងណា? សេចក្ដីដឹងបែបនេះ ដែលខ្ពស់ជាងសត្វតទៅទៀត គឺមនុស្សព្រៃ (ព្នង) ក្នុង

ស្រុកអាហ្វ្រិក បានដំណឹងថាពួកនេះដឹងខ្លួនរហ័សជាបំផុត ក្នុងវេលាដែលមានខ្លាឬសិង្ហ កំពុងដើរមកក្នុងទីដែលខ្លួននៅ បារាំងដែលទៅបរបាញ់សត្វក្នុងស្រុកអាហ្វ្រិក តោងតែមានមនុស្សបែបនេះទៅជាមួយដរាប តើមកពីហេតុអ្វីបានជាមនុស្សទាំងនោះដឹង តាមហេតុដែលបណ្ដាលឲ្យដឹងមុននេះ យើងរាល់គ្នាគង់ដែលបានឮពីកូនក្មេងនិយាយអ្វីផ្សេងៗ ប្លែកពីប្រក្រតី ដែលយើងហៅថា ចែចន្ទ ប្រាប់ហេតុដោយក្មេងនោះនឹងបានដឹងឮឃើញមកពីទីណាក៏ទេ ជួនកាលក៏ត្រូវតាមសម្ដីដែលវានិយាយនោះ តែគ្មានអ្នកណាចាប់ភ្ញើក យកចិត្តទុកដាក់ថានឹងមានហេតុនោះក៏ទេ មនុស្សចាស់ក៏មានជាដរាបដែរ ដែលជាចែចន្ទក្នុងចិត្ត ដូចមានគេមកខ្សឹបប្រាប់ ជួនកាលក៏ត្រូវតាមដែលខ្លួនឮខ្សឹបនោះ តែរឿងចែចន្ទឬប្រផ្នូលទាំងនេះច្រើនតែមិនយកចិត្តទុកជឿ ស្រាវជ្រាវរកហេតុ យកមកពិគ្រោះពិចារណារកឲ្យឃើញសេចក្ដីពិត ច្រើនទុកឲ្យកន្លងហួសទៅ សមអ្នកសម័យថ្មីឥឡូវនេះក៏កាន់តែណាស់ឡើងទៀត សុទ្ធតែថាមិនគួរទៅប្រកាន់ជឿតាមចែចន្ទ ឬប្រផ្នូលដែលជាការឆ្កួតព្រើលនោះទេ តែកាលណាមានហេតុពិតត្រូវតាមនិមិត្រនោះហើយ ទើបនឹកឃើញដល់បុព្វហេតុនិមិត្រដែលបង្កើតឲ្យដឹងមុនកើតហេតុនោះ ដូចជាហេតុដែលមនុស្សត្រូវគេសម្លាប់ឬសម្លាប់ខ្លួនឯងក្នុងផ្ទះណាមួយ មនុស្សដែលនៅក្នុងផ្ទះនោះ

សឹងគ្រប់គ្នានិយាយថា មុនកើតហេតុ បានឃើញបុព្វនិមិត្តឬចៃដន្យយ៉ាងនេះយ៉ាងនោះ ខ្លះក៏ថាបានយល់សប្តិឃើញយ៉ាងនេះយ៉ាងនោះ ។ ល ។ តាមដែលមនុស្សទាំងនោះនិយាយ គង់មានមនុស្សខ្លះបានឃើញបានឮអ្វីម្យ៉ាងៗ ឲ្យជាបុព្វហេតុ មុននឹងកើតហេតុជាប្រាកដតែមិនយកចិត្តទុកដាក់ចោលឲ្យកន្លងហួសទៅ មិនប្រកាន់ជឿថាជាការសំខាន់ដល់មានហេតុឡើង ទើបរឭកឃើញ ។

បើយើងយកហេតុ ដែលមានពោលមកខាងលើនេះ មកត្រិះរិះគិតមើលឲ្យល្អិតហើយ ក៏នឹងសន្និដ្ឋានបានពីរផ្លូវគឺ:

១. យើងមានអាយតនៈមួយឬក៏ច្រើននឹងហៅថាអ្វីក៏ពុំដឹង ធ្វើនាទីរាយការណ៍ឲ្យចិត្ត នៅឱកាសដែលភ្នែក, ត្រចៀក, ច្រមុះ, អណ្តាត, កាយនឹងរាយការណ៍ឲ្យចិត្តពុំបាននោះ ។

២. អាយតនៈខាងក្នុងទាំង ៥ របស់យើង មានគ្រាខ្លះអាចរាយការណ៍ឲ្យលើសជាងប្រក្រតី ។

លោកអ្នកមើលគង់គិតថា សេចក្តីទាំង ២ ផ្លូវនេះបើជាពិតដោយផ្លូវណាមួយ ហេតុដូចម្តេចចៃដន្យទាំងនោះ មិនបណ្តាលឲ្យឃើញត្រូវប្រាកដជាដរាបទៅ តបថា បានជាមានខុសជាច្រើន ព្រោះរបស់ដែលធ្វើឲ្យយើងមានចៃដន្យឬប្រាប់បុព្វហេតុឲ្យយើងដឹងនោះ នៅឆ្ងាយហួស ដូចជាការដែលនិយាយដោយទូរស័ព្ទ រំលងស្រុកឬប្រទេសឆ្ងាយ

តែងតែមានធ្វើឲ្យចូលចិត្តខុសគ្នាជារឿយៗ មិនបាច់ពោលដល់ចៃដន្យ ដែលគ្មានអ្វីជាទីតាំងនោះទេ គ្រាន់តែយើងពុំអ្វី ៗ នៅជិតត្រចៀកយើង ក៏នៅមានខុសជាដរាបដែរ ។

ឯខសន្និដ្ឋាន តាមផ្លូវទាំងពីរនេះ នឹងវិនិច្ឆ័យថា ផ្លូវណាជាត្រូវ ក៏មិនទាន់បាន ព្រោះពួកយោគីក្នុងឥណ្ឌា ច្រើនជឿតាមផ្លូវទី ១ ដោយថ្លែងសេចក្តីយល់ឃើញថា មនុស្សមានអាយតនៈច្រើនជាង ៦ ហើយនៅមានជំនឿតទៅទៀតថា បើក្នុងលោកដទៃៗ ដូចជាលោកព្រះអង្គារជាដើម មានមនុស្សនៅហើយ មនុស្សទាំងនោះអាចមានអាយតនៈទាំង ៨-៩ ឬ ១០ ក៏បាន ដោយជំនឿនេះបានជាលទ្ធិរបស់យោគី វិលទៅរកផ្លូវដែលនឹងបណ្តុះអាយតនៈមួយជាថ្មី ឲ្យកើតមានឡើងក្នុងខ្លួនដូចជាបណ្តុះដៃឲ្យជាប់នឹងផ្កាយ (bras astral) នឹងប្រើកាយឲ្យជាប់តនឹងផ្កាយ (corps astral) ដែលបានពោលមកហើយក្នុងមនោមយិទ្ធិនិងឥទ្ធិវិធិ តាមឧទាហរណ៍ដែលបានពោលមកហើយនោះគេឲ្យឈ្មោះថា សេចក្តីដឹងខ្លួនដែលជាប់តនឹងដួងផ្កាយ (perception astrate) ដែលឲ្យឈ្មោះថា "ជាប់តនឹងដួងផ្កាយ" នេះ ក៏ព្រោះមិនទាន់ដឹងជានឹងឲ្យហៅថាឈ្មោះអ្វីនោះឯង ត្រង់វិធីដែលគេនឹងបណ្តុះឲ្យកើតឡើងបានយ៉ាងណានោះ គេអធិប្បាយទុកយ៉ាងពិស្តារ បើនឹងប្រែយកមកក្នុងសៀវភៅនេះផង ឃើញថាគ្មានឱកាសនឹងបញ្ចប់បាន បានជាមិននាំយកមកចុះផ្សាយ ។

តាមមើលទៅបារាំង ប្រហែលឆាកទៅក្នុងផ្លូវទីពីរ គឺថាយើងគ្មានអាយតនៈអ្វីថែមទៀតទេ មានតែអាយតនៈខាងក្នុង ៥ គឺភ្នែក, ត្រចៀក, ប្រមុះ អណ្ដាតនិងកាយ របស់យើងនេះ បើហាត់ឲ្យល្អហើយក៏អាចទទួលអាយតនៈខាងក្រៅទាំង ៥ គឺ រូប សំឡេង ក្លិន រសនិងផោដ្ឋព្វៈ ពីផ្លូវឆ្ងាយលើសពីប្រក្រតីបាន ដោយជំនឿនេះហើយ បានជាបារាំងនាំគ្នាតែងសៀវភៅជាច្រើន និយាយពីវិធីហាត់ធ្វើឲ្យភ្នែកវៃ, ត្រចៀកវៃ, ប្រមុះចាំក្លិនបាន ។ ល ។

ជំនឿទាំងពីរយ៉ាងនេះ យ៉ាងទី ១ ដែលជាសេចក្ដីជឿរបស់ពួកយោគីថា មនុស្សយើងអាចមានអាយតនៈច្រើនជាង ៦ នោះ ក៏មិនទាន់ឃើញមានពាក្យអធិប្បាយ ឲ្យបានក្បោះក្បាយ គួរឲ្យជឿប្រាកដនោះសោះ នៅតែក្នុងពិគ្រោះពិចារណាតទៅទៀត អំពីផ្លូវទីពីរ ដែលជាជំនឿរបស់បារាំងនោះល្មមស្ដាប់បាន ព្រោះថាអវយវៈគ្រប់យ៉ាងរបស់យើងនោះបើហាត់ហើយក៏អាចប្រើការបានយ៉ាងល្អដរាប ឯត្រចៀកនេះ ក៏នៅត្រូវការទម្លាប់ឲ្យធ្លាប់ បើមិនដូច្នោះទេ យើងនឹងញែកខ្សែសំឡេងចេញពុំបាន អ្នកដែលមិនចេះភាសាក្លឹង្គគិតថាភាសាក្លឹង្គនិយាយមានសំឡេងខ្យល់ "រ" ទាំងអស់ តែបើបានស្ដាប់ទាល់តែធ្លាប់ត្រចៀកទៅហើយ ក៏នឹងញែកអក្សរតាមសំឡេងចេញបាន បើយើងឲ្យបារាំងដែលទើបមកពី

ស្រុកឱ្យបមកស្តាប់ទេសនាមហាជាតក៍ គេនឹងថាឮតែសំឡេងមួយទាំងអស់គ្មានសំឡេងខ្ពស់ទាប តែពួកយើងធ្លាប់ស្តាប់នោះដឹងថាមានសំឡេងខ្ពស់ទាប ពីរោះមិនពីរោះ អ្នកដែលធ្លាប់ស្តាប់ញឹកញយ ក៏កាន់តែចេះដឹងញែកសំឡេងឲ្យច្បាស់ឡើងជាដរាប ទាល់តែអាចមានពាក្យសរសើរឬបន្ទុះថាចេះទេស្នាពីរោះឬមិនពីរោះបាន ឯការស្តាប់ភ្លេងបារាំងក៏ដូចគ្នា ភ្លេងយ៉ាងឯកនៅអូប៉េរ៉ាក្នុងក្រុងបារាំងសែស បើយើងទៅដល់ដំបូងហើយចូលទៅស្តាប់ គង់ឮភ្លេងនោះដូចក្មេងគោះអ៊ីលេងជាល្បែង តែបើបានស្តាប់ញយៗ ចាប់ដើមតាំងពីភ្លេងជាន់ទាបដែលលេងតាមរោងល្ខោនតូចៗទៅរួចទៅស្តាប់ភ្លេងក្នុងអូប៉េរ៉ា ទើបដឹងថាភ្លេងដែលគេលេងនោះពីរោះយ៉ាងប្រសើរពិតប្រាកដមែន មិនមែនដូចយើងឮថាដូចកូនក្មេងគោះជាល្បែងនោះទេ ហេតុនេះបានជាអ្នកស្រុកបែលស៊ិកដែលជាអ្នកមាន ស៊ូជិះរទេះភ្លើងពីក្រុងប្រ៊ុកសែល ទាំងថ្ងៃត្រង់មកស្តាប់ភ្លេងអូប៉េរ៉ានៅក្រុងបារីស ដល់ពាក្យកណ្តាលអធ្រាត្រទើបត្រឡប់ទៅស្រុកវិញ ។

ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញខាងតូរ្យតន្ត្រី គេយល់ចូលចិត្តជ្រៅជ្រះជាងអ្នកស្តាប់ ក្នុងវេលាកំពុងលេងភ្លេង គេគ្រាន់តែស្តាប់ពីចម្ងាយ មិនឃើញរូបអ្នកលេងភ្លេងផង គេអាចទាយប្រាប់ថាក្នុងភ្លេងវង់នោះ មានចំនួនមនុស្សអ្នកលេងប៉ុណ្ណោះនាក់មានគ្រឿងបែបណាខ្លះ គេដឹងទាំងអស់

គ្រូក្មេងដែលគេស្មាត់ គេអាចចង្អុលមនុស្សអ្នកលេងដែលកូតឬផ្លុំខុសតែបន្តិចបន្តួច ក្នុងពេលកំពុងតែលេងនោះបានមួយរំពេច ។

ការដែលនាំយករឿងតូរ្យតន្ត្រី មកពោលក្នុងធម៌នេះ គ្រាន់តែជាឧទាហរណ៍ ឲ្យឃើញពិតថា ត្រចៀកមនុស្ស បើព្យាយាមហាត់ហ្វឹកហ្វឺនឲ្យល្អហើយ ក៏គង់ស្តាប់បានខ្លះ ព្រោះរូបកាយរបស់មនុស្ស ដែលធម្មជាតិកសាងមកនោះ ជារបស់អស្ចារ្យលើសលុប ជាងរបស់ដែលមនុស្សបង្កើតនោះទៀត ទូរស័ព្ទមានខ្សែក្តី ឥតខ្សែក្តី ដែលយើងចូលចិត្តថាជារបស់ប្រសើរ ប្រើនិយាយដឹងសម្តីគ្នាបាន ដោយរហ័សឆាប់មិនខូចពេលដើរទៅរកគ្នានោះ ប្រាកដជាយកបែបតាមអាយតនៈរាងកាយរបស់មនុស្ស មកគិតប្រឌិតសាងគ្រឿងទូរស័ព្ទនេះឡើង យើងគង់ដឹងថា សំឡេងផ្សេងៗ អណ្តែតតាមអាកាសមកប៉ះនឹងគ្រឿងទទួលដែលនៅក្នុងត្រចៀកយើង បានជាដឹងសេចក្តី បានជាគេយកបែបនេះមកគិតធ្វើជាគ្រឿងទូរស័ព្ទ គ្រាន់តែបន្ថែមឲ្យមានកម្លាំងខ្លាំងឡើង វិទ្យុទូរ-ស័ព្ទដែលបញ្ជូនសំឡេង ទៅឆ្ងាយរំលងទ្វីបបាន ក៏ព្រោះមានកម្លាំងខ្លាំងជាបំផុត បើប្រសិនជាយើងមានវិធីហាត់ ឲ្យត្រចៀកយើងមានកម្លាំងខ្លាំង តើយើងនឹងស្តាប់សំឡេង ពីចម្ងាយមិនបានដែរឬអ្វី មនុស្សភ្នែកខ្វាក់ហេតុអ្វីបានជាត្រចៀកវៃខុសពីប្រក្រតី ព្រោះហេតុមកពីដឹងខ្លួនថាត្រូវតែ

ប្រើត្រចៀកជំនួសភ្នែក បានជាព្យាយាមហាត់ទម្លាប់ឲ្យត្រចៀកវៃឡើង របស់អ្វីក៏ដោយ សុទ្ធតែមកពីព្យាយាមហាត់ទម្លាប់ឲ្យស្ទាត់ទាំងអស់ ។

តាមក្នុងផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាដ៏ប្រាកដនោះ ក៏ឲ្យបង្ហាត់ត្រចៀកឲ្យល្អឡើងដែរ តែត្រូវធ្វើដួងចិត្តឲ្យផូរផង់ជ្រះថ្លាជាមុនសិន តាមក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គថា ត្រូវចូលឈានជាមុន ប្រហែលជាសំដៅដល់គ្រប់ៗ ឈាន ព្រោះមិនឃើញប្រាប់ឲ្យច្បាស់ថាឈានណា កាលណាចេញពីឈានហើយក្នុងជាន់ដំបូង ឲ្យនឹកដល់សំឡេងខ្លាំងៗ ជាមុន ដូចជាសំឡេងគោំង ស្គរឬស័ង្ខ រួចហើយនឹកដល់សំឡេងដែលល្អិតតទៅ ទាល់ដល់ទីបំផុតឲ្យនឹកដល់ទិព្វសោតៗ ក៏នឹងកើតឡើង បើត្រូវការចង់ស្ដាប់សំឡេងអ្វីៗ ក៏ឲ្យកំណត់ក្នុងចិត្ត រឭកនឹកដល់ទីកន្លែងដែលត្រូវការនឹងស្ដាប់នោះ ទុកជាមានសូរអ្វីទ្រហឹងអឹងអាប់ ក៏គង់នៅឮសំឡេងដែលត្រូវការជាដរាបបាន ។

វិជ្ជាប្រការទី ៥

ចេតោបរិយញ្ញាណ

ចេតោបរិយញ្ញាណនោះ មាននិទ្ទេសពោលទុក ក្នុងធម្មវិភាគបរិច្ឆេទទី ២ ថា កំណត់ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនឯងរួចហើយ ដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃថាបរិសុទ្ធឬសៅហ្មងយ៉ាងណា សម្ដេចព្រះមហាសមណៈក្រុមវជិ-

វញ្ញាណវិសេស ទ្រង់ប្រៀបប្រដូចការទាយចិត្តនិងកំណត់ស្គាល់ដឹងអធ្យាស្រ័យរបស់មនុស្ស ។

តាមក្នុងនិទ្ទេសក្តី ក្នុងអត្ថាធិប្បាយរបស់សម្តេចព្រះមហាសមណៈក្តី ចេតោបរិយញ្ញាណ មើលទៅមិនជារបស់ហួសវិស័យមនុស្សទេ អ្នករៀនធម៌ជាច្រើនគង់មើលឃើញថាជារបស់ងាយព្រោះដោយអាស្រ័យបដិភាណរបស់ខ្លួន សង្កេតឫកពារនិងពាក្យនិយាយរបស់មនុស្ស ក៏អាចស្គាល់ដឹងចិត្តមិនបានច្រើនក៏តិច ឬដោយឃើញដឹងនិស្ស័យចិត្តថ្លើមនិងសេចក្តីប្រព្រឹត្តរបស់បុគ្គលនោះអំពីអតីតមកយ៉ាងណា ក៏អាចទំនាយទាយបានថាបុគ្គលនោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះកំពុងគិតអ្វី ឬនឹងដឹងថាកំពុងគិតអ្វីតទៅមុខទៀត ក៏ទាយត្រូវទាំងអស់ ។

តាមក្នុងអធ្យាត្មវិទ្យារបស់បារាំងក្តី លទ្ធិរបស់យោគីឥណ្ឌៀក្តី ចេតោបរិយញ្ញាណ ដែលត្រូវនឹងពាក្យថា Lecture de la pensée ក្តី ក៏គេប្រកាន់ថាជារបស់ងាយដូចគ្នាដែរ ហើយជាដើមនៃវិជ្ជាដ៏ជ្រាលជ្រៅ (Sciences occultes) ទាំងឡាយ ជាវិជ្ជាខាងដើមរបស់ទិព្វចក្ខុ បើពោលតាមគោលរបស់គេហើយ មនុស្សយើងនឹងធ្វើទិព្វចក្ខុឲ្យកើតឡើងបាន លុះតែធ្វើចេតោបរិយញ្ញាណឲ្យកើតឡើងជាមុនសិន ។

ឯវិជ្ជាមួយនេះ អ្នកប្រាជ្ញបារាំងនិងឥណ្ឌៀ គេចែកជាពីរប្រការគឺ ប្រភេទទី ១ អាចដឹងគំនិតរបស់អ្នកដទៃ (Lecture de la pensée) ប្រភេទទី ២ អាចធ្វើឲ្យអ្នកដទៃដឹងគំនិតរបស់ខ្លួន (Transmission de la pensée) ប្រភេទទី ១ ត្រូវនឹងចេតោបរិយញ្ញាណរបស់យើង ត្រង់ប្រភេទទី ២ មិនដឹងជាត្រូវនឹងអ្វី ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មើលទៅប្រហែលជាគ្មាននៅក្នុងវង់វិជ្ជា ៨ ប្រការនោះទេ តែទុកជាដូចម្តេចក្តី ក៏មិនជាការឥតប្រយោជន៍ទេ បានជានាំយកទាំងពីរបែបមកពណ៌នាទុក ដើម្បីបំភ្លឺឲ្យចូលចិត្តក្នុងចេតោបរិយញ្ញាណឲ្យបានល្អឡើង ។

សេចក្តីនេះបានបរិយាយមកក្នុង "មនោមយិទ្ធិ" ថាចិត្តឬគំនិតរបស់មនុស្ស តែងតែមានក្រសែផ្សាយចេញពីខ្លួន អណ្តែតត្រសែតទៅតាមអាកាសធាតុ មានខ្លះក៏ជាប់នៅក្នុងទីផ្សេងៗ ហេតុនេះឯងបានជាថាបើប្រសិនជាមានចិត្តមួយទៀតជាគ្រឿងទទួលក្រសែនោះ ក៏អាចនឹងដឹងនូវគំនិតរបស់គ្នាទៅវិញទៅមកបាន ដូចជាវិទ្យុទូរស័ព្ទ សឹងមានគ្រឿងសម្រាប់បញ្ជូនសំឡេង តែសំឡេងដែលបែកចេញទៅតាមអាកាសនោះគ្មានអ្នកណាឮទេ លុះតែកាលណាសំឡេងនោះមកប៉ះពាល់គ្រឿងដែលទទួលគ្នា ទើបឮសូរសំឡេងមួយរំពេច ទូរស័ព្ទដែលមានខ្សែក៏ដូចគ្នាដែរ តាមដែលយើងគិតថា សំឡេងរត់ទៅមកតាមខ្សែលួស តែបើយើងយកខ្សែលួសមកដាក់ផ្ទាប់ត្រចៀកយើង យើងក៏មិនបានឮអ្វីសោះឡើយ

ព្រោះសំឡេងដែលរត់តាមខ្សែលួសនោះ គ្មានគ្រឿងទទួលបានជាមិនឮ កាលណាមានគ្រឿងភ្ជាប់នឹងខ្សែលួសសម្រាប់ទទួល សំឡេងក៏រត់មកប៉ះគ្រឿងនោះបានទើបឮសូរសំឡេងឡើង ហេតុនេះឯង បានជាអ្នកប្រាជ្ញបារាំងនិងឥណ្ឌៀ ចែកវិជ្ជានេះជា ២ ប្រភេទ គឺអាចធ្វើឲ្យមនុស្សឯទៀតដឹងគំនិតរបស់ខ្លួនដែលជាគ្រឿងបញ្ជូន និងចេតោបរិញ្ញាណជាគ្រឿងទទួល ហេតុដែលបានជានាំយកវិធីបង្ហាត់ចេតោបរិយញ្ញាណរបស់បារាំងនិងរបស់យោគី មកបរិយាយទុកនេះ ដើម្បីជាគ្រឿងប្រដាប់សតិបញ្ញាឲ្យអ្នករៀនធម៌របស់យើង ប្រៀបធៀបមើលនឹងវិធីដែលមាននៅក្នុងតម្រាព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ឯវិធីបង្ហាត់វិជ្ជាប្រភេទនេះ តាមក្នុងសៀវភៅរបស់យោគី អធិប្បាយថា ក្នុងជាន់ដំបូង ត្រូវមានគ្នាពីរនាក់ តោងរកអ្នកដែលមានចិត្តជឿក្នុងវិជ្ជានេះ ហើយឲ្យអ្នកនោះមានចិត្តប្រាថ្នា ចង់ចេះវិជ្ជានេះ ពិតប្រាកដមែន បើរកបានហើយ ឲ្យម្នាក់ជាអ្នកហាត់បញ្ជូន ម្នាក់ជាអ្នកហាត់ទទួលផ្លាស់ប្តូរគ្នា អ្នកហាត់ទទួលត្រូវយកសំពត់ចងបិទភ្នែក ឲ្យមានខ្មៅដៃមួយនិងក្រដាសសម្រាប់កត់ ឯអ្នកបញ្ជូនត្រូវយកដៃខ្ទប់ថ្ងាសអ្នកទទួល ឲ្យមានខ្មៅដៃនិងក្រដាសសម្រាប់កត់ដូចគ្នា ស្រេចហើយត្រូវសញ្ញាយល់ព្រមគ្នាថា វិធីដែលត្រូវធ្វើ គឺចាប់ធ្វើពីលេខណាមួយក្នុងរវាងពីមួយដល់ ៥ អ្នកបញ្ជូន

ត្រូវការឲ្យអ្នកទទួលសរសេរលេខណា ត្រូវតាំងចិត្តជាសមាធិតម្កល់ឲ្យនឹង នឹកដល់លេខដែលខ្លួននឹងឲ្យទទួលសរសេរនោះ ខាងចំណែកអ្នកទទួល ក៏ត្រូវតម្កល់ចិត្តជាសមាធិឲ្យនឹងដូចគ្នា នឹកតែក្នុងរវាងលេខ ១ ដល់លេខ ៥ រួចសរសេរតែ ១ លេខក្នុងក្រដាសរបស់ខ្លួន តាមតែចិត្តដែលគិតឃើញថា អ្នកបញ្ជូនត្រូវការលេខណា ក្នុងថ្ងៃដំបូងគេឲ្យធ្វើបាន ២០ ដង គឺសរសេរ លេខឲ្យបាន ២០ ដង រួចស្រាយសំពត់ពីភ្នែកអ្នកទទួលចេញ យកក្រដាស ទាំងពីរសន្លឹកមកផ្ទៀបគ្នាមើល ឃើញមានខុសប៉ុន្មាន ត្រូវប៉ុន្មានកត់ទុក ដល់ស្អែកឡើងធ្វើដូច្នោះទៀត គេឲ្យធ្វើតែរាល់ថ្ងៃទាល់តែលេខទាំង ៥ តួ ត្រូវគ្នាទាំងអស់ឬក៏នៅមានខុសខ្លះតែយ៉ាងតិចបំផុត តាមតម្រាពោលថា បើអ្នកទាំង ២ មានសមាធិមាំស្មើគ្នាហើយ លេខដែលកត់នោះក៏កាន់តែ ខុសតិចៗ ទៅជារាល់ថ្ងៃ ទាល់តែត្រូវគ្នាគ្រប់លេខ រួចបានបន្ថែមចំនួន លេខឲ្យច្រើនឡើងពី ១ ដល់ ១០ រហូតដល់ពាន់ នេះចាត់ជាថ្នាក់ទី ១ ត្រឹមតែក្នុងថ្នាក់ទី ១ នេះ អាចអស់វេលាហាត់រាប់ខែ ក្នុងថ្នាក់ទី ២ វិធីហាត់ មានទំនងដូចគ្នាដែរ តែឲ្យប្រើអក្សរជំនួសលេខ ដាន់ដំបូងឲ្យព្រមព្រៀង គ្នា ធ្វើពីអក្សរតិច រួចបន្ថែមតទៅជាដរាបទាល់តែអស់ស្រៈនិងព្យញ្ជនៈ រួចបានផ្សំគ្នាជាពាក្យឡើង បើធ្វើបានទាំងពីរថ្នាក់នេះហើយឲ្យចោលការ ដែលយកដៃខ្ទប់ថ្ងាសចេញ គ្រាន់តែយកដៃឆ្វេងចាប់គ្នាទុក រួចធ្វើដូចយ៉ាង

ពេលមកនេះ នេះជាថ្នាក់ទី ៣ ដល់ថ្នាក់ទី ៤ មិនបាច់ពាល់ដល់អវយវៈរាងកាយឡើយ គ្រាន់តែឲ្យជាប់តនឹងវត្ថុអ្វីមួយ ដូចជាសំពត់ឬខ្សែអំបោះ វិធីធ្វើតាមបែបក្នុងថ្នាក់ទី ១ និងទី ២ ។

តាមបែបដែលបានពណ៌នាមកហើយនេះ ជាវិធីធ្វើតាមបែបទូរ-ស័ព្ទឬទូរលេខដែលមានខ្សែ បើមានសេចក្ដីព្យាយាមហាត់ហ្វឹកហ្វឺនជាថ្នាក់ៗ បានល្អឡើងជាដរាបតទៅហើយ តពីនេះទៅទៀត ត្រូវហាត់តាមបែបទូរស័ព្ទគ្មានខ្សែ គឺមិនឲ្យរាងកាយប៉ះពាល់គ្នាដោយវត្ថុអ្វីឡើយ ដូចមានពេលតទៅនេះ គឺថ្នាក់ទី ៥ ឲ្យនៅក្នុងបន្ទប់ជាមួយគ្នា មិនបាច់ចងភ្នែក អង្គុយឃ្លាតពីគ្នា ឲ្យអ្នកបញ្ជូននឹកក្នុងចិត្តត្រង់ពាក្យណាមួយឲ្យអ្នកទទួលសរសេរ បើឃើញថាសរសេរត្រូវតាមសេចក្ដីនឹករបស់អ្នកបញ្ជូនត្រឹមត្រូវច្រើនជាបំផុតហើយ ក៏ឲ្យខិតចេញពីទីកន្លែង ឲ្យឃ្លាតបន្តិចៗ ម្ដងរួចទៅអង្គុយនៅបន្ទប់មួយដោយខ្លួនពីគ្នា ធ្វើបានហើយត្រូវទៅអង្គុយផ្ទះដោយខ្លួន ចេះតែឃ្លាតចេញពីគ្នាឲ្យបានឆ្ងាយជាដរាបទៅ ។

វិធីផ្សេងៗ ដែលពណ៌នាមកនេះ នឹងឲ្យបានសម្រេចត្រឹមណានោះពុំបានដឹងទេ ព្រោះមិនដែលហាត់ធ្វើ តែបានប្រទះតម្រាជាច្រើន មានអធិប្បាយដូចៗគ្នាថា មនុស្សយើងអាចធ្វើឲ្យសម្រេចបានលើសពីសេចក្ដីដែលយើងស្មាននោះទៀត តែតោងមានសេចក្ដីព្យាយាមហាត់ធ្វើរៀងរាប

តាមថ្នាក់តាមជាន់ កុំរំលងចោលថ្នាក់ទី ១ ទៅធ្វើថ្នាក់ទី ២ តែម្តងនោះពុំបាន ទេ ហើយត្រូវហាត់ធ្វើក្នុងថ្នាក់មួយៗ ឲ្យបានល្អសិន ក្នុងវិធីធ្វើនេះដែល សំខាន់បំផុត គឺសមាធិ (Concentration) បើដួងចិត្តមិនតម្កល់នឹងជាសមាធិ ទេ នឹងធ្វើឲ្យសម្រេចពុំបានឡើយ ។

វិធីនេះបើយើងចូលចិត្តជឿតាម ដែលមានពណ៌នាមកនោះហើយៗ បានបង្ហាត់ហ្វឹកហ្វឺន តាមសេចក្តីអធិប្បាយរបស់គេ ក៏នឹងឲ្យយើងបាន សម្រេចគ្រប់បែបដែលយើងត្រូវការ ហើយក៏អាចទាយចិត្តមនុស្សដទៃ បាន ឬធ្វើឲ្យមនុស្សដទៃដឹងគំនិតរបស់យើងបាន អ្នកតែងសៀវភៅពី វិជ្ជានេះពោលថា បើអ្នកដែលហាត់ធ្វើមិនសម្រេចមានចិត្តធុញថប់ថយ សេចក្តីព្យាយាមគិតបោះបង់ចោលលែងធ្វើតទៅទៀត ក៏ស្រាប់តែសម្រេច ឡើង ១ រំពេចក៏មាន គេប្រកាន់ថា មានមនុស្សខ្លះធ្វើបានសម្រេចអាចឲ្យ ដំណឹងជាប់តនឹងមនុស្សនៅផ្សេងប្រទេសពីគ្នាបាន បើពិតប្រាកដដូច្នោះ មែនហើយ គួរមានប្រយោជន៍ច្រើនណាស់ ព្រោះសម្រាប់ប្រើក្នុងវេលា មានការក្រើក្រ ដូចជាចោរចាប់យកខ្លួនទៅលាក់ទុកក៏អាចឲ្យដំណឹងទៅគ្នា បាន កាលឆ្នាំកន្លងមកហើយ មានសាស្ត្រាចារ្យស្រុកអូទ្រិសម្នាក់ ចូល មកសម្តែងវិជ្ជានេះ នៅក្រុងស្យាម នៅទីកន្លែងក្រុមតម្រួត (ប៉ូលិស) ដើម្បីឲ្យឃើញថា វិជ្ជានេះមានប្រយោជន៍ត្រឹមណា ក្នុងការស៊ើបរកពួក ចោរកំណាចនោះ ។

វិធីដែលពណ៌នាមកនេះ ជាវិជ្ជាជាន់បឋមដំបូង សឹងមើលទៅអ្នកណាក៏អាចហាត់ធ្វើបាន តែតាមបំណងរបស់ចេតោបរិយញ្ញាណក្នុងវិជ្ជា ៨ ប្រការដ៏ពិតប្រាកដនោះ ជាវិជ្ជាខ្ពស់ជាងនេះទៅទៀត ពោលគឺដួងចិត្តរបស់អ្នកមានញាណបែបនេះ ប្រៀបដូចគ្រឿងទទួលដ៏មានកម្លាំងច្រើន អាចទទួលក្រសែគំនិតរបស់មនុស្សណាមួយមកឲ្យដឹងបានទាំងអស់ ទុកជាមនុស្សនោះព្យាយាមលាក់គំនិតរបស់ខ្លួនទុកដូចម្តេចក្តី ក៏យើងអាចដឹងនូវគំនិតនោះដែរ ដូចជាគ្រឿងវិទ្យុដែលមានកម្លាំងខ្លាំង អាចស្កាត់ទទួលដំណឹងផ្សេងៗ ដែលបញ្ជូនមកតាមផ្លូវវិទ្យុដូចគ្នាបាន ដោយមិនចំពោះថាដំណឹងនោះ គេជូនទៅដល់តែគ្រឿងរបស់គេនោះទេ ដូចយើងបានដឹងឮកាលក្នុងគ្រាមហាសង្គ្រាមរួចមកហើយនោះ ថាកងទ័ពម្ខាងអាចប្រើវិទ្យុទូរស័ព្ទ លួចស្កាត់ទទួលដំណឹងរបស់ពួកម្ខាងទៀតបានជាដរាប បើយើងឃើញថា ការធ្វើចិត្តរបស់យើងឲ្យបានជាគ្រឿងសម្រាប់ទទួលក្រសែគំនិតរបស់មនុស្សបានហើយៗ ការនេះត្រឹមតែមនុស្សសាមញ្ញជនក៏អាចហាត់ធ្វើបានដែរ ចុះហេតុអ្វីក៏ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើងធ្វើមិនបាន តាមក្នុងពុទ្ធប្រវត្តិ ឬអនុពុទ្ធប្រវត្តិ ដែលយើងបានរៀនមកហើយនោះ នឹងឃើញថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើង ព្រះអង្គប្រើចេតោបរិយញ្ញាណជាដំបូង ក្នុងកាលដែលទ្រង់ទូន្មានសាវ័កឲ្យបានលុះមគ្គផល បានជាថា

ការដែលនឹងប្រដៅទូន្មានមនុស្ស ដោយមិនដឹងគំនិតរបស់គេនោះជាការពិបាកនឹងប្រដៅទូន្មានណាស់ ។

តាមក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ត្រង់ដែលនិយាយអំពីចេតោបរិយញ្ញាណ ដែលព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យបានសម្ដែងទុកនោះ ឃើញផ្សេងពីរបស់យោគី និងរបស់អ្នកប្រាជ្ញអធ្យាត្មវិទ្យា ដែលបានពោលមកខាងដើមនោះជាច្រើន គឺព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យ ត្រូវការឲ្យចេះដឹងស្គាល់ដួងចិត្តមនុស្សដទៃតែត្រឹមសេចក្ដីទោមនស្សឬសោមនស្ស ផូរផង់ឬល្អក់ឬក៏ជាឧបេក្ខា មិនត្រូវការឲ្យដឹងស្គាល់ដល់ចិត្តមនុស្សនោះទេ ហើយលោកបានពោលជាគោលទុកថា ត្រូវសម្រេចទិព្វចក្ខុជាមុនសិន មុននឹងបានសម្រេចចេតោបរិយញ្ញាណនេះ ព្រោះត្រូវអាស្រ័យភ្នែកទិព្វឲ្យមើលចុះឃើញពណ៌បេះដូងរបស់មនុស្សតើមានពណ៌យ៉ាងណា ពោលគឺថាបើចិត្តសោមនស្ស បេះដូងក្រហមដូចផ្លែជ្រៃទុំ បើចិត្តទោមនស្ស បេះដូងខ្មៅ បើចិត្តជាឧបេក្ខា បេះដូងថ្លាដូចប្រេងល្ង ឃើញខុសពីគោលរបស់យោគី ដែលថាចេតោបរិយញ្ញាណ ជាថ្នាក់ដំបូងរបស់ទិព្វចក្ខុ សេចក្ដីនេះសូមលោកអ្នកមើលវិនិច្ឆ័យចុះ ។

វិជ្ជាប្រការទី ៦

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

តាមធម្មវិភាគ បរិច្ឆេទទី ២ ពោលជានិទ្ទេសទុកថា រឭកជាតិដែល

កន្ទងមកហើយបាន តាំងពីជាតិ ១ ជាតិ ២ រហូតដល់ទៅច្រើនៗ កល្ប ដឹងថាក្នុងកាលជាតិនោះៗ មានឈ្មោះគោត្រត្រកូលយ៉ាងនោះ មានសម្បុរពណ៌ មានអាហារបែបនោះៗ បានសោយសុខឬសោយទុក្ខមានអាយុប៉ុន្មានៗ ក៏ដឹង ច្យុតពីជាតិនោះមក កើតក្នុងជាតិណាខ្លះ បានធ្វើជាអ្វីៗ រួចបានមកកើតក្នុងជាតិនេះ រឿងនេះសម្ដេចព្រះមហាសមណៈទ្រង់ប្រៀបប្រដូចនឹងការដឹងចាំពង្សាវតាររបស់ខ្លួន ហើយទ្រង់ប្រារព្ធតទៅទៀតថា សេចក្ដីរឭកជាតិបាន ដូចមានសម្ដែងមកនោះ ចាត់ជាអង្គនៃព្រះសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ បានដោយបែបយ៉ាងណា គួរពិចារណាមើលថា បើរឭកជាតិបានដូច្នោះ តើនឹងបាត់ភ្ញាក់ផ្អើលនូវសេចក្ដីវិលកើតវិលស្លាប់ ដែលជាគតិនៃធម្មតានាំឲ្យកើតជាអនត្តានុបស្សនាញាណ ដោយឯកឯងដូច្នេះនេះ ក៏គួរឲ្យឆ្ងល់ដែរ ព្រោះញាណនេះលោកពោលថាកម្ចាត់នូវមោហៈដែលកំបាំងក្នុងខន្ធសន្ដាន ឲ្យឃើញថាជាអនត្តានុបស្សនាញាណ ដ៏សមជាអង្គនៃព្រះសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ។

បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណនេះ ជាបញ្ហាដែលអ្នកចេះធម៌បានជជែកគ្នាមកជាច្រើន មិនមែនតែសាសនារបស់យើងនេះទេ សាសនាឯទៀតក៏ដូចគ្នា គឺពួកដែលប្រកាន់ថា វិញ្ញាណជាធម្មជាតិមិនចេះរលត់សូន្យ (Spiritualiste) នោះក៏ប្រកាន់តាមនិទ្ទេស ដែលពោលមកហើយនោះ ចំណែកខាងពួកដែលប្រកាន់ថា វិញ្ញាណជាធម្មជាតិរលត់ទៅជាមួយនឹងខ្លួនវេលា

ស្លាប់ទៅនោះ កំថាគ្មានអ្វីលើសពីភ្នែកឃើញ, ត្រចៀកឮ, ហិតក្លិន ដោយច្រមុះ, ដឹងឱជារសដោយអណ្ដាត, សម្ពស្សដឹងដោយកាយនោះទេ (Matérialiste) ពួកនេះហើយដែលប្រៀបធៀបនឹងការដែលរឭកឃើញ កាលពីក្មេង ពីកំលោះនិងកាលពីខែឆ្នាំណាៗ បានធ្វើអ្វីខ្លះ បានប្រទះ ហេតុយ៉ាងណាខ្លះ ប្រយោជន៍ដែលបានប្រទះឃើញមកនោះ បានសេចក្ដី សុខសេចក្ដីទុក្ខសេចក្ដីចម្រើននិងមិនចម្រើន ដោយមានហេតុផលជាប់តគ្នា យ៉ាងណាៗ នេះឯងកើតជាបញ្ហាដ៏គួរគិត តើខាងណាខុសខាងណាត្រូវ ។

មុននឹងដោះស្រាយបញ្ហានេះ នៅមានខមួយទៀតជាបញ្ហាសំខាន់ ណាស់ ហើយជាបណ្ដូលរបស់សាសនាគ្រប់សាសនាដែលបានជជែក គ្នាមករាប់ទាំងពាន់ៗ ឆ្នាំហើយកំមិនសម្រេច សព្វថ្ងៃនៅមានមនុស្សព្យា-យាមស្រាវជ្រាវរកហេតុ ឲ្យបានឃើញពិតប្រាកដត្រឹមត្រូវនោះណាស់ កំពុំទាន់ប្រទះឃើញពាក្យតបឆ្លើយណាមួយ ដែលនឹងមិនឲ្យអ្នកណា ហ៊ានជជែកទៀតបានអំពីប្រស្នាខនេះថា "មនុស្សយើងស្លាប់ហើយ កើតវិញឬទេ" បើប្រសិនជាវិនិច្ឆ័យថា មនុស្សស្លាប់ហើយសូន្យនោះមិន បាច់សង្ស័យទេ ត្រូវតែគិតប្រៀបធៀបឲ្យឃើញថាបុព្វេនិវាសានុស្ស-តិញ្ញាណមានទំនងដូចម្ដេច? បើវិនិច្ឆ័យថា មនុស្សស្លាប់ហើយកើតវិញ ទៀតនេះ កំនឹងមានបញ្ហាតទៅថា គួរគិតរកអ្វីប្រៀបប្រដូចឬនឹងអធិប្បាយ ទៅតាមនិទ្ទេស ។

ឯកំណើតកើតរបស់មនុស្សនោះ បារាំងក៏មានសេចក្ដីយល់ឃើញប្លែកពីគ្នាជាពីរពួក គឺចំណែកពួកដែលប្រកាន់ជឿតាមផ្លូវសាសនាថា ព្រះម្ចាស់សួគ៌សាងមនុស្សប្រុស ១ ស្រី ១ ឲ្យជាគូនៅរួមជាមួយគ្នា បង្កើតជាពូជតៗ មកទាល់តែផ្សាយទូទៅក្នុងលោក ដូចមាននៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ចំណែកខាងពួកអ្នកប្រាជ្ញវិទ្យាសាស្ត្រឃើញថា មនុស្សយើងកើតឯងដោយធម្មជាតិ គឺដើមឈើកើតមុនបានសត្វកើតពីដើមឈើ រួចកាន់តែចម្រើនឡើងក្លាយទៅជាស្វា ទើបក្លាយទៅជាមនុស្ស បានជាថាមនុស្សយើងជាប់ពូជមកពីស្វា ត្រង់នេះឯង ដែលធ្វើឲ្យពួកលោកសង្ឃបារាំងក្នុងស្រុកអាមេរិក នាំគ្នាប្ដឹងតុលាការសុំឲ្យហាមឃាត់ កុំឲ្យប្រដៅកូនសិស្សក្នុងសាលារៀនថាមនុស្សកើតមកពីស្វាឬពីសត្វផ្សេងៗ ព្រោះថាបើប្រដៅដូច្នេះហើយ ក្នុងមួយរយឆ្នាំទៅមុខគ្មានមនុស្សជឿព្រះជាម្ចាស់ក្នុងសាសនាគ្រិស្តនោះឡើយ ។

អំពីសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់មនុស្សទាំងឡាយ អំពីកំណើតកើតរបស់មនុស្សនោះ យើងល្មមយកមកសរុបជាបីពួកដូច្នេះ ។

ពួកទី ១- យល់ឃើញថាមនុស្សយើងកើតមកឯងៗ ដោយបានវិញ្ញាណមកថ្មី មិនមែនវិញ្ញាណជាប់មកពីជាតិណាៗទេ តែកាលណាស្លាប់វិញ្ញាណក៏រលត់ ។ ផលនៃជំនឿនេះ គឺថាមនុស្សនឹងបានទទួលផលល្អ

ឬអាក្រក់ដោយប្រការដូចម្ដេចៗ ក៏ទទួលតែក្នុងលោកនេះប៉ុណ្ណោះ ដល់ស្លាប់ទៅហើយក៏ជាអហោសិកម្ម ។

ពួកទី ២- យល់ឃើញថាមនុស្សកើតមកតោងអាស្រ័យវិញ្ញាណដែលមានមកពីមុនហើយនោះទាំងអស់ កាលណាស្លាប់វិញ្ញាណមិនរលត់ វេរង់ចាំទាល់តែប្រទះកាយសម្រាប់កើតជាថ្មីទៀត ។

ពួកទី ៣- យល់ឃើញជាកណ្ដាលថា មនុស្សកើតថ្មីវិញ្ញាណក៏ថ្មីដោយមិនបានយកវិញ្ញាណរបស់មនុស្សស្លាប់មកបញ្ចូលក៏មាន មនុស្សដែលកើតមក ដោយវិញ្ញាណចាស់ក៏មាន មនុស្សដែលស្លាប់ហើយដោយវិញ្ញាណរលត់ទៅក៏មាន មិនរលត់ក៏មាន ។

តាមសេចក្ដីយល់ឃើញ ពួកទី ១ ជាសេចក្ដីយល់ឃើញរបស់អ្នកប្រាជ្ញវិទ្យាសាស្ត្រដោយពិត ដែលជាពួកអ្នកអធិប្បាយថា មនុស្សកើតមកពីសត្វស្វានោះឯង, សេចក្ដីយល់ឃើញរបស់ពួកនេះយើងអាចតាំងប្រស្នាជជែកបានច្រើន ១ គឺ:

១- បើមនុស្សយើង បានវិញ្ញាណថ្មីជាដរាបទៅ ដោយមិនជាប់មកពីជាតិណាៗ ទេ វិញ្ញាណនោះក៏នឹងដូចគ្នាទាំងអស់ តែហេតុអ្វីក៏មនុស្សយើង មិនដូចគ្នាទាំងអស់ ដូចម្ដេចបានជាមានល្ងង់មានឈ្លាស មានឧស្សាហ៍ មានខ្ជិល មានចិត្តត្រង់មិនត្រង់សុចរិតមិនសុចរិត ដែលជាហេតុ

ឲ្យផ្ទុយគ្នាខុសគ្នាជាដរាប ដូចជាកូនដែលកើតពីមាតាបិតាជាមួយគ្នា មួយល្អជាបំផុត មួយទៀត អាក្រក់បំផុតក៏មាន មិនដូចគ្នានឹងដើមឈើ ដូចជាដើមកុលាប ដែលមានផ្កាច្រើន ទុកជាខុសគ្នាដោយផ្កាធំតូចក៏គង់ក្លិនមិនខុសពីគ្នា ដោយផ្កាមួយក្រអូប ផ្កាមួយស្អុយ ក៏ទេដែរ ប្រសិនបើមានពាក្យដោះស្រាយថា ព្រោះវិញ្ញាណដែលបានមកនោះផ្សេងពីគ្នា យើងអាចមានពាក្យសួរតទៅថា អ្វីជាហេតុធ្វើឲ្យផ្សេងពីគ្នា ក្នុងសាសនាឬលទ្ធិណាៗ ក្តី តែងតែមានគោលដូចគ្នាថា ផលនឹងមានបានលុះតែមានហេតុ ។

២- មនុស្សដែលបានរៀនសូត្រដូចគ្នា ធ្វើការដូចគ្នា ចិត្តហ៊ានដូចគ្នា តែម្នាក់បានល្អ, ម្នាក់មិនបានចម្រើនល្អ ដូចជាមនុស្សដែលចិត្តត្រង់ឧស្សាហ៍ធ្វើការដោយសុចរិតអស់មួយជីវិត តែមិនបានសេចក្តីសុខ ឬឲ្យបានជាអ្នកមានសម្បត្តិទ្រព្យក៏ទេ ឯមនុស្សខ្លះដែលឆបោករាស្ត្រ បាំងព្រះរាជទ្រព្យ បៀតបៀនមនុស្សដទៃ ធ្វើឲ្យមនុស្សក្តៅក្រហាយជានិច្ចនោះ ត្រឡប់ជាមានសេចក្តីចម្រើន មានអំណាចវាសនា មានមនុស្សទាំងពួងញញើតខ្លាចក៏មាន ។

៣- បើយល់ឃើញពិតប្រាកដថា មនុស្សស្លាប់ទៅហើយវិញ្ញាណក៏រលត់ទៅជាមួយដែរ មិនមានបាបបុណ្យគុណទោសអ្វីជាប់ទៅលោកខាងមុខទេ ដូច្នេះនេះមនុស្សនោះក៏នឹងគិតថា ចាំបាច់ខ្វល់ខ្វាយប្រព្រឹត្តធ្វើឲ្យ

បានសេចក្តីល្អទុកធ្វើអ្វី គ្រាន់តែរក្សាខ្លួនចិញ្ចឹមជីវិតឲ្យរួចទម្រាំរលត់ទៅក៏បានហើយ ។

ប្រការមួយវិញទៀត បើមនុស្សនោះ មានអំណាចធ្វើអ្វីបានតាមចិត្ត ក៏នឹងប្រព្រឹត្តដោយផ្លូវត្រង់ខ្លះ វៀចខ្លះ រកផលប្រយោជន៍ឲ្យខាងតែបាន ទុកជាមានពាក្យនិន្ទាថាអ្វីក៏ដោយ ស្លាប់ទៅហើយអ្នកណាចង់និយាយថាដូចម្តេចៗ ក៏ថាទៅចុះ សុំឲ្យតែមានទ្រព្យចាយសប្បាយចិត្តក្នុងមួយជាតិក៏បានហើយ ។

បើគិតដល់បញ្ហាទាំង ៣ ខ ដែលមានមកនោះ ក៏នឹងធ្វើឲ្យអ្នករៀនធម៌ អាចតាំងជាបញ្ហាបានច្រើនខតទៅទៀត ។ តាមសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងពួកទី ១ នោះ មិនខុសតែម៉្យាងទេ នៅមានសេចក្តីខុសតទៅទៀតថាបើជឿតាមសេចក្តីនោះហើយ ក៏នឹងនាំឲ្យមនុស្សប្រាសចាកសីលធម៌ដែលល្អនោះផង ។ អ្នកដែលបានរៀនធម៌គង់ដឹងថា ជាការពិបាកណាស់ដែលនឹងអធិប្បាយឲ្យមនុស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ យល់មើលឃើញផលដែលបានទទួលដោយការសុចរិត ក្រៅអំពីមនុស្សដែលប្រព្រឹត្តរកស៊ីដោយខុសផ្លូវធម៌នោះ មួយទៀត ការដែលនឹងសម្តែងពន្យល់ឲ្យមនុស្សមើលឃើញផលក្នុងការរក្សាសីលថានឹងបានផលក្នុងបច្ចុប្បន្នយ៉ាងណានោះ ក៏ពិបាកពន្យល់ណាស់ដែរ ព្រោះក្នុងលោកនេះ មានមនុស្សដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់

ច្រើនជាងមនុស្សប្រព្រឹត្តល្អ មនុស្សបែបនេះ មានតាំងពីលោកកើតឡើង រហូតមកដល់ឥឡូវនេះ ក៏មិនឃើញមានអ្វីធ្វើទោសឲ្យបានគ្រប់មនុស្ស ដែលប្រព្រឹត្តខុស ឲ្យបានឃើញប្រាកដនឹងភ្នែកមនុស្សក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ឃើញនៅតែមានមនុស្សប្រព្រឹត្តអាក្រក់នោះ មានអាយុយឺនវែង មានឱកាសរស់នៅបៀតបៀនមនុស្សផងគ្នាឲ្យបានយូរតទៅទៀត ត្រង់មនុស្សល្អច្រើនស្លាប់ឆាប់ ប្រហែលដូចពាក្យថា ទីវិមានក្នុងស្ថានសួគ៌ ត្រូវការយកខ្លួនឲ្យទៅនៅឆាប់នោះទេដឹង?

វិធីដែលយើងប្រដៅធម៌គ្នា ក្នុងជំនាន់ថ្មីនេះ យើងអធិប្បាយថា មនុស្សធ្វើបាបអាក្រក់លាមកយ៉ាងណា ទុកជាគ្មានអ្នកណាដឹងឃើញ គ្មានអ្នកណាធ្វើទោសបាន ក៏គង់នៅមានសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនដែរ បែបនេះក៏មានច្រើន តែក៏គង់នៅមានចន្លោះជាច្រើនទៀតដែរ ព្រោះមនុស្សដែលធ្វើបាបជាប្រក្រតីទាល់តែថ្នឹកហើយ ត្រឡប់ជាមានសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងការដែលខ្លួនមានឱកាសធ្វើបាបនោះៗ មនុស្សដែលរកស៊ីចិញ្ចឹមជីវិត ដោយផ្លូវកោងកាចក៏មានចិត្តត្រេកអរ យល់ឃើញថា ខ្លួនឆ្លាតចេះកោងគេបានសម្រេចដូចប្រាថ្នារបស់ខ្លួន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តបៀតបៀន ធ្វើឲ្យមនុស្សផងគ្នាក្តៅក្រហាយដោយមិនយុត្តិធម៌ ច្រើនមានចិត្តអំណរ យល់ឃើញថាខ្លួនមានជ័យជម្នះក្នុងការដែលធ្វើបាន

សម្រេចដូចគំនិតរបស់ខ្លួន ។ មនុស្សដូចបានពណ៌នាមកនេះ មាននៅក្នុងលោកជាច្រើន ។

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានយល់ឃើញដូចគ្នាថា ដំណើរធម្មជាតិក៏តែងតែមានច្បាប់ដូចរាជការក្នុងស្រុកដែលហៅថា (Loi de la nature) ដូចមានពណ៌នាក្នុងវិជ្ជាប្រការទី ១ រួចមកហើយ ។ បើធម្មជាតិសាងមនុស្សឡើងហើយ ធម្មជាតិក៏ត្រូវធ្វើទោសមនុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសហើយក៏ត្រូវឲ្យបំណាច់រង្វាន់មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តល្អ ហេតុនេះយើងគួរជឿថា មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តល្អឬអាក្រក់ បើប្រសិនជាមិនបានទទួលផលក្នុងជាតិនេះ ក៏គង់តែនឹងបានទទួលទៅក្នុងជាតិមុខ គិតបានដូច្នេះក៏នឹងធ្វើឲ្យមនុស្សដែលមានចិត្តអាក្រក់ទប់ចិត្តបានខ្លះ មុននឹងទៅធ្វើកម្តៅឲ្យមនុស្សដទៃ ហើយនឹងធ្វើឲ្យមនុស្សដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុចរិតល្អមិនបានទទួលផលល្អក្នុងលោកនេះ ត្រឡប់ទទួលនូវផលអាក្រក់វិញនោះ នឹងមើលឃើញក្នុងលោកនេះ ប្រាសចាកសេចក្តីយុត្តិធម៌ ហើយក៏នឹងលះបង់ចោលនូវសេចក្តីតូចចិត្តចេញបានខ្លះ ដោយមានចិត្តគិតទៅទទួលផលល្អ ក្នុងលោកខាងមុខ មនុស្សដែលកើតមកបានសេចក្តីសុខ ក៏នឹងបានប្រព្រឹត្តឲ្យល្អតទៅ ដើម្បីឲ្យបានទទួលសេចក្តីសុខក្នុងលោកខាងមុខតទៅទៀត ។ មនុស្សដែលកើតមកបានសេចក្តីទុក្ខក៏នឹងបានគិតឃើញថា

ពីព្រោះប្រព្រឹត្តមិនល្អមកពីជាតិមុន កំនឹងបានព្យាយាម ប្រព្រឹត្តឲ្យល្អក្នុងជាតិនេះតទៅ នឹងបានទទួលផលល្អក្នុងជាតិមុខ ។ ហេតុនេះបានជាការដែលប្រដៅថា មនុស្សស្លាប់ហើយវិញ្ញាណរលត់គ្មានអ្វីមកកើតទៀតនោះ ជាការមិនគួរប្រដៅសោះ បើប្រដៅតាមបែបនោះហើយ កំនឹងនាំឲ្យមនុស្សប្រព្រឹត្តអាក្រក់ខុសពីធម៌ល្អ ហើយនឹងនាំឲ្យមានគំនិតធ្វើការអាក្រក់ឲ្យក្តៅក្រហាយដល់មនុស្សគ្នាឯងផង ដោយមិនកោតខ្លាចអាជ្ញាក្នុងលោកនេះធ្វើទោស ព្រោះនឹងគិតថាក្នុងវេលាដែលធ្វើការអាក្រក់នោះ គ្មានអ្នកណាឃើញ ឬកំមានអាងអ្វីម៉្យាងៗ ថាខ្លួនមិនត្រូវទោសទេ កំនឹងប្រព្រឹត្តតទៅ មិនគិតខ្លាចមានទោសទៅក្នុងលោកខាងមុខពីព្រោះយល់ឃើញថា ស្លាប់ហើយវិញ្ញាណរលត់ទៅជាមួយផង ។

សេចក្តីយល់ឃើញពួកទី ២ មានហេតុផលសមច្រើនជាងពួកទី ១ តែនៅមានពាក្យជជែកថា បើមនុស្សយើងគោងអាស្រ័យវិញ្ញាណចាស់ទាំងនោះមកកើតជាមួយ តើវិញ្ញាណចាស់នោះមកពីណា កាលដំបូងបង្អស់តាមព្រះគន្ថរចនាចារ្យក្នុងសាសនារបស់យើង សម្តែងទុកថាអាយុរបស់លោកមានច្រើនកោដិឆ្នាំ (ខាងអ្នកប្រាជ្ញពង្សាវតាររកឃើញតាមសាវតារឃើញមានតែត្រឹមប្រាំពាន់ឆ្នាំជាយ៉ាងច្រើន) ទុកជាយូរយ៉ាងណាកំដោយ កំគង់នៅមានបញ្ហាថា វិញ្ញាណដើមបង្អស់នោះតើមកពីណា?

បើមនុស្សយើងទាំងអស់គ្នាប្រកាន់ថា ធ្លាប់កើតមកហើយ ក៏ពិបាកថា ដែលកើតថ្មី វិញ្ញាណក៏ថ្មី គង់មានខ្វះ?

តាមសេចក្តីយល់ទាំង ៣ ពួក បើគិតទៅឃើញថា ពួកទី ៣ នោះ ត្រូវណាស់ យើងអាចយកសេចក្តីយល់ឃើញរបស់អ្នកប្រាជ្ញវិទ្យាសាស្ត្រ និងអ្នកប្រាជ្ញខាងផ្លូវសាសនា មកប្រកបគ្នាគង់ឃើញមិនខុសដល់ទៅ ផ្ទុយគ្នាបាននោះទេ ពោលក្នុងជាន់ដំបូង មនុស្សអាចកើតពីដើមឈើ ជាមុន តែមិនបានកើតជាមនុស្សក្នុងវេលានោះទេ តោងកើតជាសត្វមុន ចាប់ដើមដំបូងកើតជាសត្វដែលល្ងង់សិន រួចបានកើតជាសត្វតរៀងរាប ដរាប ទាល់តែដល់សត្វដែលឆ្លាតដូចជាស្វា រួចហើយបានក្លាយមកជា មនុស្ស ហេតុនេះបានជាក្នុងផ្លូវសាសនារបស់យើងរាប់មនុស្សទុកជាសត្វ ១ ពួក ដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ជាងសត្វទាំងពួង ។ កាលណាក្លាយមកជាមនុស្ស ហើយ ក៏អាចមានកូនចៅកើតជាមនុស្សតមក ដោយបានវិញ្ញាណមកថ្មី ឯវិញ្ញាណដែលបានកើតមកជាមួយនឹងរូបកាយនៅក្នុងលោកនេះហើយ ក៏ត្រូវតែទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការដែលកាយប្រព្រឹត្ត បើកាយទៅប្រព្រឹត្ត អាក្រក់ហើយមិនបានទទួលទោសក្នុងលោកនេះ វិញ្ញាណក៏នឹងត្រូវទៅ ទទួលទោសក្នុងកាយខាងមុខ វិញ្ញាណនឹងរត់រលត់មុន ដោយមិនទាន់ បានទទួលទោសដែលកាយធ្វើ ដូចជាលួចវាយក្បាលគេបែកហើយរត់បាត់

មិនឲ្យចាប់បាននោះ ធម្មជាតិគង់តែមិនព្រមឲ្យរត់រួចបាននោះទេ ។ បាន ជាថាហេតុដែលប្រកាន់ថាវិញ្ញាណរលត់ទៅជាមួយខ្លួនស្លាប់នោះ មិនគួរ ស្តាប់យកមកជាគតិសោះឡើយ គ្រាន់តែមនុស្សទោសដែលត្រូវប្រហារ ជីវិតម្តេចគេទំនុកបម្រុងរវាំងរក្សាមិនឲ្យវាស្លាប់មុនប្រហារជីវិត ។ វិញ្ញាណ របស់មនុស្សក៏ដូចគ្នា បើធ្វើខុសអ្វីទុកក្នុងលោកនេះនឹងរត់រលត់ទៅនោះពុំ បាន ត្រូវតែចាំទទួលទោសកំហុសរបស់ខ្លួនឲ្យអស់សិន បើចង់រលត់ក៏ រលត់ទៅបាន ឯការដែលរលត់នោះឯង យើងហៅថា និព្វាន ។

តាមសាសនារបស់យើង ពោលថានឹងលុះដល់និព្វាននោះជារបស់ ពិបាកណាស់ តោងសាងបារមីច្រើនពាន់ជាតិ កសាងបារមីនេះគឺជាការ ដោះខ្លួនពីទោសដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តខុសមកនោះ ហើយនឹងដោះបំណុលក្នុង លោកដែលខ្លួនបានអាស្រ័យមកនោះផង បើបានធ្វើការដោះខ្លួនរួចពី ទោសនិងដោះបំណុលរបស់លោករួចបានហើយ ចង់នៅតទៅឬចង់រលត់ នោះមានគតិ ២ ផ្លូវ មួយបើចង់នៅតទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិដែលហៅថា ស្ថានសួគ៌ មួយវិញទៀត បើមិនទុកចិត្ត ខ្លាចក្រែងនៅទៅហើយប្រព្រឹត្ត អាក្រក់ធ្វើបាបក៏នឹងនាំឲ្យមានទោសទុក្ខ ត្រូវចាំដោះពៀរវេរាតទៅទៀត ឬក៏មានសេចក្តីនឿយណាយ ជិនឆ្អន់នឹងកំណើតដែលវិលកើតវិលស្លាប់ នោះ ក៏មានតែរលត់សូន្យទៅ ដែលហៅថាចូលព្រះនិព្វាន ។

មនុស្សដែលកើតមកក្នុងលោកជាមួយគ្នា ត្រូវប្រកាន់ដូចជាបានចូលហ៊ុនជាមួយគ្នា ហើយនៅក្រោមច្បាប់របស់ធម្មជាតិ ដូចជាអ្នកចូលហ៊ុនធ្វើជំនួញ ដែលត្រូវនៅក្នុងបង្គាប់ច្បាប់សម្រាប់ស្រុក ដែលខ្លួនអាស្រ័យផែនដីនៅនោះ ព្រោះខ្លួនបានផលប្រយោជន៍ ជាគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិត ប្រៀបប្រដូចនូវប្រាក់ចំណេញ និងការប្រាក់ដែលចូលហ៊ុនបានមកទាំងប៉ុន្មាននោះ ត្រូវតែកាត់សងបំណុលដែលហ៊ុនជំពាក់ឲ្យរួចសិន អ្នកចូលហ៊ុនមិនព្រមកាត់សងបំណុលនិងការបង់ខាត ដែលហ៊ុនធ្វើនោះទេ គិតតែចូលហ៊ុនហើយ ទារយកតែចំណេញនោះ ច្បាប់ក្នុងស្រុកក៏គង់តែមិនយល់ព្រមឲ្យធ្វើដូច្នោះបានឡើយ ។

រួមសេចក្តី ដែលពោលមកនេះ គួរតែជឿថា មនុស្សស្លាប់ហើយត្រូវតែមកកើតជាថ្មីទៀត ទាល់តែសងបំណុលដែលចំពាក់ក្នុងលោកឲ្យអស់ ដែលហៅថាបំណុលនោះ គឺសំដៅដល់កំហុសរបស់ខ្លួន ដែលបានប្រព្រឹត្តបទអាក្រក់មកពីជាតិមុនៗ ដែលថាសងបំណុលនោះ គឺត្រូវប្រព្រឹត្តសេចក្តីល្អដោះសេចក្តីអាក្រក់របស់ធម្មជាតិ ដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តមកហើយនោះ ។ មនុស្សដែលកើតមកហើយនៅស្ងៀម មិនបានប្រព្រឹត្តធ្វើនូវការល្អឬការអាក្រក់សោះ ក៏នឹងទៅនិព្វានពុំបានដែរ ព្រោះនៅមានជាប់បំណុលរបស់ធម្មជាតិ ដូចជាកំណើតមនុស្សធ្វើសេចក្តីលំបាកដល់មនុស្សពួកខ្លះដូចមាតាជាដើម តោងតែសងគុណលោកឲ្យរួចស្រេច ទើបចូល

ទៅនិព្វានបាន ។ ហេតុដូច្នេះបានជាការដែលនឹងទៅនិព្វានបាននោះលុះតែធ្វើសេចក្ដីល្អឲ្យច្រើនណាស់ ដូចដែលហៅថាសន្សំបារមីមករាប់ម៉ឺនសែនជាតិនោះ តាមន័យដែលអធិប្បាយមកនេះ ។

បើលោកអ្នកមើល មានសេចក្ដីយល់ឃើញថា មនុស្សស្លាប់ហើយកើតទៀតនោះ បញ្ហាក៏នឹងមានតទៅថា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណនោះតើនឹងសំដៅតែត្រឹមជាតិនេះតែមួយ ឬក៏សំដៅដល់ទៅជាតិដែលកន្លងមកហើយនោះផង ។

បើសំដៅតែត្រឹមក្នុងជាតិនេះ ក៏តោងអធិប្បាយថាតាំងពីដឹងសេចក្ដីមក ទល់ឥឡូវនេះ អាចដឹងចាំបានថាកាលក្នុងអាយុបានប៉ុណ្ណោះៗ បានធ្វើការឬបានប្រទះហេតុយ៉ាងនោះៗ ដែរឬទេ រឿងនេះមិនជាពិបាកទេ បើមនុស្សយើងគ្រប់គ្នាគ្មានសតិវិបល្លាសហើយ ក៏អាចចាំហេតុការណ៍ដែលខ្លួនបានប្រទះមកហើយនោះបាន ។ បើយើងយកសេចក្ដីចាំ ក្នុងជាតិនេះថា ជាបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណហើយ ក៏នឹងធ្វើឲ្យកិត្តិគុណ របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ថោកថយទាបពេកណាស់ ។ ព្រោះថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដែលនឹងបានលុះញាណ ១ នេះ តោងធ្វើទុក្ករកិរិយាដល់ទៅ ៦ ឆ្នាំ ហាក់ដូចជាព្រះអង្គល្ងង់ ជាងសាមញ្ញជន ព្រោះការធ្វើបានដោយងាយមិនបាច់ព្យាយាម ក៏ធ្វើបានដែរ ព្រះអង្គទៅព្យាយាមធ្វើជាយូរឆ្នាំ ឲ្យអស់តែកម្លាំងឥតអំពើ ។ ហេតុនេះគួឲ្យជឿថា បុព្វេនិវាសានុស្ស-

តិញ្ញាណនោះ ពិតប្រាកដជានឹករឭកឃើញដល់ជាតិ ដែលកន្លងមកហើយបាន មិនមែននឹកឃើញតែក្នុងជាតិនេះទេ ។

ឯបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណនេះ ពុំដែលប្រទះសេចក្ដីអធិប្បាយរបស់បារាំងឬរបស់យោគីណាមួយក្នុងឥណ្ឌៀ ថាជាអ្វីឲ្យប្រាកដនោះឡើយ តាមសេចក្ដីដែលយល់ឃើញ គឺបានទូវការនាំយករបស់ធ្លាប់ដឹងឃើញចំណាំចាំបានមកហើយនោះ ចូលមកកាន់ដួងចិត្តជាថ្មីវិញបាន ដូចក្នុងភាសាបារាំងហៅថា Faculté de la mémoire ប្រៀបដូចយើងធ្លាប់នៅក្នុងស្រុក ស្គាល់ច្រកល្ហកទាំងប៉ុន្មាន ហើយចេញចោលស្រុកទៅបាន ៣០ ឆ្នាំ បានត្រឡប់វិលមកស្រុកវិញ ក៏នឹងរកផ្លូវដែលយើងធ្លាប់ដើរពីមុននោះពុំឃើញឡើយ ព្រោះចេញចោលទៅយូរឆ្នាំ ស្រុកប្រទេសដែលយើងធ្លាប់នៅពីដើមនោះ រាជការផ្លាស់បែបផែនរៀបចំជាថ្មី ឬមួយក៏សម្គាល់សេចក្ដីចំណាំរបស់ខ្លួនមិនប្រាកដក៏មាន ម្យ៉ាងទៀត យើងធ្លាប់រៀនមកថា មនុស្សយើងស្លាប់ហើយវិញ្ញាណចេញទៅរេរង់នៅក្នុងទីណាមួយរាប់ម៉ឺនៗឆ្នាំ ទើបបានមកកើតជាថ្មីទៀត ហេតុនេះបានជាចាំអ្វីមិនបាន ព្រោះក្នុងលោកបានផ្លាស់ប្ដូរទៅជាច្រើន វិញ្ញាណក៏ភ្លេចអស់ ។ យើងមកល្បងគិតមើលទៀតថា បើមនុស្សស្លាប់ហើយមកកើតមួយរំពេចវិញ តែមនុស្សនោះមុននឹងស្លាប់មានស្មារតីល្អចាំសេចក្ដីបាន ប្រហែលជារឭកជាតិបានខ្លះឬទេ រឿងនេះយើងគង់

ដែលបានឮ លោកចាស់ៗ និយាយតំណាលមកជាច្រើន ថាមានក្មេងខ្លះកើតមកដល់ធំដឹងសេចក្តី ក៏និយាយប្រាប់ថាខ្លួនធ្លាប់កើតមកហើយបានចាំរបស់ទ្រព្យនោះៗ ប្រាប់ដំណើររបស់ទាំងនោះក៏ត្រូវទៀត តែរឿងនេះមានតិចណាស់ បានជាបណ្តាយឲ្យថាជារឿងមិនពិត ហើយមិនយកចិត្តទុកដាក់តមក ។ មានរឿងគេនិយាយថា មានស្ត្រីម្នាក់មានប្តី កាលប្តីនឹងដាច់ខ្យល់ស្លាប់ បានយកកំបោរលាបកជើងសម្គាល់ ដើម្បីចង់ដឹងថាមកកើតវិញឬទេ ដល់ស្ត្រីនោះមានប្តីថ្មីកូនដំបូងកើតមកឃើញមានប៉ានផ្ទៅនៅកជើង ជាស្នាមកំបោរដែលគូសសម្គាល់ ដល់កូននោះធំឡើងដឹងសេចក្តីមិនព្រមហៅស្ត្រីនោះថាម្តាយ វាហៅថាប្រពន្ធវិញ ពួកអ្នកប្រាជ្ញសម័យថ្មីរើសយកមកអធិប្បាយថា ការដែលក្មេងមានប៉ានផ្ទៅនៅកជើងនោះព្រោះម្តាយមានចេតសិករឭកជារឿយៗ ដល់ស្នាមកំបោរដែលខ្លួនគូសនៅកជើងរបស់ប្តី ឯក្មេងដែលហៅម្តាយថាជាប្រពន្ធវិញនោះប្រហែលជាមានអ្នកណាទៅបញ្ចេះឲ្យហៅ ។ ការដឹងជាតិនេះ មានកាសែតដេលីមេក្នុងក្រុងទេព ចុះដំណឹងតាមខ្សែលួសថា មានរឿងប្លែកកើតឡើងក្នុងស្រុកឥណ្ឌៀ គឺក្មេងស្ត្រីម្នាក់អាយុបាន ៣ ឆ្នាំប្រាប់ឪពុកថាជាកំណើតទីពីរដែលខ្លួនមកកើតក្នុងលោកនេះកាលមុនកើតនៅទីនោះ ៗ ឪពុកក៏មិនយកចិត្តទុកដាក់ គិតថាបុត្រីខ្លួននិយាយទៅតាមភាសាក្មេង តែកូននោះ

នៅតែនិយាយជាដរាប ហើយរំអុកឲ្យឪពុកវានាំទៅទី ដែលខ្លួនបានកើតមុននោះ ទាល់តែក្មេងនោះអាយុ ៧ ឆ្នាំ ឪពុកឃើញវានិយាយញយៗ ខុសនឹងប្រក្រតី ក៏នាំកូននោះទៅតាមពាក្យវាថា ទីកន្លែងភូមិដែលវាកើតមុននោះ ដេកផ្លូវមួយយប់បានដល់ ទៅដល់ភូមិនោះហើយវាប្រាប់ផ្លូវឲ្យទៅទីកន្លែងផ្ទះដែលវាកើត និងប្រាប់ឈ្មោះមនុស្សដែលនៅក្នុងទីនោះត្រូវ រួចវាក៏ទៅរកបុរសពីរនាក់ថាជាកូនរបស់វា ដល់វេលាឪពុកវានឹងនាំត្រឡប់វិលមកស្រុកវិញ វាយំមិនព្រមវិលវិញ ទាល់តែបង្ខំបានវាមក រឿងនោះក៏ជាហេតុនាំឲ្យយើងគួរស្រាវជ្រាវរកសេចក្តីពិតឲ្យឃើញថាមកពីហេតុដូចម្តេច[១]? កាលដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើងទ្រង់អាចរំឭក

---

១ កាលខ្ញុំនៅធ្វើជាចៅហ្វាយស្រុកកៀនស្វាយ មានស្ត្រីឈ្មោះនាងជូជាប្រពន្ធឈ្មោះផ្លូនៅប៉ុងស្ពានកំពង់ទួល ខណ្ឌកណ្តាលស្ទឹង កើតកូនមកភ្លោះប្រុសទាំង ២ មួយមិនដឹងជាតិ កូនមួយទៀតដឹងជាតិ ឪពុកម្តាយឲ្យឈ្មោះរ៉ូច ចៅរ៉ូចអាយុបាន ៦ ខួបលេងនៅមុខផ្ទះបៀតបិញ្ជើមថ្នល់ ស្រាប់តែឃើញនាងភេមនិងឈ្មោះនេត មកពីស្រុកភ្នំស្រួច ដើរមកដល់មុខផ្ទះចៅរ៉ូចៗស្រែកប្រាប់ឪពុកម្តាយថា ឪពុកម្តាយខ្ញុំមកហើយ ឪពុកម្តាយក៏ឆ្ងល់បានសួរចៅរ៉ូចៗថាកាលជាតិមុនខ្ញុំឈ្មោះអិមប្រពន្ធឈ្មោះលាប់ នៅឃុំព្រៃកប្ញស្សីកៀនស្វាយ ទៅសួរឪពុកម្តាយនៅភ្នំស្រួចទទួលឈឺស្លាប់ ខ្លួនខ្ញុំដើរមកគ្នា ២ នាក់ ដល់មកប៉ុងស្ពានកំពង់ទួលទទួលភ្លៀងធំខ្ញុំក៏នាំគ្នាចូលទៅសុំផ្ទះនាងជូនៅ ឪពុកម្តាយបានដឹងដោយចៅរ៉ូចប្រាប់ដូច្នោះ ក៏នាំចៅរ៉ូចមកឃុំព្រៃកប្ញស្សីស្រុកកៀនស្វាយ ចៅរ៉ូចចង្អុលឈ្មោះនាងលាប់ថាជាប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ហើយស្គាល់ឈ្មោះបងប្អូនខាងប្រពន្ធសឹងគ្រប់ឈ្មោះ ឯរបស់ទ្រព្យរបស់ចៅរ៉ូចៗក៏ស្គាល់ ដល់អាយុពេញបួសជាសាម-ណេរ ឪពុកម្តាយចង់ឲ្យបួសនៅវត្តកោះក្របី ចៅរ៉ូចមិនព្រម រត់ទៅបួសជាសាមណេរនៅវត្តពោធិល្យំ កណ្តាលស្ទឹង រឿងនេះខ្ញុំបានយកខ្លួនក្មេងនោះតាំងពីអាយុ ៨ ខួបមកសួរបញ្ជាក់ ហើយបានសួរបងប្អូនខាងនាងលាប់ក៏ទទួលថាពិតមែន (ន័យលក្ខណៈរបស់អ្នកប្រែ) ។

ជាតិបាននោះ មានសេចក្ដីសន្និដ្ឋានបានពីរប្រការ គឺកាលក្នុងវេលាព្រះអង្គបានសម្រេចព្រះសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណហើយនោះ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យផូរផង់ដូចជាព្រះចន្ទ្រក្នុងថ្ងៃពេញបូណ៌មី ប្រការមួយទៀតមុនព្រះអង្គនឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធនោះ ក្នុងជាតិនីមួយៗ ដែលព្រះអង្គកំពុងសាងបារមី ព្រះអង្គប្រតិបត្តិធ្វើតែសេចក្ដីល្អមកជាច្រើនជាតិ គ្មានអ្វីនឹងធ្វើព្រះទ័យឲ្យល្អក់សៅហ្មងបានក្នុងវេលាដែលព្រះអង្គរលត់ចិត្ត ពីជាតិមួយទៅជាតិមួយជាថ្មីនោះ មុនដែលព្រះអង្គបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ។

សេចក្ដីនេះនឹងអធិប្បាយតាមអត្តនោមតិថា ធម្មតាមនុស្សយើងបើចាំអ្វីបាន ឬបានឃើញអ្វីមួយផងហើយដល់កន្លងយូរទៅ ក៏អាចភ្លេចទៅវិញបាន បើនឹងព្យាយាមរំឭកនឹកចង់ឲ្យឃើញមកវិញនោះជារបស់ពិបាក តែមានថ្ងៃណាឬវេលាណាមួយ ចិត្តយើងថ្លាផូរផង់គ្មានអ្វីមកធ្វើឲ្យរំខានចិត្តសោះនោះ ក៏អាចនឹកឃើញឯងៗ ដោយមិនបានព្យាយាមនឹករកផង ឬមនុស្សដែលកំពុងព្យាយាមធ្វើការនីមួយៗ ចង់ឲ្យបានសម្រេចម៉្យាងៗ តែកាលកំពុងធ្វើនោះ ពុំទាន់គិតឃើញដល់ការរបស់ខ្លួនធ្វើបានយ៉ាងណាខ្លះហើយនោះទេ លុះតែការដែលធ្វើនោះសម្រេចហើយបានមើលទៅឃើញពេញចិត្ត ដោយផលនៃខ្លួនព្យាយាម ដួងចិត្តនោះក៏ថ្លារឭកនឹកឃើញចាំនូវការផ្សេងៗ ទាំងប៉ុន្មានដែលខ្លួនបានធ្វើមកហើយនោះ

ដូចជាអ្នករៀនវិជ្ជាផ្សេងៗ ដែលទើបប្រឡងបានសម្រេចថ្មីៗ នឹងចាំនូវវិជ្ជាបានច្រើនលើសជាងកាលកំពុងប្រឡងឬមុននឹងចូលប្រឡង ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់របស់យើង ក៏គង់ដូច្នេះដែរ សេចក្តីសម្រេចរបស់ព្រះអង្គធ្វើឲ្យព្រះអង្គពេញព្រះទ័យក្នុងសន្តិសុខ ជាងសេចក្តីសម្រេចពីការអ្វីៗទាំងអស់ ក៏អាស្រ័យនូវព្រះទ័យជ្រះថ្លាផូរផង់ ប្រាសចាកកិលេសនោះឯងបានជាសេចក្តីចាំទាំងប៉ុន្មានៗ ត្រឡប់មកកាន់ព្រះអង្គ បានវិញ ។

មនុស្សយើងនឹងភ្លេចរបស់ដែលធ្លាប់បានប្រទះឃើញ ឬចាំបានមកហើយ ច្រើនមកពីចិត្តមិនទៀង ដូងចិត្តល្អក់សៅហ្មងក្នុងវេលាកំពុងធ្វើការ ។ ឯមនុស្សដែលគ្មានហេតុអ្វី មកធ្វើឲ្យខ្វល់ក្នុងដួងចិត្តបាននោះមានសេចក្តីចាំបានជាច្រើនបំផុត ។ មកពីហេតុនេះបានជាក្នុងផ្លូវសាសនារបស់យើង ប្រកាន់ខ្ជាប់ឲ្យប្រដៅមនុស្សជិតស្លាប់ ឲ្យមានស្មារតីព្យាយាមរឭកនឹកតែពីសេចក្តីល្អផ្សេងៗ ដែលខ្លួនបានធ្វើនោះសម្រាប់ធ្វើឲ្យវិញ្ញាណរឭកជាប់ទៅជាមួយ ក្នុងលោកខាងមុខ មនុស្សដែលគ្មានសេចក្តីល្អ សម្រាប់នឹងនឹករឭក ឬមនុស្សដែលមានចិត្តបាបអាក្រក់ប្រព្រឹត្តធ្វើតែសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ឲ្យមនុស្សទាំងពួងក្តៅក្រហាយជានិច្ចនោះក៏មិនអាចនឹករឭកដល់ សេចក្តីល្អរបស់ខ្លួនបានឡើយ បានជាមនុស្ស

ដែលធ្លាប់ប្រព្រឹត្តសេចក្ដីទុច្ចរិត វេលានឹងស្លាប់ពុំបានស្លាប់ដោយសេចក្ដីសុខទេ ។

ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ កាលកំពុងសាងព្រះបារមី ក្នុងជាតិក្រោយៗ មកនោះ ព្រះអង្គបានប្រព្រឹត្តធ្វើតែសេចក្ដីល្អដរាបមក មិនដែលឃើញមានក្នុងគម្ពីរថា ព្រះអង្គធ្វើឲ្យអ្នកណា បានក្ដៅក្រហាយនោះឡើយ ហេតុនេះឯង បានជាវេលាដែលព្រះអង្គនឹងលះលោកមួយទៅ សាងសន្សំព្រះបារមីក្នុងលោកឯទៀតនោះ ព្រះអង្គតែងតែមានសតិផូរផង់ គ្មានអ្វីប៉ះពាល់ធ្វើឲ្យខ្វល់ក្នុងព្រះទ័យបាន បានជាព្រះអង្គមានសេចក្ដីចាំមាំមួនបានដោយងាយ ហេតុនេះបានជាថា មិនគួរទៅសង្ស័យ ក្នុងខដែលថាព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មិនអាចរំឭកជាតិជាច្រើនបាននោះសោះ គួរតែជឿថាព្រះអង្គរំឭកជាតិបានជាពិតប្រាកដណាស់ ។

តាមសេចក្ដីអធិប្បាយ របស់ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យថា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ លោកសំដៅដល់សេចក្ដីរឭកជាតិដ៏កន្លងមកជាច្រើនជាតិមុននឹងមកកើតក្នុងជាតិនេះ ។ ឯវិធីដែលលោកអធិប្បាយទុកនោះគួរឲ្យជ្រះថ្លា ព្រោះជាការបង្ហាត់សេចក្ដីចាំថយក្រោយជាជាន់ៗ តទៅ ។ លោកអធិប្បាយទុកថា ក្នុងជាន់ដំបូង ត្រូវចូលឈាន ៤ ដោយលំដាប់ កាលណាចេញពីឈានទាំង ៤ ហើយ ឲ្យរំឭកនឹកដល់ការដែលបានធ្វើ

មកហើយនោះ នឹកថយក្រោយទៅទាល់តែដល់ការដែលបានធ្វើក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម រួចនឹកតទៅការផ្សេងៗ ដែលបានធ្វើក្នុងមជ្ឈិមយាម ក្នុងមជ្ឈិមយាម រហូតទៅដល់ ២ ថ្ងៃ ៤ ថ្ងៃ ១០ ថ្ងៃ រួចដល់ ១ ខែ ១ ឆ្នាំ ១០ ឆ្នាំ ២០ ឆ្នាំ ទាល់តែដល់វេលាកើត បើជាប់ត្រង់ណា ត្រូវចូលឈានឡើងវិញ (ដើម្បីធ្វើឲ្យចិត្តថ្លាផូរផង់សម្រាប់ឲ្យរឭកចាំបាន) រួចនឹករឭកតៗ ទៅ ទាល់តែដល់ភពដែលកន្លងមកហើយ ។

វិជ្ជាប្រការទី ៧

ទិព្វចក្ខុ

ទិព្វចក្ខុនេះជាវិជ្ជាធំបំផុត ហើយជាទីសម្គាល់ដ៏សំខាន់ក្នុងសៀវភៅនេះ បានជារៀបរាប់ឲ្យពិស្តារជាងវិជ្ជាឯទៀតបន្តិច ។

តាមធម្មវិភាគបរិច្ឆេទទី ២ ពោលជានិទ្ទេសទុកក្នុងពួកវិជ្ជាទី ៣ ឲ្យឈ្មោះថាចុតូបបាតញ្ញាណ គឺមានចក្ខុទិព្វបរិសុទ្ធលើសចក្ខុមនុស្សសាមញ្ញ មើលឃើញពពួកសត្វកំពុងចុតិ កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបឧត្តម មានពណ៌សម្បុរស្រស់ មិនស្រស់ នឹងបានសេចក្ដីសុខឬទុក្ខក៏ដឹងបាន ហើយដឹងឃើញច្បាស់នូវពួកទាំងនោះអន្ទោលទៅតាមកម្ម ។ សម្ដេចព្រះមហាសមណៈ ទ្រង់ប្រៀបប្រដូចនូវការដឹងសាវតាររបស់មនុស្សដទៃ រួចទ្រង់អធិប្បាយតទៅថា "ដែលប្រារព្ធដល់សត្វវិលកើត

វិលស្លាប់នោះ ដូចគ្នានឹងបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ប្រារព្ធខន្ធតាមនិទ្ទេស ថែមប្រារព្ធនូវគតិនៃសត្វទាំងនោះផង មើលទៅសម្ដែងនោះមិនមែនតែត្រឹមវិលកើតវិលស្លាប់ដែលជាគតិធម្មតានោះទេ សេចក្ដីថាប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចកម្ម ក៏ជាគតិនៃធម្មតាដូចគ្នាដែរ ។ ញាណនេះលោកពោលថា កម្ចាត់មោហៈដែលកំបាំងកម្មស្សកតា នឹងពោលថាកម្ចាត់នូវមោហៈ ដែលជាហេតុជឿប្រកាន់ដោយគ្មានហេតុ ដូចជាសីលព្វតបរាមាសនិងមិច្ឆាទិដ្ឋិក៏បាន ចាត់ជាអង្គនៃព្រះសម្មាសម្ពោធិ-ញាណក៏គួរដែរ ។

បណ្ដាអវយវៈទាំងអស់ ភ្នែកជារបស់សំខាន់ជាងអវយវៈឯទៀត គឺប្រើបានជាប្រយោជន៍ច្រើនជាងអវយវៈដែលមាននៅក្នុងកាយយើង ហើយជារបស់សម្រាប់សម្ដែងឲ្យឃើញនិស្ស័យ ចិត្តថ្លើមនិងសេចក្ដីប្រព្រឹត្តរបស់មនុស្ស ជាគ្រឿងដែដ៏ប្រសើរ ដែលមនុស្សត្រូវការប្រើបាន មិនត្រឹមតែកិច្ចការដែលប្រចាំថ្ងៃនោះទេ ជាគ្រឿងជួយឲ្យសម្រេចសេចក្ដីបំណងក្នុងការផ្សេងៗ បានច្រើនយ៉ាងទៀត ។

យើងដឹងថាភ្នែករបស់យើងរាល់គ្នាមាន ៣ ពណ៌ ពណ៌សនៅជុំវិញខាងក្រៅរួចពណ៌ស្លេរ ឬពណ៌ស្ទើរខ្មៅ ភ្នែកបាំងជាពណ៌ស្ការខ្ចី ឬពណ៌ផ្ទៃមេឃក៏ថាបាន ដែលជាប្រយោជន៍ហើយជាសំខាន់បំផុត គឺចុចខ្មៅ

នៅកណ្ដាលប្រសីភ្នែកដែលយើងហៅថាកែវភ្នែក ឯត្រង់ជុំវិញនោះទុកជាត្រូវរបួសដល់ចេញឈាមក៏មិនខ្វាក់ បើត្រូវរបួសបន្តិចបន្តួចត្រង់កែវភ្នែកហើយក៏អាចខ្វាក់បាន បានជាធម្មជាតិបង្កើតឲ្យមានរោមភ្នែកមកជាមួយសម្រាប់ការពារវេលាមានអ្វីមកប៉ះពាល់ និងប៉ះរោមភ្នែកជាមុនភ្នែកក៏នឹងប៉ប្រិចឲ្យរួចពីត្រូវរបួសបាន ក៏ដោយសាររោមភ្នែកជួយការពារដែលថាភ្នែកជាប្រយោជន៍របស់រាងកាយជាច្រើនបំផុតនោះ ពីព្រោះភ្នែកជាគ្រឿងសម្រាប់មើល រកចំណេះចេះដឹងទាំងពួងមកការពារខ្លួនបានមនុស្សថ្លង់នៅមានគ្រោះល្អជាងមនុស្សខ្វាក់ជាច្រើន ឧបមាដូចមនុស្សភ្នែកខ្វាក់ពីកំណើត មិនស្គាល់រូបរាងមុខមាត់មាតាបិតាបង្កើតនោះដូចម្ដេចសោះ គ្រាន់តែដឹងសណ្ឋានដូចជាដឹងនូវសណ្ឋាន គោ, ក្របី, ដំរីសេះ, ដោយមានមនុស្សពន្យល់ឲ្យស្ដាប់ មិនអាចដឹងដល់ពណ៌ខៀវ សក្រហមរបស់សត្វទាំងនោះដូចម្ដេចឡើយ ព្រោះគ្មានអ្នកប្រាជ្ញណាមួយក្នុងលោកចេះដឹងអធិប្បាយឲ្យមនុស្សភ្នែកខ្វាក់ពីកំណើត ស្គាល់លក្ខណៈពណ៌ទាំងនោះបាន ហេតុដូច្នេះមនុស្សខ្វាក់នោះក៏នឹងចូលចិត្តថា សម្បុរពណ៌ក៏ដូចជារូបសត្វទាំងនោះដែរ ឬមួយវិញទៀត គ្រាន់តែដឹងថាភ្លើងជារបស់ក្ដៅ, ដីជារបស់រឹង, ទឹកជារបស់ជ្រាយ តែនឹងស្គាល់រូបសម្បុររបស់ធាតុទាំងនោះជាយ៉ាងណាពុំបានឡើយ ហេតុនេះឯងបានជាថា

មនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ទុកជាមនុស្សមានគ្រោះធ្ងន់ជាបំផុត ព្រោះខាតផ្លូវចេះដឹងក្នុងលោកនេះពាក់កណ្ដាល ឬក៏ច្រើនជាងពាក់កណ្ដាលក៏មាន ។

ដែលថាភ្នែកជាគ្រឿងសម្ដែងឲ្យស្គាល់ឃើញនិស្ស័យ ចិត្តថ្លើមនិងសេចក្ដីប្រព្រឹត្តនិងលក្ខណៈផ្សេងៗ របស់មនុស្សនោះ គឺថាបើយើងសង្កេតមើលឲ្យល្អហើយ នឹងឃើញថាភ្នែកមនុស្សម្នាក់ៗ ខុសគ្នាជាច្រើន ដែលជាសំខាន់បំផុតគឺចុចកណ្ដាលដែលហៅថាកែវភ្នែក មនុស្សឆ្លាតច្រើនមានកែវភ្នែកធំ មនុស្សល្ងង់កែវភ្នែកច្រើនតូច មនុស្សដែលអាចពង្រីកកែវភ្នែកឲ្យធំ ឬក៏ឲ្យតូចបាននោះ ជាអ្នកមានលក្ខណៈអត់ធ្មត់មាំមួន ជាមនុស្សមានសេចក្ដីព្យាយាមឧស្សាហ៍មិនញញើតខ្លាចសេចក្ដីលំបាក ហើយមិនខ្លាចក្រែងអ្នកណា អាចប្រើមនោមយិទ្ធិយ៉ាងទាប ឬយ៉ាងកណ្ដាល ជាគ្រឿងបង្គាប់មនុស្សដែលនៅក្នុងអំណាច ឲ្យជឿស្ដាប់បានដោយងាយ ។ មនុស្សដែលមិនហ៊ានមើលភ្នែកគេត្រង់ៗ កំពុងនិយាយនោះ ជាមនុស្សមាននិស្ស័យទន់ ខ្លាច ធ្វើអ្វីមិនប្រាកដ បើមិនដូច្នោះទេ ក៏ជាមនុស្សស្លូតតែចិត្តវៀច គង់មានសេចក្ដីខុសអ្វីជាប់នឹងខ្លួន ។

ហេតុនេះ បានជាបារាំងគេប្រកាន់យ៉ាងមាំមួន ថាកាលណាចាប់ដៃគ្នាឬធ្វើសេចក្ដីគោរពគ្នាទៅវិញទៅមក ត្រូវតែមើលភ្នែកគ្នាដរាប បើមិនធ្វើដូច្នេះទេ គេប្រកាន់ថាជាកិរិយាថោកទាបបំផុត ។ វេលានិយាយនឹង

អ្នកមានបណ្ដាស័ក្ដិធំ ឬស្ដាប់លោកនិយាយត្រូវមើលភ្នែកលោក បើដាក់ភ្នែកសញ្ចប់សញ្ចឹងមើលខាងក្រោម មិនសម្លឹងមើលមាត់លោកនិយាយ ឬក៏មើលទៅឯទៀត ក៏ចាត់ជាអគារវៈ មិនជាទីគោរព ។ បើជាទាហានគេមានច្បាប់បង្គាប់ទុកជាស្រេចថា ក្នុងវេលាធ្វើការគោរពត្រូវមើលភ្នែកអ្នកធំជាងខ្លួន អ្នកណាដែលក្រឡេកមើលណេះមើលណោះ ទុកជាមនុស្សមិនបរិសុទ្ធ គង់មានអ្វីម៉្យាងៗ ដែលប្រព្រឹត្តមិនល្អលាក់ទុកក្នុងខ្លួន ព្រោះហេតុនេះឯងបានជាគ្រឿងសម្ដែងឲ្យឃើញពិរុទ្ធរបស់មនុស្ស ដែលធ្វើខុសទទួលទោសជារឿយៗ ។ កាលណាយើងចូលទៅរកលោកអ្នកមានបណ្ដាស័ក្ដិធំៗ យើងគង់ឃើញភ្នែកលោកសម្លឹងមើលត្រង់មកភ្នែកយើង យើងត្រូវឲ្យដឹងថាដែលលោកសម្លឹងមកយើងនោះ លោកមិនសម្លឹងមើលដោយឥតប្រយោជន៍ទេ លោកព្យាយាមមើលនិស្ស័យចិត្តថ្លើមនិងសេចក្ដីចំណង់របស់យើងក្នុងវេលានោះផង ។ ព្រោះហេតុនេះឯង បានជាក្នុងវេលាកំពុងនិយាយការអ្វីៗនឹងលោក លោកអាចស្ទាត់និយាយប្រាប់ឲ្យត្រូវនឹងចិត្តយើង ដែលយើងបម្រុងនឹងនិយាយតទៅទៀតនោះ មកតែពីភ្នែកយើង ជាគ្រឿងសម្ដែងឲ្យលោកឃើញពីសេចក្ដីនិយាយល្អអាក្រក់ ពិតមិនពិតល្ងង់ខ្លៅឆ្លាតមិនឆ្លាត យ៉ាងណាៗបាន ។ សេចក្ដីខុសត្រូវអាចលាក់ទុកក្នុងចិត្តដោយវិធីផ្សេងៗ បាន តែភ្នែកនោះ

នឹងនាំយកសេចក្តីដែលលាក់ទុកនោះមកបង្ហាញឲ្យគេដឹង ។ ដូច្នេះបាន ជាមនុស្សបរិសុទ្ធប្រាសចាកមន្ទិលក្នុងខ្លួន មិនរន្ធត់ញាប់ញ័រខ្លាច ក្នុងការដែលនឹងសម្លឹងមើលភ្នែកមនុស្សដោយត្រង់នោះសោះ ។

តាមសេចក្តីអធិប្បាយ ក្នុងមនោមយិទ្ធិ ដែលមានមកហើយខាង ដើមនោះ ថាក្រសែគំនិតរបស់មនុស្ស ផ្សាយចេញចាកមនុស្សទៅបាន ច្រើនផ្លូវ បានជាអ្នកប្រាជ្ញក្នុងវិជ្ជានេះប្រកាន់ដូចគ្នាថា ក្រសែទាំងនោះ ចេញតាមភ្នែកជាច្រើនបំផុត បានជាមនុស្សយើងប្រើភ្នែកជាគូដៃដ៏ សំខាន់ ក្នុងការផ្សាយមនោមយិទ្ធិរបស់ខ្លួន តាមដែលបានសង្កេតមើល ក្នុងទីប្រជុំធំៗ ដែលនានាប្រទេសក្នុងលោក បញ្ជូនមន្ត្រីទៅនិយាយការ ជំនួសនោះ ឃើញបណ្តាលោកដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះជាមន្ត្រីឆ្លាតបំផុត ក្នុងលោកវេលានិយាយក្នុងទីប្រជុំ ភ្នែកលោកមិនមើលទៅទីណាឡើយ សម្លឹងមើលទៅតែអ្នកស្តាប់ ដូចជាគេខ្វេះយកនូវដួងចិត្តរបស់អ្នកស្តាប់មក ញាំញីបង្គាប់ឲ្យជឿតាមដែលលោកនិយាយនោះ ឯពួកដែលគ្មានឈ្មោះ ល្បីល្បាញខាងនិយាយការអ្វីឲ្យល្អជាវិសេសនោះ វេលានិយាយច្រើន ងើយមើលពិតានមើលសំបុត្រឬមើលបាតដៃរបស់ខ្លួន សម្តីរបស់ពួកនេះ ទុកជានិយាយឆ្លាតបំផុត ក៏គ្មានទម្ងន់ល្មមធ្វើឲ្យមនុស្សជឿបានជាច្រើន ដែរ បើយើងព្យាយាមសង្កេតមើលភ្នែករបស់លោកដែលមានអំណាច វាសនា នឹងឃើញចុចកណ្តាលប្រស្រីភ្នែករបស់លោក ធ្វើឲ្យធំឬតូចបាន

តាមហេតុការណ៍ដែលនិយាយនោះ បើក្នុងវេលានិយាយសប្បាយរីករាយ នឹងគ្នាលោកទើបឃើញចុចក្នុងភ្នែកលោកតូច តែដល់និយាយការប្តូមាន បន្ទាប់យ៉ាងណាៗ នឹងឃើញចុចនោះរីកធំឡើង បើកំពុងខឹងផងទៀត ចុចនោះក៏កាន់តែរីកធំបំផុតទៅទៀត ទាល់តែពណ៌កែវភ្នែកអមជុំវិញនោះតិចទៅ ។ ពួកស្មាក្តីដែលល្បីឈ្មោះក្នុងឱរុប ដែលមានរង្វង់ភ្នែកកណ្តាលពណ៌ផ្ទៃមេឃមកពីកំណើតនោះ ដល់វេលានិយាយអធិប្បាយរឿងក្តីសំខាន់ៗ នឹងឃើញកែវភ្នែកខ្មៅទាំងអស់ ពណ៌ផ្ទៃមេឃដែលនៅជុំវិញនោះក៏បាត់ទៅ នៅសល់តែពណ៌ខ្មៅកណ្តាលនិងសជុំវិញ ។ ហេតុទាំងនេះមកពីមានសេចក្តីប្រាថ្នាខ្លាំង ក្រសែមនោមយិទ្ធិនោះផ្សាយចេញមកតាមភ្នែកយ៉ាងខ្លាំងបំផុត ដោយនិយាយអធិប្បាយសេចក្តី ចង់ឲ្យតុលាការជឿថាក្តីរបស់ខ្លួនមានលក្ខណ៍ល្អជាងគូក្តីម្ខាង អ្នកដែលតំណាងការនគរ វេលាដែលត្រូវការនិយាយឲ្យពួកសមាជិក ក្នុងរដ្ឋសភាទាំងអស់ ឲ្យយល់ឃើញព្រមតាមសេចក្តីគិតរបស់ខ្លួននោះ ត្រូវប្រើអណ្តាតរបស់ខ្លួនជាដាវយ៉ាងមុត កាប់ឆ្ការសេចក្តីយល់របស់អ្នកម្ខាង ឲ្យរលំដួលព្រមយល់តាមខ្លួននិយាយ ដែលជាការបានប្រយោជន៍ ហើយឲ្យមានប្រៀបដល់ប្រទេសរបស់ខ្លួនផងនោះក្តី ។ អ្នកដែលគ្រប់គ្រងមនុស្សច្រើន ដូចជាមេកម្មករដែលព្យាយាមបញ្ចុះបញ្ចូលឲ្យមនុស្សធ្វើការដ៏មាន

ចំនួនរាប់ពាន់ កំពុងបោះបង់ចោលការទៅនោះ ឲ្យត្រឡប់ចូលមកធ្វើការវិញក្តី ពួកទាំងនេះបានប្រើភ្នែក ជាគ្រឿងដ៏ប្រសើរសំខាន់ក្រៃលែងជាងសស្ត្រាវុធទៀត តាមដែលពុទ្ធនិយាយថា មនុស្សដែលប្រទះនឹងខ្លាទាល់ច្រករករត់ទៅណាពុំបាន បានសម្លឹងមើលភ្នែកវាមិនប៉ប្រិចភ្នែកអាចធ្វើឲ្យខ្លាចៀសចេញ មិនហ៊ានធ្វើអ្វីបាននោះ គួរជឿថាមានប្រាកដមែន ។

តាមដែលពណ៌នាមកនេះ គឺពោលអំពីលក្ខណៈនិងគុណប្រយោជន៍របស់ភ្នែកមនុស្សប្រក្រតី មិនទាន់ចូលក្នុងគោលទិព្វចក្ខុទេ តាមដោយពិតនោះ រឿងនេះគួរពណ៌នាទុកក្នុងមនោមយិទ្ធិ ច្រើនជាងពោលទុកក្នុងទីនេះ ឥឡូវនេះនឹងបានបរិយាយដល់លក្ខណៈភ្នែកទិព្វ ដែលបាននាមហៅថា "ទិព្វចក្ខុ" ជាវត្ថុសំខាន់ក្នុងសៀវភៅនេះតទៅ ។

ទិព្វចក្ខុនេះត្រូវនឹងបារាំងហៅថា (Clairvoyance) តែបារាំងរួមយកញាណទាំង ៣ គឺអតីតំសញ្ញាណ ញាណក្នុងចំណែកអតីត អនាគតំ-សញ្ញាណ ញាណក្នុងអនាគត និងបច្ចុប្បន្នំសញ្ញាណ ញាណក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទាំង ៣ ប្រការនេះនៅក្នុងចំណោមទិព្វចក្ខុ បើតាមនិទ្ទេសរបស់យើងមើលទៅសំដៅដល់ការ ឃើញកន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ដូចដែលមានពោលមកខាងដើម ថាមើលធ្លុះកំផែងធ្លុះដី ។ល។ (Chairvoyance) បើយើងយកមកប្រៀបគ្នាហើយ ក៏នឹងចុះតាមគន្លងជាមួយបាន គឺថាបើ

អាចមើលឃើញ សត្វកំពុងចុតិបានហើយ មិនគួរសង្ស័យនឹងការដែល ថាអាចមើលឃើញ អតីត អនាគត បានយ៉ាងច្បាស់ល្អនោះឡើយ ដោយហេតុនេះបានជាថាការដែលនឹងអធិប្បាយដល់ទិព្វចក្ខុនោះ នឹងបាន នាំយកគំនិតរបស់បារាំង និងគោលក្នុងនិទ្ទេសរបស់យើងមករួមគ្នា ឲ្យ លោកអ្នកមើលវិនិច្ឆ័យប្រៀបធៀបទាំងពីរផ្លូវមើល ។

វិទ្យាសម្រាប់ដឹងអតីតនិងទំនាយនូវអនាគតបាននោះ ជារបស់បាន ផ្សាយមកក្នុងលោកមនុស្សបានចេះដឹងមកក្នុងលោកជាច្រើនបំផុត គឺហោ-រាសាស្ត្រ ពោលគឺលទ្ធិដែលប្រកាន់ថា មនុស្សយើងកើតមកនៅក្រោម អានុភាពរបស់ដួងផ្កាយទាំងឡាយ នឹងបានល្អឬអាក្រក់ដោយប្រការយ៉ាង ណាក៏ស្រេចហើយតែផ្កាយជាដើមហេតុ ។ មានន័យមួយទៀតប្រកាន់ ថា មនុស្សយើងកើតមកមានបកាសិតរបស់ព្រះនៅខាងលើបំផុត ត្រា ទំនាយទុកមកហើយ នឹងបានល្អ អាក្រក់យ៉ាងណា តោងទៅតាមបកាសិត នោះ ។ លទ្ធិដែលពណ៌នាមកខាងដើមនោះ មានមូលជាសេចក្តីពិត ប្រាកដជាច្រើន បានជាមានអ្នករៀន ចម្លងជាតម្រាក្បួនផ្សាយចេញ ទៅគ្រប់ប្រទេស ព្រោះសេចក្តីនិយមមិនទាន់សាបសូន្យ បានជាមាន មកដល់ឥឡូវនេះ ។ រឿងនេះយើងល្បងពិចារណាមើលលទ្ធិនេះមាន ខដែលមិនស្រួល គួរឲ្យសង្ស័យនោះដោយមានបញ្ហាយ៉ាងណាខ្លះ? តាម សេចក្តីយល់ឃើញនោះដូច្នេះគឺ:

១- មានខដែលមិនស្រួលច្រើន គឺត្រូវឲ្យបានថ្ងៃខែឆ្នាំនិងពេលវេលា ដែលកើតឲ្យត្រឹមត្រូវប្រាកដជាបំផុត ទើបគន់គូរទំនាយត្រឹមត្រូវបាន ហេតុនេះបានជាមនុស្សក្នុងលោកនេះ មួយសែននាក់មានប្រហែលមួយនាក់ ដែលអាចដឹងចាំពេលវេលាកំណើតរបស់ខ្លួនជាប្រាកដបាននោះ បើមនុស្សដែលនៅឆ្ងាយ ផុតពីសូរកាំភ្លើងបាញ់យាម ហើយគ្មានទាំងនាឡិកាដែលដើរត្រឹមត្រូវទៀត ក៏មិនអាចដឹងពេលវេលាដែលខ្លួនកើតឲ្យបានត្រឹមត្រូវឡើយ បានជាអ្នកចេះវិជ្ជាហោរាសាស្ត្រ ថាការដែលទាយខុសនោះមកពីពេលវេលាកើតមិនទៀងត្រឹមត្រូវប្រាកដ[១] ។

២- គួរសង្ស័យនោះ គឺមនុស្សដែលកើតមក បានជាស្ដេចសោយរាជសម្បត្តិ ឬជាមហាសេដ្ឋី ហើយមានមនុស្សដែលកើតក្នុងពេលវេលា ឆ្នាំ ខែ ថ្ងៃ ដូចគ្នា ឬក៏ពេលវេលានាទីប្រកិតគ្នា ល្មមនៅក្នុងពេលទំនាយជាមួយគ្នាបាន តើមនុស្សនោះនឹងបានជាស្ដេចសោយរាជ្យ ឬជាមហាសេដ្ឋីទៅទាំងអស់បានឬទេ?[២] ។

---

១ មានគេអធិប្បាយថា អាចយករូបពណ៌សម្បុររបស់បុគ្គលមកជាគ្រឿងត្រួតមើលឲ្យដឹងវេលាកើតខុសឬត្រូវបាន ។ ២ មានអ្នកដែលបានមើលសៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការដែលបោះពុម្ពគ្រាមុនអធិប្បាយថាថ្ងៃកំណើតតែម្យ៉ាង នឹងធ្វើឲ្យមនុស្សល្អដូចគ្នាពុំបាន គោងយកឋានផ្សេងមកប្រកបជាមួយប្រដូចនូវស្មៅដុះលើភ្នំ ទុកជាដូចម្ដេច ក៏គង់ខ្ពស់ជាងដើមត្នោត ដែលដុះតាមជើងភ្នំដែរ ។

៣- មនុស្សដែលមានអំណាចស័ក្តិខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ដែលមានឈ្មោះក្នុងពង្សាវតាររបស់លោក ដូចជា ណាប៉ូឡេអុង, សេសារ, អាឡេក-សន្ត្រឹមហារាជ ទាំងនេះ ដួងជតាល្អគ្រប់អង្គឬអ្វី? ។

៤- មនុស្សដែលដឹងថា ដួងជតារបស់ខ្លួនអាក្រក់ហើយព្យាយាមប្រព្រឹត្តតែសេចក្តីល្អ មិនធុញថប់នឹងសេចក្តីលំបាក ដូច្នេះតើនឹងមានឱកាសបានល្អខ្លះដែរឬទេ? ឬមនុស្សដែលដឹងច្បាស់ថា ដួងជតារបស់ខ្លួនល្អ តែប្រហែសខ្លួនមិនធ្វើការអ្វីសោះ ប្រព្រឹត្តជាមនុស្សពាលទៅនោះតើនឹងបានល្អដូចដួងជតានោះដែរឬទេ?

៥- លទ្ធិដែលប្រកាន់ថា មនុស្សយើងកើតមក មានបកាសិតរបស់ព្រះខាងលើបំផុត ត្រាទំនាយទុកមកនោះ នឹងថាត្រូវឬខុសក៏តាមចុះ តែលទ្ធិបែបនេះមើលទៅមិនសូវល្អ ព្រោះនឹងនាំឲ្យមនុស្សខ្ជិលមិនចង់ធ្វើការអ្វីៗ ដោយគិតឃើញថាទុកជាធ្វើទៅក៏មិនបានជាល្អ ព្រោះដួងជតាទំនាយថាអាក្រក់ ម៉្យាងទៀត ហោរទាយថាល្អ ក៏នឹកថាលាភផលទាំងពួងនឹងមានមកឯងៗ មិនចាំបាច់ធ្វើការអ្វីឡើយ ។ ក្នុងលោកនេះយើងគង់ប្រទះឃើញ មានមនុស្សជាច្រើនដែលខ្ជិលជាប្រក្រតីមិនធ្វើការរកស៊ីអ្វី ដើរតែបន់ស្រន់អ្នកតា និងរកហោរទាយឲ្យ បើឮទំនាយទាយថានឹងមានបុណ្យឬនឹងមានលាភ ក៏ត្រឡប់មកផ្ទះទ្រាំអត់ឃ្លានចាំបុណ្យនិងលាភ មិនធ្វើការអ្វី បើឃ្លានណាស់យកទឹករិតពោះ រង់ចាំពេល

វេលាជោគលាភ តាមទំនាយដែលថានឹងមានមកនោះ ចាំទៅមិនឃើញមានបានអ្វី ក៏ជេរប្រទេចផ្ដាសាអ្នកតានិងហោរថាកុហក ឬក៏នឹករវើរវាយឃើញទៅជាមានមនុស្សឈ្នានីស បានជាមិនបានលាភ ក៏កើតចិត្តវិបល្លាស គិតស្វែងរកលាភដោយមិនប្រកបនឹងធម៌វិញ អកុសលក៏តាមមកដល់ឲ្យផលទៅជាអាក្រក់ខុសនឹងទំនាយ ។

តាមដែលពណ៌នាមកទាំង ៥ ប្រការនេះ មិនមែនមើលងាយដោយមិនចង់ជឿលទ្ធិហោរ ដែលមនុស្សក្នុងលោកបានរាប់អានមកយូរហើយនោះទេ វិជ្ជាហោរគួរជឿណាស់ ព្រោះមានខ្លះទំនាយទាយត្រូវជាច្រើន តែតាមប្រក្រតីត្រូវលើមនុស្សយ៉ាងកណ្ដាល គឺមនុស្សដែលមានព្យាយាមធម្មតា មានសេចក្ដីប្រព្រឹត្តល្អគួរសម គ្មានចិត្តទុច្ចរិតក្នុងខ្លួន មិនបានធ្វើសេចក្ដីល្អដ៏វិសេសអ្វីឲ្យបានច្រើនផង ទំនាយច្រើនត្រូវមនុស្សបែបនេះ ព្រោះមនុស្សយើង គង់មានឆ្នាំខែណាមួយប្រែប្រួលនិស្ស័យចិត្ត ប្រព្រឹត្តឲ្យល្អឡើង ឬក៏អាក្រក់ទៅក៏មានជាច្រើន ។ បានជាបកាសិតរបស់ព្រះខាងលើបំផុតនោះ បើមានពិតប្រាកដមែន តើនឹងប្រែប្រួលបានទៅខ្លះដែរឬទេ[១] ?

---

១ មានលោកម្នាក់ថា ហោរាសាស្ត្រ មិនមែនជាលទ្ធិដែលប្រកាន់បកាសិតខាងលើនោះទេ ការដែលហោរទាយនោះ ជាការបង្ហុលផ្លូវឲ្យដើរពីរផ្លូវ ស្រេចនូវម្ចាស់របស់ដួងជតា រើសដើរតាមផ្លូវល្អឬអាក្រក់ ស្រេចនូវគំនិតខ្លួនគិតចុះ ។

វិជ្ជាដឹងអតីតទំនាយទាយទៅអនាគតនេះ ជាវិជ្ជាគួរនិយមណាស់ បើមនុស្សយើងចម្រើនក្នុងវិជ្ជាមួយនេះ ដល់ទៅប្រើការបានជាពិតប្រាកដហើយ ក៏អាចនឹងធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យលោកបានជាច្រើនណាស់ ដោយហេតុនេះនឹងព្យាយាមអធិប្បាយតាមគោលរបស់ទិព្វចក្ខុល្បងមើល ដើម្បីបើកផ្លូវជូនលោកអ្នកមើលសៀវភៅ ត្រិះរិះគិតស្រាវជ្រាវរកតទៅ សេចក្ដីដែលនឹងអធិប្បាយនេះ មិនបានគិតសង្កត់សង្កិនវិជ្ជាហោរាសាស្ត្រឬក៏នឹងគិតលើកចំទូយសេចក្ដីដែលនឹងពោលតទៅនេះ ថាខ្ពង់ខ្ពស់លើសវិជ្ជាហោរក៏ទេ គ្រាន់តែអធិប្បាយទុកជូនលោកអ្នកមើលពិនិត្យកាត់សេចក្ដីដោយខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណោះ ។

តាមក្នុងវិជ្ជាទិព្វចក្ខុ (clairvoyance) របស់បារាំងនិងយោគីគេមានគោលថា:

១) របស់អ្វីដែលមានមកពីអតីតហើយនោះ គង់មានបោលស្នាមលំអានទុកឲ្យក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះដឹងបានជាដរាប ។

២) របស់អ្វីដែលនឹងមានមកក្នុងកាលខាងមុខ ច្រើនមានជាស្រមោលមកឲ្យឃើញជាមុន ឬមានក្រសែមកឲ្យដឹងជាមុន ។

៣) របស់អ្វីកំពុងធ្វើ ច្រើនមានជាស្រមោលឲ្យឃើញមានការក្នុងមួយអន្លើទៀត ។

ហេតុនេះឯង បានជាមានសេចក្ដីអធិប្បាយពីគោលទាំង ៣ ប្រការទុក ដូចមានតទៅ:

១- ដែលថារបស់អ្វីធ្លាប់មានពីអតីតមកហើយ គង់ចោលស្នាមទុកឲ្យក្នុងបច្ចុប្បន្នដឹងបាននោះ គឺថាមនុស្សធម្មតាគ្រប់គ្នាដែលបានប្រទះរបស់ចាស់ៗ ច្រើនមានមនោគតិ ឃើញហេតុការណ៍ដែលមានមកក្នុងគ្រានោះៗ បើទៅមើលបុរាណវត្ថុឬក្រុងចាស់ៗ ដែលចោលមកអង្វែងឆ្នាំហើយនោះ យើងគង់មានចេតសិករឭកឃើញមួយរំពេច ពីជីវិតនិងការដែលកន្លងទៅហើយរបស់មនុស្សក្នុងសម័យនោះ អ្នកដែលគេចេះស្ទាត់ក្នុងវិជ្ជានេះគេគ្រាន់តែរើសយកដុំក្រួសឬដុំថ្មមួយដុំពីស្ថានបុរាណ មកក្ដាប់ទុកក្នុងដៃ ហើយអាចប្រាប់ថារបស់ទាំងនោះ មានមកហើយក្នុងសម័យនោះៗបាន ដោយក្រសែដែលជាប់នូវវត្ថុនោះមកប៉ះពាល់ដៃមនុស្សដែលចេះវិជ្ជានេះ ឲ្យមានជាសម្ពស្សដល់កាយ កាយអាចរាយការណ៍តទៅចិត្តឲ្យដឹងជារឿងឡើងបានមួយរំពេច ។

២- ត្រង់ថារបស់អ្វីដែលនឹងមានមកដល់អនាគត ច្រើនមានជាស្រមោលមកមុន ឬមានជាក្រសែមកឲ្យដឹងជាមុននោះ គេប្រៀបសេចក្ដីដូចជាកប៉ាល់ធំៗ ដែលកំពុងបើកទៅ តែងតែមានរលកក្នុងទឹកផាត់ទៅមុនមុខកប៉ាល់ជរាប ពួកដែលរកស៊ីចាប់ត្រីក្នុងសមុទ្រតែងតែដឹងហេតុជាមុន

ប្រុងខ្លួនវត់ ឬប្រុងតដៃឲ្យទាន់ ក្នុងវេលាដែលមានត្រីធំមក ដោយឃើញរលកផាត់ខុសពីប្រក្រតី ហេតុការណ៍ទាំងឡាយក្នុងលោកនេះតែងតែមានកម្លាំងនិងអំណាចសំខាន់ ច្រើនជាងត្រីនិងកប៉ាល់ទាំងនោះតាមប្រក្រតីភ្នែកយើងមើលមិនឃើញថា ក្នុងអាកាសដែលស្រឡះទូលាយឆ្ងាយល្វឹងល្វើយហួសភ្នែកយើងនោះមានអ្វីនៅខ្លះ បើប្រសិនជាយើងមានភ្នែកបែបដូចជាទិព្វចក្ខុហើយ យើងក៏នឹងមើលឃើញហេតុការណ៍ឬរបស់ផ្សេងៗ ដែលអណ្តែតហួសទៅក្នុងចក្រវាឡ ដែលមានរបស់សុទ្ធតែគួររៀនឲ្យដឹងឲ្យស្គាល់ណាស់ ។

តាមគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនាយើង ដែលព្រះគន្ថរចនាចារ្យលោកពោលទុក ថាទេវតាមកស្តាប់ធម៌ទេសនា របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ជាច្រើនណាស់ ទាល់តែចង្អៀតណែនក្តន់ រកកន្លែងអង្គុយស្តាប់គ្មាន តោងនិម្មិតខ្លួនឲ្យតូចប៉ុនធូលី ប្រជ្រៀតស្តាប់ព្រះធម៌ទេសនា ។ បើជាសេចក្តីដែលលោកចារឹកទុកមកនោះ មិនបានពោលតែត្រឹមមនោគតិទេ ហើយបានឃើញនូវទេវតាទាំងនោះ ប្រហែលឃើញដោយផលនៃវិជ្ជាទិព្វចក្ខុមួយនេះដែរឬដឹង?

៣- ត្រង់ដែលថារបស់អ្វីកំពុងធ្វើ អាចមានជាស្រមោលឲ្យឃើញប្រាកដមួយអន្លើទៀតបាននោះ បារាំងឲ្យឈ្មោះថា Deuxièmevue

សេចក្ដីអធិប្បាយរឿងនេះបែបដូចគ្នានឹងរឿងប្រផ្នូលចែជន្យ ដែលបាន ពោលមកហើយខាងដើម បានជាមិនបាច់អធិប្បាយក្នុងទីនេះតទៅទៀត ។

រឿងនេះសមាគមស្វែងរកចំណេះវិជ្ជាដួងចិត្ត (Sosiété des recherches psychiques) ដែលតាំងនៅក្រុងឡុនដន បានឲ្យបែបទុកពីរយ៉ាង សម្រាប់ពិសោធត្រង់ប្រការ ២ និងប្រការ ៣ ដែលយើងគួរនាំយកមកពិគ្រោះពិចារណាមើល ឲ្យឃើញសេចក្ដីពិតនោះតើមានត្រឹមណា សុំឲ្យលោកអ្នកមើលជ្រាបជាមុនថា សមាគមនេះបានតាំងមកជាយូរឆ្នាំហើយ សមាជិកនិងកម្មការសុទ្ធតែអ្នកប្រាជ្ញដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះក្នុងលោក ។ ពួកសេដ្ឋីគហបតីឃើញនូវគុណប្រយោជន៍របស់សមាគមនេះ បានជួយចេញប្រាក់ឲ្យជាច្រើន សម្រាប់ទំនុកបម្រុងក្នុងការស្រាវជ្រាវរកវិជ្ជានេះ ដើម្បីផ្សាយក្នុងលោកឲ្យចេះដឹងច្រើនឡើង ដោយហេតុនេះបានជាមុខងាររបស់សមាគមនេះ ត្រូវរក្សាកេរ្តិ៍ឈ្មោះ មិននាំយករឿងផ្ដេសផ្ដាសប្រាសចាកមូលនៃសេចក្ដីពិត មកពោលបញ្ឆោតមហាជនឡើយ បែបយ៉ាងដែលគេទុកសម្រាប់ឲ្យពិសោធត្រង់ប្រការ ២ នោះមានដូច្នេះថា:

ក្នុងស្រុកអង់គ្លេស មានស្ត្រីម្នាក់ឈ្មោះហ័នណាហ៍គ្រីន នៅតំបន់ឱកសហ្វ័តឈា ក្នុងប្រទេសអង់គ្លេស មានរបរជាអ្នកស៊ីឈ្នួលបម្រើនៅផ្ទះ ១ មានយប់មួយដេកយល់សប្តិឃើញថា ខ្លួននៅផ្ទះតែម្នាក់ឯង

ក្នុងថ្ងៃអាទិត្យវេលាយប់ បានឮសូរមនុស្សគោះទ្វារ ក៏បើកចេញទៅមើល មានចោរ ៣-៤ នាក់រត់ចូលមកក្នុងផ្ទះ ខ្លួនក៏បានព្យាយាមការពារ ការពារមិនឈ្នះ ក៏ត្រូវរបួសរបស់ចោរដល់សន្លប់ ហើយចោរក៏យកទ្រព្យដែលមានតម្លៃបានទៅជាច្រើន ដល់ព្រឹកឡើងក៏ទៅនិយាយប្រាប់ឲ្យផ្ទះជិតខាងស្តាប់ តាមហេតុដែលខ្លួនយល់សប្តិឃើញនោះ ថាខ្លួនបានចាំលក្ខណៈមុខមាត់រូបរាងចោរទាំងនោះជាប្រាកដផង រួចពីនោះមកជាយូរថ្ងៃក៏ពុំឃើញមានហេតុអ្វី ដល់មកថ្ងៃ ១ ជាថ្ងៃអាទិត្យ ម្ចាស់ផ្ទះនិងកូនឈ្នួលចេញទៅអស់នៅតែស្ត្រីនោះចាំផ្ទះតែម្នាក់ឯង វេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្របានឮសូរគោះទ្វារ ស្ត្រីនោះក៏នឹកឃើញដល់សេចក្តីដែលខ្លួនយល់សប្តិនោះ ក៏មិនបើកទ្វារគ្រាន់តែមើលទៅតាមបង្អួច ក៏ឃើញចោរមានចំនួននិងលក្ខណៈរូបរាង ត្រូវនឹងសេចក្តីយល់សប្តិរបស់ខ្លួនជាទីបំផុត ក៏ស្រែកឆោឡោឡើងឲ្យអ្នកស្រុកជួយ ចោរទាំងនោះក៏រត់ទៅវិញអស់ ។

មានរឿងមួយទៀត ជារឿងល្បីល្បាញ គឺរឿងលោកស៊្បែនសើពិយែសេវ៉ាល់ ជាសេនាបតីក្រសួងឃ្លាំងប្រទេសអង់គ្លេស ត្រូវមនុស្សលបសម្លាប់ ។ មុននឹងកើតហេតុជាយូរថ្ងៃ មានមនុស្សម្នាក់ឈ្មោះសង់វិលលើយ៉ម្ស៍ ទីលំនៅនៅឆ្ងាយពីក្រុងឡុនដន បានឃើញនឹងភ្នែកខ្លួនស្រស់ៗ ដល់ ៣ ដង ដោយមិនបានយល់សប្តិ ថាឃើញមានមនុស្ស

ពាក់អាវពណ៌ខៀវចាស់ អាវកាក់ក្នុងស ចូលទៅសម្លាប់លោកពិយែសេ-រ៉ាល់ ក្នុងទីបរិវេណប្រជុំសភាពស្រ្ត ក្រុងឡុងដុន ។ សង់វីលលើយ៉ម្ស៍ ឃើញបុព្វនិមិត្តអាក្រក់យ៉ាងនេះដល់ ៣ ដងជាប់ៗ ដោយខ្លួននឹងមានសតិក្ខួតរវើរវាយវង្វេងក៏ទេ គឺឃើញនឹងភ្នែកស្រស់ៗ ជាហេតុប្លែកបំផុតក្នុងលោក ក៏មានចិត្តមិនសប្បាយ ទៅប្រឹក្សានឹងមិត្តសម្លាញ់ជាច្រើន គិតចូលទៅក្រុងឡុងដុន ជម្រាបលោកពិយែសេរ៉ាល់ឲ្យជ្រាប នឹងបានរវាំងខ្លួន តែពួកសម្លាញ់ទាំងនោះ ជាមនុស្សសម័យថ្មី នាំគ្នាសើចចំអកឲ្យវីលលើយ៉ម្ស៍ ថាទៅជឿតាមនិមិត្តផ្តេសផ្តាសដែលឃើញនោះធ្វើអ្វី ក៏ឃាត់មិនឲ្យវីលលើយ៉ម្ស៍ទៅជម្រាបលោកសេរ៉ាល់ វីលលើយ៉ម្ស៍ក៏ខានចូលទៅក្នុងក្រុងឡុងដុន ។ តមកបាន ៧ ថ្ងៃ លោកពិយែសេរ៉ាល់ ក៏ត្រូវមនុស្សពាក់អាវពណ៌ខៀវចាស់ អាវកាក់ស បាញ់លោកស្លាប់នៅទីបរិវេណសភាពស្រ្តក្នុងក្រុងឡុងដុន ត្រូវដូចវីលលើយ៉ម្ស៍បានឃើញមុនថ្ងៃកើតហេតុនោះមែន បើប្រសិនជាគ្មានពួកសម្លាញ់សម័យថ្មីឃាត់ខាំងហើយ លោកពិយែសេរ៉ាល់ប្រហែលជាមិនស្លាប់ដោយហេតុនេះទេ ទាំងពីររឿងនេះជាបែបយ៉ាងឲ្យឃើញថា ហេតុការណ៍អ្វីដែលនឹងមានឡើង អាចមានស្រមោលមកឲ្យឃើញមុន ឯបែបយ៉ាងក្នុងប្រការទី ៣ ដែលថារបស់អ្វីកំពុងធ្វើ អាចមានស្រមោលឲ្យឃើញប្រាកដនៅទីមួយទៀតបាននោះ

គឺមានសេចក្តីតំណាលថា កាលកន្លងមកជាង ៧០ ឆ្នាំហើយនោះ មានអ្នកប្រាជ្ញជាតិស៊ូអែតម្នាក់ឈ្មោះស៊ីដេនបើរគ៍ នៅក្នុងខេត្តកោតេនបើរគ៍ ក្នុងប្រទេសស៊ូអែត អ្នកប្រាជ្ញនេះមានផ្ទះមួយកន្លែងទៀត នៅក្រុងស្តុក្ខុល្ម មានមួយថ្ងៃទៅស៊ីលៀងឯផ្ទះសំឡាញ់ជាមួយនឹងគ្នា ១៥ នាក់ កំពុងស៊ីលៀង ស៊ីដេនបើរគ៍ចេះតែក្រវល់ក្រវាយ ក្រោកចេញទៅក្រៅបន្ទប់លៀង រួចត្រឡប់ចូលមក មុខស្លក់ ស្រែកប្រាប់សម្លាញ់ទាំងនោះថា ភ្លើងកំពុងឆេះផ្ទះក្នុងក្រុងស្តុក្ខុល្ម ជិតដល់ផ្ទះរបស់ខ្លួនហើយ រួចក៏ត្រឡប់ចេញទៅក្រៅវិញ យូរបន្តិចក៏ត្រឡប់ចូលមកវិញប្រាប់ថា ភ្លើងរលត់ហើយ នៅតែផ្ទះ ៣ ទៀតនឹងឆេះដល់ផ្ទះរបស់ខ្លួន មនុស្សដែលកំពុងស៊ីលៀងទាំងប៉ុន្មាន ក្នុងវេលានោះក៏ឆ្ងល់ណាស់ រឿងនេះក៏ឮខ្ចរខ្ចាយទៅមួយរំពេចថាជារឿងចម្លែក អ្នករាជការរក្សាស្រុកក៏អញ្ជើញស៊ីដេនបើរគ៍ទៅពិចារណាសួរកត់តាមហេតុទុក រំលងបានពីរថ្ងៃមានដំណឹងតាមកាសែតពីក្រុងស្តុក្ខុល្ម បរិយាយពីរឿងភ្លើងឆេះដោយពិស្តារត្រូវតាមហេតុដែលស៊ីដេនបើរគ៍ ឆ្លើយឲ្យការណ៍ទុកនៅសាលាស្រុកគ្រប់ប្រការ ។

ការដែលនាំយករឿងទាំងនេះមកសម្តែងទុកក្នុងទីនេះ មិនមែនបំណងឲ្យលោកអ្នកមើលជឿថាជាការប្រាកដនោះទេ ទុកគ្រាន់តែជាផ្លូវពិចារណារព្ញកដល់បែបយ៉ាង ដែលមាននៅក្នុងស្រុកយើង លោកគង់

បានឃើញឬបានស្ដាប់មកខ្លះ បើលោកមើលមកដល់ត្រង់នេះ លោកគង់ចង់ជ្រាបថា នឹងមើលរបស់ទាំងនោះ ដោយប្រការដូចម្ដេចនោះ ដូចមានពោលតទៅ:

វិធីដែលបារាំងនិងយោគីក្នុងឥណ្ឌៀ ប្រើសម្រាប់ធ្វើឲ្យកើតទិព្វចក្ខុមើលឃើញរបស់ផ្សេងៗ ក្នុងអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ននោះមាន ៣ វិធីគឺ

វិធីទី ១- ដោយប៉ះពាល់វត្ថុណាមួយ ដែលជាប់ទាក់ទងនឹងបុគ្គល ទីស្ថាន ឬហេតុការណ៍ដែលត្រូវការនឹងជ្រាបនោះ ។

វិធីទី ២- ដោយសម្លឹងមើលកែវឬពែងទឹក ។

វិធីទី ៣- ដោយសណ្ដំខ្លួនឲ្យលក់ បែបចូលឈានរបស់យើង ។

ឯវិធីទាំង ៣ នេះនឹងនាំយកវិធីទី ១ និងទី ២ មកបរិយាយទុក ដើម្បីជាគ្រឿងសម្រាប់ប្រកបសេចក្ដីត្រិះរិះរបស់អ្នកដែលយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងវិជ្ជានេះខ្លះ តែត្រង់វិធីទី ៣ នោះ មិនបាននាំយកសេចក្ដីមកបរិយាយទុក ព្រោះជាសេចក្ដីពិស្ដារណាស់ គោងធ្វើជាសៀវភៅមួយផ្សេងទៀតបាន បើនឹងកាត់បំប្រួញយកតែសេចក្ដីឲ្យបានខ្លីមកចុះក្នុងសៀវភៅនេះ ខ្លាចក្រែងនាំឲ្យលោកអ្នកមើលមិនយល់សេចក្ដីច្បាស់ យកទៅធ្វើតាមនឹងនាំឲ្យអន្តរាយដល់ខ្លួន ព្រោះមានដំណឹងថា មានអ្នករៀនវិជ្ជាសណ្ដំដួងចិត្តដោយមិនយល់ច្បាស់ ហាត់ធ្វើជិតតែនឹងខ្វាក់ភ្នែកជាច្រើន សមនឹងសុភាសិតដែលថា "ចំណេះតិច ច្រើនតែអន្តរាយ" ។

ឯវិធីទី ១ និងទី ២ នោះ បើទុកជាយកទៅហាត់ធ្វើតាមក៏គ្មានអន្តរាយ មានតែគុណប្រយោជន៍ ជាគ្រឿងហាត់ឲ្យចាំ ហើយមនោគតិរបស់យើងក៏នឹងល្អឡើង សមាធិទៀតក៏កាន់តែមាំមួនឡើង ព្រោះសេចក្ដីចាំ ១ មនោគតិ ១ សមាធិ ១ ទាំង ៣ ប្រការនេះ ជាប្រយោជន៍សម្រាប់ធ្វើការគ្រប់យ៉ាងបាន ។ ឯវិធីផ្សេងៗ ដែលមានអធិប្បាយមកនេះ សូមកុំឲ្យលោកអ្នកមើលគិតថា អ្នកតែងសៀវភៅនេះ បានសម្រេចវិជ្ជាទាំងនេះឡើយ វិធីទាំងប៉ុន្មានស្រង់យកតាមតែតម្រារបស់គេដែលបានប្រទះឃើញ ក៏នាំយកមករួបរួមទុកចែកគ្នាមើលតែប៉ុណ្ណោះ ។

ជាន់ដំបូងរបស់វិធីទី ១ នោះ គេឲ្យចាប់ធ្វើពីរបស់ដែលងាយជាមុន គឺឲ្យយកចុតហ្មាយចាស់ៗ ដែលមានគេសរសេរមកដល់យើងជាយូរមកហើយនោះ មកក្ដាប់ទុកក្នុងបាតដៃរួចព្យាយាមនឹកដល់អ្នកដែលសរសេរនោះ មានរូបរាងលក្ខណៈមុខមាត់និស្ស័យចិត្តថ្លើមដូចម្ដេចខ្លះ វិធីនេះត្រូវព្យាយាមនឹកដល់មនុស្សសរសេរ ដែលយើងស្គាល់ជិតដិតច្បាស់នោះជាមុនរួចសឹមនឹកដល់មនុស្សដែលយើងស្គាល់ស្រពេចស្រពិលជាក្រោយ ។

ជាន់ទី ២- កាលណាដើរទៅលេងទីកន្លែងណាៗ មួយ តាមខេត្តក្រៅ ដល់វិលមកវិញរើសយកដីមួយដុំ មកកាន់ក្ដាប់ទុកក្នុងបាតដៃព្យាយាមរឭកនឹកដល់ទីកន្លែងនោះ ទាល់តែឃើញរូបភាពទីកន្លែងនោះជាប់នឹងភ្នែក ស្មើរតែទៅជាឧគ្គហនិមិត្ត ។

ជាន់ទី ៣- យករបស់អ្វីមួយ ដែលជារបស់មកពីទីឯទៀត ដែលយើងមិនធ្លាប់ឃើញសោះ គ្រាន់តែដឹងរឿងខ្លះ ឧបមាដូចកន្សែងជូតមុខមួយបានមកពីស្រុកអង់គ្លេស ដែលយើងពុំស្គាល់ស្រុកនោះសោះ គ្រាន់តែដឹងតាមសៀវភៅ ឬដឹងដោយគេនិយាយឲ្យស្តាប់ គេឲ្យយកកន្សែងនោះមកកាន់ទុកនៅដៃ រួចព្យាយាមនឹកដល់ប្រទេសអង់គ្លេសនោះ ទាល់តែប្រើមនោគតិសម្លឹងមើលទៅឃើញដូចជាខ្លួននៅក្នុងស្រុកនោះ ។

ជាន់ទី ៤- យករបស់អ្វីដែលបានមកពីទីកន្លែង ដែលយើងមិនស្គាល់មិនដែលឮនិយាយសោះនោះ មកកាន់ទុករួចព្យាយាមនឹកថារបស់នេះមកពីទីកន្លែងណា ។

ជាន់ទី ៥- បើអាចនឹងធ្វើបាន ល្បងរើសយករបស់ដែលគេចោលដោយយើងមិនស្គាល់រូបរាងឈ្មោះម្ចាស់របស់នោះសោះ ដូចជាកន្ទុយបារីសំបកឈើគូសឬកាសែតក្តី យកមកកាន់ទុករួចព្យាយាមនឹករកម្ចាស់របស់នោះ តើមាននិស្ស័យចិត្តថ្លើមយ៉ាងណា មានរបររកស៊ីធ្វើការអ្វី ក្នុងវេលានេះកំពុងធ្វើអ្វី ។ ល ។

តាមវិធីដូចអធិប្បាយមកនេះ នឹងឃើញថាមនោគតិជាគ្រឿងជួយយ៉ាងសំខាន់ បើយើងហាត់ហ្វឹកហ្វឺនឲ្យញឹកញាប់ហើយ ក្រសែដែលជាប់នៅនឹងរបស់នោះឯង នឹងធ្វើឲ្យមនោគតិរបស់យើងដឹងឃើញច្បាស់ឡើង

ទាល់តែត្រូវតាមសេចក្តីដ៏ពិតប្រាកដជាបំផុតនោះ បារាំងបានប្រើវិជ្ជានេះចាប់ចោរបានខ្លះ ក្នុងករណីយហេតុដែលហួសវិស័យនឹងស្គាល់ខ្លួនចោរនោះបាន ដោយរបស់ដែលចោរលួចនោះវាចោលនៅទីនីមួយៗ គេយករបស់នោះមកឲ្យអ្នកចេះស្ទាត់ក្នុងវិជ្ជានេះធ្វើល្បងមើល បើអ្នកនោះប្រាប់ចំពោះឈ្មោះណា គេហៅឈ្មោះនោះមកពិចារណាសួរ តែដោយសេចក្តីឆ្ងាតរបស់អ្នកសួរយកចម្លើយផងទើបបាន ជួនកាលក៏ត្រូវដោយចោរឆ្លើយទទួលសារភាព ឬក៏ឲ្យមានជាពិរុទ្ធម៉្យាងៗ ចូលក្នុងផ្លូវច្បាប់នាំឲ្យជម្រះរកតទៅទៀតបាន ។

ក្នុងវិធីទី ២ កាលដែលឲ្យសម្លឹងមើលកែវនោះ គឺអាបោកសិណរបស់យើងនេះឯង តាមបុរាណគេប្រើសម្លឹងមើលទឹក ត្រង់កែវនេះជាវិធីថ្មីដោយបារាំងទើបគិតឡើងជាន់ក្រោយ ដែលជាប្រាកដនោះ របស់អ្វីដែលថ្លុះមើលឃើញស្រមោលបាន ក៏ប្រើបានទាំងអស់ តាមប្រទេសដែលធ្លាប់ប្រើក្នុងឥឡូវនេះ ពួកអេស៊ីប្ត៍និងឥណ្ឌៀនៅប្រើទឹកដាក់ក្នុងពែងពួកអាហ្វ្រិកប្រើមើលទឹកក្នុងអណ្តូង ពួកនវ៉ែលសេឡង់ប្រើមើលឈាមសត្វ ឯពួកឱរុបយល់ឃើញថាហាត់សម្លឹងមើលកែវរហ័សជាបំផុត ។ វិធីហាត់គេទុកបែបដូចមានតទៅ

១- ឲ្យរកទីកន្លែងបន្ទប់ដែលស្ងាត់ គ្មានមនុស្សទៅធ្វើឲ្យរំខានបាន ក្នុងបន្ទប់នោះកុំឲ្យមានរូបភាពអ្វីៗ ឲ្យសោះ ហើយកុំឲ្យក្តៅស្អុះពេក

កុំឲ្យមានពន្លឺខ្លាំង កុំឲ្យងងឹតពេក ពន្លឺនោះឲ្យមាននៅខាងក្រោយ កុំឲ្យមាននៅខាងមុខ ។

២- របស់ដែលនឹងសម្លឹងមើលនោះ ជាដុំកែវឬកែវធម្មតាមានទឹកក្នុងនោះក៏បាន តែត្រូវឲ្យមានកំណាត់សំពត់ឬក្រដាសពណ៌ខ្មៅរងខាងក្រោម ។

៣- ហាមមិនឲ្យហាត់ធ្វើក្នុងវេលាដែលទើបបរិភោគអាហាររួច ត្រូវបង្អង់ឲ្យអាហាររលាយសិន ។

៤- ឲ្យអង្គុយតាមសម្រួលដែលស្រួលបំផុត រួចហើយសម្លឹងមើលក្នុងដុំកែវឬពែងទឹកនោះ កុំមើលខាងក្រៅរបស់នោះ កុំសម្លឹងមើលឲ្យហួសកម្លាំងភ្នែក មើលតាមតែប្រក្រតីដែលយើងធ្លាប់មើល ដែលជាសំខាន់បំផុត គឺសមាធិតម្កល់ចិត្តឲ្យនឹងនៅក្នុងដុំកែវឬក្នុងពែងទឹកនោះ កុំឲ្យនឹកដល់របស់អ្វីឲ្យសោះ ។

៥- ក្នុងគ្រាដំបូងឲ្យអង្គុយសម្លឹងត្រឹម ១៥ នាទី រួចទុកកែវឬពែងនោះក្នុងទីងងឹត កុំឲ្យមានមនុស្សទៅប៉ះពាល់ ដល់ថ្ងៃស្អែកឡើងឲ្យអង្គុយក្នុងវេលាពេលដូចថ្ងៃមុន ត្រូវថែមវេលាបាន ៥ នាទីឡើងទៀត ជារាល់ថ្ងៃ ទាល់តែដល់ ១ ម៉ោង កុំឲ្យហួសពី ១ ម៉ោងឡើយ ។ ដែលធ្វើនេះក្នុង ១០ ដងដំបូង មុខជាមិនបានឃើញអ្វីទេ បើមានអ្នកណាធ្វើហើយបានឃើញក្នុងគ្រាទីពីរ ទុកជាអ្នកនោះធ្វើបានរហ័សណាស់ហើយ ។

៦- បើកាលណាមើលឃើញក្នុងដុំកែវឬទឹកក្នុងពែងមានជាផ្សែងពពក ហើយមានចំណុចមូលប៉ុនចុងម្ជុលជាពណ៌សវិលវល់ក្នុងកណ្ដាលពពកនោះ ក៏ទុកជាបានសម្រេចដូចប្រាថ្នាហើយ ក្នុងវេលាដែលបានសម្រេចនោះ ត្រូវរួមកម្លាំងចិត្តទាំងអស់វិលទៅរករឿងអ្វីមួយ ដែលត្រូវការចង់ដឹងនោះ ដូចជាចង់ដឹងថាបងប្អូនមិត្រសម្លាញ់យើងដែលនៅឆ្ងាយ កំពុងធ្វើអ្វីក្នុងពេលនោះ តាមធម្មតានឹងមើលឃើញមួយរំពេច រួចពីនេះតទៅនឹងផ្លាស់ទៅមើលមនុស្សដទៃៗ រហូតដល់ទៅមើលឲ្យដឹងថាខ្លួនឯងទៅអនាគតនោះ នឹងមានហេតុការណ៍ដូចម្ដេចៗ ក៏បាន ឬនឹងមើលហេតុការណ៍អ្វីៗ នឹងដឹងដោយដុំកែវនេះជាដរាប ។

វិធីហាត់ដូចបានពោលមកនេះ នឹងឲ្យសម្រេចបានអម្បាលម៉ាណនោះ ពុំអាចទទួលខុសត្រូវទេ ព្រោះមិនដែលហាត់ធ្វើ គ្រាន់តែសរសេរតាមតម្រាដែលគួរជឿ តម្រានីមួយៗ មានវិធីប្រដៅខុសគ្នា តែចេញមកពីគោលដ៏សំខាន់តែមួយ គឺឲ្យមានដួងចិត្តជាសមាធិ បើលោកអ្នកមើលសៀវភៅនេះ ឃើញមានហេតុផល គួរធ្វើល្បងមើលក៏បាន ឥតមានសេចក្ដីអន្តរាយអ្វីដល់ខ្លួនឡើយ ។

តាមសេចក្ដីដែលពណ៌នាមកហើយខាងដើមនោះ ជាវិធីបង្ហាត់ចិត្តឲ្យដឹង ឃើញ តែមនុស្សយើងជួនកាលបានឃើញដោយអស្ចារ្យ

ដូចជា ២-៣ រឿងដែលមានមកនោះ ។ សេចក្ដីដែលបរិយាយមកនេះ ជាវិធីដឹងនូវអតីតនិងទំនាយនូវអនាគតបាន គ្រានេះល្បងពិចារណាតាមនិទ្ទេសដែលពោលទុកថា ចក្ខុមើលឃើញហួសវិស័យរបស់សាមញ្ញជនតទៅ ។

ក្នុងក្រុងប៉ារីស មានស្ត្រីចាស់ម្នាក់ឈ្មោះអល្បានដឺសីវ: គ្រាន់តែឈ្មោះក៏ដឹងថាមានជាប់ពូជមកពីក្ងិគ្គ មានរបរជាអ្នកទាយ ស្ត្រីនេះបានទទួលសេចក្ដីរាប់អានពីសភាអ្នកប្រាជ្ញវិទ្យាសាស្ត្រក្នុងប៉ារីសៗ បានឲ្យប្រកាសនីយប័ត្រទុកជាសម្គាល់ ដោយស្ត្រីនុ៎ះឯងអាចទាយទុកកាលក្នុងមហាសង្គ្រាម យ៉ាងល្អិតពិស្ដារថា មហាសង្គ្រាមនឹងសម្រេចលើកលែងច្បាំងនៅថ្ងៃនោះៗ បារាំងសែសនឹងបានស៊ីញេសញ្ញាស្ងប់សឹកជាមួយអូទ្រិសីនិងអាល្លឺម៉ង់ត៍នៅថ្ងៃនោះៗ ផលនៃការសង្គ្រាមនឹងមានជាប្រការដូចម្ដេចៗ នោះ ឃើញត្រូវតាមទំនាយទាយ អ្នកតែងសៀវភៅនេះបានតាំងប្រស្នាសួរស្ត្រីនេះថា មនុស្សយើងអាចមើលធ្លុះកំផែងឬជញ្ជាំងឬគ្រឿងបិទបាំងផ្សេងៗបានឬទេ? ស្ត្រីនោះរ៉ាប់រងថា មនុស្សយើងអាចធ្វើដូច្នេះបានដោយពិត សូម្បីសត្វចំពូកខ្លះ ដូចជាស្រមោចក៏មានភ្នែកមើលឃើញធ្លុះដូចគ្នា ។ ឯភ្នែកស្រមោចមើលឃើញធ្លុះនោះ បានល្បងយកស្ករខ្ចប់ រួចទុកនៅទីកន្លែងមួយ ដែលប្រមុះស្រមោចស្រង់ក្លិនមិន

បាន ក្នុងវេលាមួយម៉ោងស្ករកញ្ចប់នោះពេញសុទ្ធតែស្រមោច បានត្រួត មើលតាមផ្លូវដែលវាមក ឃើញឡើងតាមជញ្ជាំងពីក្រោមផ្ទះមករោមស្ករ នោះ ដល់ព្រឹកឡើងល្បងមើលទៀត បានយកកញ្ចប់ស្ករដាក់ក្នុងពែង រួចយកទឹកចាក់ក្នុងចានទ្រពែង ហើយចាំមើលដើមផ្លូវដែលវាមកពីមុន តើវានឹងមកទៀតឬទេ ប្រហែលមួយម៉ោង ក៏មិនឃើញវាមក ចាំមើល នៅកន្លែងទុកស្ករពីរម៉ោងទៀត ក៏មិនឃើញមានស្រមោចដល់មួយមក ជិតចានស្ករនោះសោះ ។

ហេតុនេះ គួរគិតបើយើងប្រកាន់ថា ស្រមោចមានច្រមុះល្អ ស្រង់ក្លិនបាន បានជាថ្ងៃដំបូងវាមករោមស៊ីស្ករបាន ចុះដល់ថ្ងៃទី ២ ដែលយកស្ករទៅបណ្តែតលើទឹកនោះ ហេតុអ្វីក៏វាមិនមករោមទៀត ក្លិនស្ករដែលបណ្តែតទឹកនោះ នឹងបាត់ក្លិនក៏ទេ គួរតែវាស្រង់ក្លិនតាមមករកចាននោះទៀត ហេតុអ្វីក៏មិនឃើញមកដល់មួយសោះ បានជាថាបើរឿងនោះមិនសន្និដ្ឋានថាស្រមោចមានភ្នែកអាចមើលធ្លុះទីកំបាំងផ្សេងៗ បានទេ ក៏គ្មានអ្វីនឹងអធិប្បាយតទៅទៀតឡើយ ។

ក្នុងសម័យនេះ មានវត្ថុដែលមនុស្សសាងឡើង សម្រាប់ធ្លុះមើលក្នុងខ្លួនមនុស្សជំងឺ ដូចជាមនុស្សដែលត្រូវគ្រាប់កាំភ្លើង ឬកើតវណរោគ (រោគរីងរៃ) ក្នុងខ្លួន គេយកគ្រឿងនេះធ្លុះមើលឃើញ ដឹងថាមានគ្រាប់

ឬដំបៅនៅទីកន្លែងត្រង់ណាៗ បាន ហើយគេអាចថ្លុះថតយករូបរោគនោះមកពិនិត្យមើលបានទៀត ។

ឯភ្នែករបស់មនុស្ស ដែលនឹងមើលឃើញធ្លុះបាននោះ តាមតម្រាដែលបានប្រទះមក ឃើញពោលថា ជាថ្នាក់ខ្ពស់ជាងការសណ្តំខ្លួនឯងឲ្យលក់នោះទៀត គឺតោងសណ្តំខ្លួនឯងឲ្យបានស្ទាត់សិន ក្នុងវេលាដែលលក់ដោយសណ្តំនោះ ឲ្យមើលឃើញរបស់ផ្សេងៗបាន ដូចជាយល់សប្តិតែខុសនឹងសេចក្តីយល់សប្តិ ហេតុដែលឃើញដោយសណ្តំជារបស់ពិតព្រោះអាចមើលឃើញរបស់គ្រប់យ៉ាងតាមត្រូវការបាន មិនដូចសេចក្តីយល់សប្តិ ដែលយើងបង្គាប់បានដោយពិបាកនោះទេ បើស្ទាត់ដល់ទីនេះហើយ គ្រាក្រោយមិនបាច់សណ្តំខ្លួនឲ្យលក់ទេ អាចមើលឃើញដោយភ្នែកស្រស់ៗបាន ដូចគ្នានឹងសណ្តំចិត្តមនុស្សដទៃឲ្យលក់ហើយឲ្យស្តីនិយាយឬធ្វើអ្វីបានគ្រប់យ៉ាង កាលណាចេះស្ទាត់ប្រាកដហើយដល់ក្រោយមិនបាច់សណ្តំឲ្យលក់ទេ អាចបង្គាប់មនុស្សនៅកំពុងភ្ញាក់ ឲ្យធ្វើអ្វីៗ បានទាំងអស់ ។

ដែលពិតនោះ ការដែលនឹងឲ្យមានទិព្វចក្ខុបានដល់ថ្នាក់នេះ ជារបស់ពិបាកណាស់ ក្នុងសម័យនេះមិនដែលប្រទះឃើញមនុស្សណាមានទិព្វចក្ខុដល់ថ្នាក់នេះសោះ ព្រោះមនុស្សក្នុងសម័យនេះនឹងមានវិបស្ស-

នាញាណឲ្យពេញបរិបូណ៌ពុំបាននោះឯង ឯព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ឬសាវ័ករបស់ព្រះអង្គដែលបានសម្រេចវិបស្សនាញាណពេញបរិបូណ៌ ឆ្ងាយចាកកិលេសហើយនោះ អាចមានទិព្វចក្ខុជាប្រាកដពុំសង្ស័យឡើយ ។

តាមចំណែកក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គនោះ លោកបញ្ញត្តឲ្យប្រើអាលោក-កសិណជាសំខាន់ ពោលគឺឲ្យចម្រើនឲ្យកើតពន្លឺភ្លឺទម្លាយនូវសេចក្ដីកំបាំង និងរបស់រាំងរាទាំងពួងចេញ ឲ្យភ្នែកអាចមើលឃើញធ្លុះរហូតដល់សត្វកំពុងចុតិ កំពុងកើតបាន ។

ឯលទ្ធិរបស់យោគី គេក៏មានដូច្នេះដែរ គេពោលទុកថាអ្នកដែលបានលុះទិព្វចក្ខុ អាចមើលឃើញបេតភូត កំពុងរត់ឆ្វៀលឆ្វាត់ចុះឡើងក្នុងលោក បើតាមន័យអត្ថាធិប្បាយរបស់ព្រះពុទ្ធឃោសាចារ្យនោះ មិនឃើញប្រាកដថា ប្រើទិព្វចក្ខុជាគ្រឿងធ្វើឲ្យដឹងអតីត អនាគតបាន ដូចយ៉ាងលទ្ធិរបស់យោគីនិងបារាំងនោះឡើយ ។

វិជ្ជាប្រការទី ៨

អាសវក្ខយញ្ញាណ

តាមនិទ្ទេសក្នុងវិជ្ជាប្រការទី ៨ នេះ មានសេចក្ដីក្នុងធម្មវិភាគបរិច្ឆេទទី ២ ថា "ដឹងច្បាស់តាមពិតប្រាកដថា នេះជាទុក្ខ នេះជាទុក្ខសមុទ័យ នេះជាទុក្ខនិរោធ នេះជាទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ទាំងនេះជាអាសវៈ

នេះជាហេតុកើតនៃអាសវៈ នេះជាហេតុរំលត់នៃអាសវៈ នេះជាផ្លូវទៅដល់សេចក្តីរលត់អាសវៈ កាលណាចេះដឹងឃើញដូច្នេះហើយ ចិត្តក៏ផុតចាកកាមាសាវៈ ភវាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ដឹងច្បាស់ថាជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈបាននៅរួចហើយ ករណីយកិច្ចបានធ្វើសម្រេចហើយ កិច្ចការផ្សេងៗដែលនឹងត្រូវធ្វើដូច្នេះតទៅទៀតនោះគ្មានឡើយ" ។

វិជ្ជាទី ៨ នេះមិនបានអធិប្បាយទៀតទេ ព្រោះថាបើនឹងអធិប្បាយតោងវិលទៅរកចតុរារិយសច្ច ដែលមានសេចក្តីអធិប្បាយយ៉ាងប្រសើរដល់ ២ សៀវភៅហើយនោះ គឺសៀវភៅពុទ្ធប្រវត្តិរបស់សម្តេចព្រះមហា-សមណៈ និងសៀវភៅ "ព្រះពុទ្ធត្រាស់ដឹងអ្វី?" ដែលជាព្រះរាជនិពន្ធរបស់ព្រះបាទសម្តេចព្រះរាមាធិបតីទី ៦ តែងទុកមកហើយនោះ ។

ហេតុនេះនឹងអធិប្បាយឲ្យល្អជាងសៀវភៅនោះតទៅទៀតពុំបាន ។ ប្រការមួយទៀត អរិយសច្ច ៤ ជាធម៌ដែលពុទ្ធសាសនិកជនយល់ចូលចិត្តរាល់គ្នាហើយ នឹងនាំយកមកអធិប្បាយទៀតក៏ពុំគួរ ។

ដើម្បីនឹងរួបរួម ឲ្យបានចូលចិត្តលក្ខណៈរបស់វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះឲ្យច្បាស់លាស់ឡើងតទៅនោះ សូមឲ្យលោកអ្នកមើលរំឭកដល់សេចក្តីដែលបានពោលមកហើយខាងដើម ព្រោះវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះបានរៀបរៀងតាមលំដាប់ទុកត្រឹមត្រូវណាស់ គឺមានវិបស្សនាញាណខាងដើម

និងអាសវក្ខយញ្ញាណជាបរិយោសាន ។ ថាបើបុគ្គលណាចង់រៀនវិជ្ជា ៨ ប្រការឲ្យសម្រេចនោះតោងមានចិត្តត្រង់ចំពោះ គឺចង់ចេះវិជ្ជានោះ ដើម្បីចង់ធ្វើឲ្យអាសវៈអស់ទៅ មិនបានចង់ធ្វើគ្រាន់តែជាគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ជំនួយជួយឲ្យអាសវៈកម្រើកឡើងនោះឡើយ ។

កាលដែលសម្តេចព្រះមហាសមណៈ ទ្រង់ប្រទានអធិប្បាយទុកថា "មិនធ្វើតែត្រឹមកិច្ចចេះដឹងប៉ុណ្ណោះទេ ត្រូវយោលយកសេចក្តីដែលចេះនោះមកជាឧបការៈ ធ្វើអាសវៈឲ្យអស់ទៅជាមួយផង ទើបចាត់ជាអង្គព្រះសម្មាសម្ពោធិញាណជាគួរណាស់" សេចក្តីនេះឃើញថាជាសេចក្តីត្រឹមត្រូវ រកទីតិះដៀលថាដូចម្តេចពុំបានឡើយ ព្រោះសេចក្តីចេះដឹងរបស់មនុស្សគ្រប់គ្នាអាចនឹងរកបាន តែនឹងអាស្រ័យសេចក្តីចេះដឹងតែម៉្យាង ធ្វើឲ្យបានល្អនោះពុំបានឡើយ តោងយកសេចក្តីចេះនោះមកប្រើតាមផ្លូវត្រឹមត្រូវផង បើអ្នកណាយកសេចក្តីដែលចេះនោះ ទៅប្រើដើម្បីឃើញតែប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍របស់អ្នកដទៃនោះ ក៏ជាបាបខ្លាំងណាស់ គង់មានមួយថ្ងៃនឹងទទួលទោស ជាពិតប្រាកដពុំខាន ព្រោះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់គ្រប់ៗ ប្រដៅឲ្យមនុស្សប្រព្រឹត្តខ្លួនឲ្យល្អ ឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឲ្យមានដល់អ្នកដទៃផង យើងរាល់គ្នាគង់បានដឹងថា ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះអង្គយកព្រះទ័យទុកដាក់ក្នុងសេចក្តី

នេះណាស់ បានជាមានព្រះពុទ្ធវាចាដែលជាខាងក្រោយបំផុតមុនស្ដេចរំលត់ខន្ធចូលកាន់ព្រះនិព្វានទុកថា "អ្នកទាំងឡាយ ចូរញ៉ាំងកិច្ចការទាំងពួង ឲ្យបានជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ហើយឲ្យបានជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដទៃ ឲ្យបានបរិបូណ៌ដោយសេចក្ដីមិនប្រមាទនេះចុះ" ព្រះពុទ្ធ-វាចានេះ ជាទីចាប់ចិត្តនៃយើងដែលជាពុទ្ធសាសនិកជនគ្រប់គ្នា ។

អវសានកថា

អំពីវិជ្ជាប្រាំបីប្រការនេះ លោកអ្នកមើលក៏បានមើលហើយ តាំងពីដើមដល់ចប់ចុង ដូច្នោះសូមលោករំឭកឡើងវិញ ដល់សេចក្ដីដែលបានមើលមកហើយទាំងប៉ុន្មាននោះ រួចស្វែងរកខវិនិច្ឆ័យរបស់លោក តើមានសេចក្ដីយល់ឃើញដូចម្ដេច សៀវភៅនេះមិនបានបំណងប៉ងចង់នាំចិត្តលោកអ្នកមើល ឲ្យជឿក្នុងឥទ្ធិបាដិហារិយ៍នោះទេ ការដែលលោកនឹងជឿឬមិនជឿក៏មិនខូចប្រយោជន៍ឬបានប្រយោជន៍អ្វី ដល់អ្នកតែងនោះឡើយ បំណងដ៏ពិតប្រាកដក្នុងការតែងសៀវភៅនេះ គ្រាន់តែរើសយកគំនិតរបស់លោកអ្នកប្រាជ្ញមករួបរួមទុក ហើយនិងបំពេញថែមសេចក្ដីដែលអ្នកតែងបានគិតឃើញនោះផង ទុកសម្រាប់ជាផ្លូវជូនលោកអ្នកចេះធម៌ត្រិះរិះវិនិច្ឆ័យតទៅ ។

ឯវិទ្យាការក្នុងលោកនេះ តែងតែមានច្រើនប្រភេទ អ្នកណាសិក្សាផ្លូវណា ក៏សរសើរថាផ្លូវនោះល្អជាធម្មតារបស់លោកមិនជាខុសអ្វីទេ

តែថាយើងមិនគួរនឹងយកវិជ្ជាការ ប្រភេទដែលយើងសិក្សាទៅសង្កត់សង្កិនវិជ្ជាប្រភេទឯទៀតនោះឡើយ ។ ឧបមាដូចយើងរៀនផ្លូវពេទ្យ យើងក៏មានអំណាចសរសើរវិជ្ជាពេទ្យរបស់យើងថាល្អវិសេស សម្រាប់ជួយជីវិតមនុស្ស តែយើងមិនគួរនិយាយថាល្អជាងច្បាប់ ដែលជាវិជ្ជាសម្រាប់សម្រេចឲ្យកាត់ក្បាលមនុស្ស ឬល្អជាងវិជ្ជាធ្វើគ្រឿងយន្តដែលជាប្រដាប់សម្រាប់ធ្វើឲ្យមនុស្សដាច់ដៃជើងនោះឡើយ ។ ក្នុងសម័យនេះច្រើនសិក្សាខាងគន្ថធុរៈ យើងក៏សរសើរថាគន្ថធុរៈរបស់យើងវិសេសដូចម្ដេចក៏បាន តែកុំយកទៅនិយាយសង្កត់សង្កិនវិបស្សនាធុរៈថាជារបស់មិនពិតនោះឡើយ វិជ្ជាប្រភេទនីមួយៗ តែងតែមានលក្ខណៈវិធីដែលរៀននិងគុណប្រយោជន៍ផ្សេងៗ ពីគ្នា នឹងយកមកប្រៀបប្រដូចគ្នាឲ្យឃើញថាប្រភេទណាល្អជាងណាពុំបានឡើយ ។

វិបស្សនាធុរៈ ជាវិជ្ជាបង្វឹកបង្វឹន ដុសខាត់ពត់ដួងចិត្ត បណ្ដុះសមត្ថភាពឲ្យល្អ ដូចលោកអ្នកមើល បានមើលដឹងមកហើយថា ផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនារបស់យើងក្ដី ផ្លូវអធ្យាត្មវិទ្យារបស់បារាំងក្ដី លទ្ធិរបស់យោគីក្ដី មានគោលត្រូវត្រង់ដូចគ្នាថា ដួងចិត្តរបស់មនុស្សដែលហាត់ហ្វឹកហ្វឺនល្អហើយ តែងតែមានអំណាច អាចធ្វើរបស់អ្វីៗ ដែលយើងមើលមិនឃើញដោយភ្នែកជាប្រក្រតីបាននោះឲ្យឃើញបាន ។ ពោលចំពោះតែព្រះពុទ្ធ

ជាម្ចាស់របស់យើង យើងចេះដឹងមិនអស់ថា ព្រះអង្គជាឯកអគ្គមហាបុរស នោះតើព្រះអង្គបានធ្វើការបង្ហាត់ព្រះអង្គយ៉ាងណាខ្លះ បានជាព្រះអង្គអាចទូន្មានមនុស្សដទៃបានយ៉ាងល្អដល់ម៉្លេះ ហេតុនេះយើងមិនត្រូវសង្ស័យថា ព្រះអង្គមិនបានបង្ហាត់ព្រះអង្គឯងឲ្យបានយ៉ាងល្អបំផុត ឲ្យមានអំណាចដ៏វិសេសលើសជាងមនុស្សសាមញ្ញនោះឡើយ ។

ការប្រែប្រួលនៃកាលសម័យ តែងតែធ្វើឲ្យបុគ្គលផ្លាស់ប្តូរចិត្តនិយមវិជ្ជាផ្សេងៗ ទៅជាមួយផង កាលក្នុងសម័យព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ សេចក្តីចេះដឹងក្នុងផ្លូវចិត្តសាស្ត្រចម្រើនឡើងដល់ទីបំផុត រួចក៏ចុះថយបន្តិចៗ មកដល់សម័យឥឡូវនេះ សេចក្តីចេះដឹងខាងផ្លូវវិទ្យាសាស្ត្រក៏ចម្រើនឡើង នឹងទុកជាដល់កម្រិតបំផុតហើយក៏បាន ដោយមានអាកាសយានសម្រាប់ហោះ មានកប៉ាល់មុជទឹកសម្រាប់មុជចុះទៅបាតសមុទ្រយ៉ាងជ្រៅបាន មានរទេះដើរក្នុងដី មានគ្រឿងវិទ្យុទូរលេខទូរស័ព្ទ គ្រឿងមើលផ្កាយ គ្រឿងធ្វើទឹកឲ្យកក យើងឃើញគ្រប់ចំពូកហើយ មើលទៅខាងមុខទៀតគ្មានឃើញអ្វីជាវិសេសទៅទៀតឡើយ សេចក្តីចេះដឹងក្នុងផ្លូវវិទ្យាសាស្ត្ររបស់មនុស្សចម្រើនឡើងដល់ទីបំផុតហើយ សម័យនេះអាចនឹងផ្លាស់ប្តូរវិលទៅចម្រើនខាងផ្លូវចិត្តសាស្ត្រវិញក៏បាន ដ្បិតក្នុងវេលានេះ បារាំងកំពុងយកចិត្តទុកដាក់ស្រាវជ្រាវរកវិជ្ជាទាំងនេះច្រើនគ្នា ក្នុងជីវិតយើងអាច

នឹងទាន់ឃើញវិជ្ជាចិត្តសាស្ត្រចម្រើនឡើងវិញ ដោយប្លែកចម្លែកម្តងទៀតក៏បាន ដោយមនុស្សកំពុងបង្ហាត់វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ ដូចកាលក្នុងសម័យរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ខ្ញុំក៏សឹងថាបានដែរ ។

សៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ ប្រដូចជាព្រះស្តូបតូចៗ ដែលសាងទុកក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយដុំថ្មផ្សេងៗ ដែលបានព្យាយាមស្វែងរកមកពីទីកន្លែងទាំងបួនទិសក្នុងលោកមកផ្គុំគ្នារួបរួមទុកជាដុំមួយ ទម្រាំតែនឹងបានសម្រេចជាអង្គព្រះស្តូបតូចនេះ អ្នកសាងបានយកកម្លាំងព្យាយាមទ្រាំទ្រខំកសាងរាប់ជាឆ្នាំៗ ទើបបានសម្រេច តែកម្លាំងទាំងប៉ុន្មានដែលអស់ទៅនោះ បានអន្តរធានបាត់ទៅ ដោយដឹងប្រាកដថាសៀវភៅ "វិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ" ជាសៀវភៅមានមហាជនចូលចិត្តជាច្រើន ទុកជាអាមិសបូជាដ៏ជាផលមួយដែលអ្នកតែងបានទទួលមកដល់ឥឡូវនេះ ។

ក្នុងទីបំផុតរបស់សៀវភៅវិជ្ជា ៨ ប្រការនេះ អ្នកតែងបានតាំងសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងពិតប្រាកដក្នុងចិត្ត ជូនលោកអ្នកមើលនិងលោកអ្នកដែលមិនបានមើល សូមឲ្យបានទទួលនូវសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើនគ្រប់ៗគ្នា ហើយសូមអនុញ្ញាតខ្ញុំយកពាក្យរបស់ ស្វាមីមុក្តីចី ជាតិឥណ្ឌៀ អ្នកតែងសៀវភៅ មនោមយិទ្ធិ មកពោលទុកក្នុងទីនេះ បីដូចជាពាក្យរបស់អ្នកតែងសៀវភៅថា:

សូមឲ្យអ្នកដែលមានជំងឺឈឺចាប់ទាំងប៉ុន្មាន ឲ្យបានជាស្រឡះពីជំងឺទាំងនោះ ឲ្យមានរាងកាយមាំមួនបរិបូណ៌ឡើងវិញ ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលទន់គ្មានកម្លាំង ឲ្យមានកម្លាំងមាំមួនឡើង ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលក្រខ្សត់ ឲ្យបានជាអ្នកមានសម្បត្តិមាំមួនឡើង ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលមានសេចក្ដីធុញថប់ ត្រឡប់ជាអ្នកមានព្យាយាមឡើង ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលមានចិត្តអាក្រក់ ត្រឡប់ជាមនុស្សមានចិត្តមេត្តាយ៉ាងល្អឡើង ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលត្រូវគេស្អប់ ត្រឡប់ជាមនុស្សមានគេស្រឡាញ់រាប់អានឡើង ។

សូមឲ្យមនុស្សដែលមានចិត្តប្រឡាក់ប្រឡូស ដោយមន្ទិលផ្សេងៗ លាងមន្ទិលក្នុងខ្លួន ឲ្យបានជាមនុស្សបរិសុទ្ធឡើង ។

អវសាន

រៀបចំវាយអក្សរឡើងវិញនិងពិនិត្យតាមច្បាប់ដើមដោយ

គណៈកម្មការពុទ្ធិការប្បូជម៌អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញាជំ

ការវាយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាឡើងវិញនូវសៀវភៅធម៌ដែលជាស្នាដៃចាស់ៗរបស់អ្នកនិពន្ធជំនាន់មុនគឺអាស្រ័យ ដោយការមើលឃើញ នូវកត្តាចាំបាច់មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានថតចម្លងច្រើនសា ធ្វើឲ្យមានលក្ខណៈមិនច្បាស់ ពិបាកក្នុងការអាន
- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាថ្នាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានពើបប្រទះនូវកំហុសឆ្គងណាមួយ ចង់ឲ្យយើងកែតម្រូវ ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោមៈ

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធ្នង់ ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទៈ (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៥២៩, (៨៥៥) ៨៨៧ ៩៦១ ៥២៩

អ៊ីមែលៈ maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រៈ http://www.mahapanna.org